

4° 4998

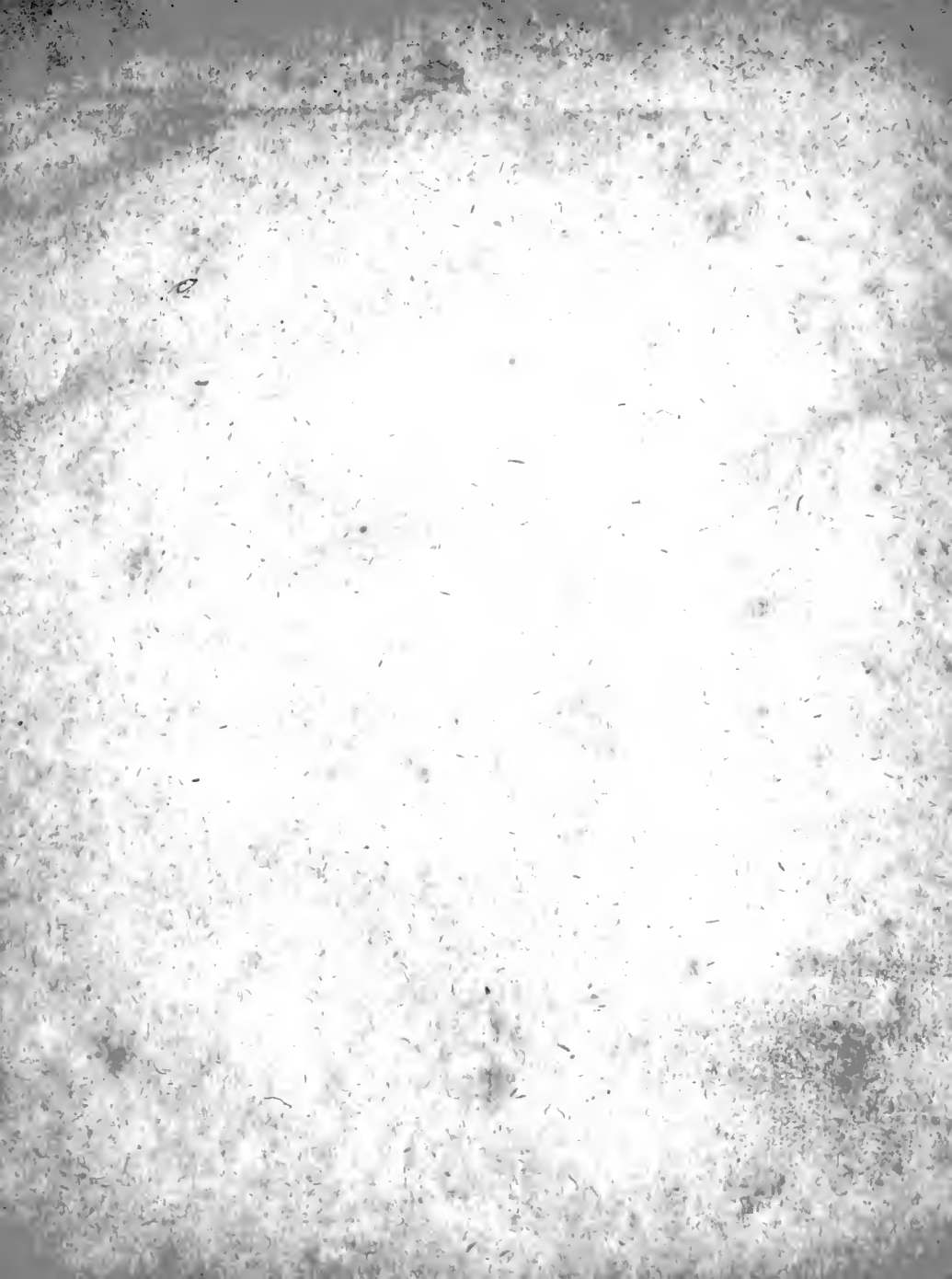
Wm. H. H.

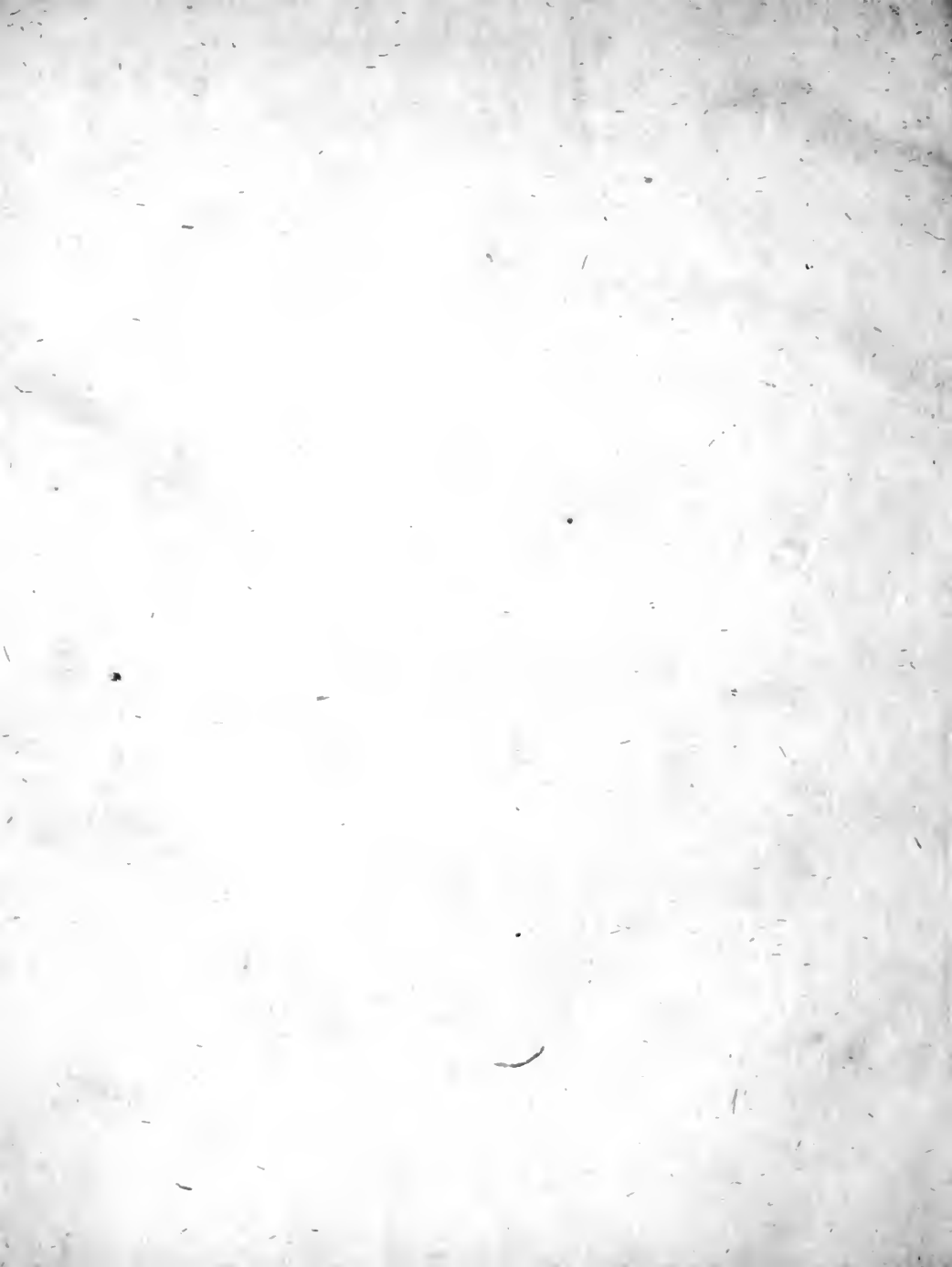
Baldwinus
Muz. 688

DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

color 4

A. A.

DE ANTICHRISTO

Disputatio ἀνασκαδική;

Syntagmati & Epistolæ de Antichristo cujusdam Gasperis Scioppij Apostatæ Romani, opposita;

Et in celeberrimâ Academiâ VVitebergensî publicè proposita,

à

FRIDERICO BALDUINO,
S. Theol. D. & Professore Publico:

Respondente

M. IOHANNE VUEBERO,
Ohrdrufensî Thuringo.

Addiẽm 21. Novemb. horis locoq; solitis.

VVITEBERGÆ

Typis Cratonianis per Iohannem Gorman,

Anno M. DC. VI.

850

RBR
31792V

LECTORI CHRISTIA- NO SALVTEM ET AMO.

R E M P.

*TSI NON SINE SINGVLARI VTILL-
tate Reip. Christianæ multiplices Romanæ synagoga
fraudes ac errores multorum libris passim ubiq; dete-
guntur; tamen compendium fidei & veritatis facere
videntur, qui ex immotis fundamentis ostendunt, Pontificem
Rom. esse Antichristū illū Magnū, quem Apostolus Paulus filiū
perditionis nominat. Antichristi enim doctrinam & vitam im-
pīam & hereticam esse nemo Christianorum dubitat, ita ut si
hoc in genere causā ceciderint Romanenses, omnes ipsorum di-
sputationes aliæ hac una quasi liturā deleantur. Ideo in nupero
Ratisbonensi Colloquio ad Antichristi nomen tantum, non mo-
dō cohorrerunt, sed & satis aptum abrumpendi colloquij præ-
textum sese reperisse putaverunt, quod audijissent, Papam à
Collocutoribus Evangelicis Antichristum fuisse appellatum.
Bellarminus etiam serè nusquam in toto suo opere tanto suda vit
opere, licet irrito prorsus & frustraneo, quam ut hoc telum à
R. Pontificis cervice protelaret. Hunc potissimum secutus
no vitius quidam nescio quis aulæ Romanæ adulator, Gasper
Scioppius, benè se de Repub. R. Pontificis mereri posse spe-
rauit, si dedecus ejus ingenio suo obumbraret, ut ver.*

...mutantur, hoc est, si omnibus eruditionis suæ nervis
eò contenderet, ut totus mundus, scilicet, intelligeret, Papam
Antichristum non esse. Eam in rem superiore anno proximo
edidit Syntagma & Epistolam de Antichristo, ad illustri-
simum quendam Germaniæ Principem scrip-
tam; in quorum utroq; Pseudolum potius & Palestri-
onem quendam egit, quàm candidum & apertum Papæ advocatum.
In Epistola parum est, quod ad rem Antichristianam faciat:
suas Pontificisq; sui laudes decantat, se spectatâ vitæ mo-
rumque integritate & candore, ab omni suspicione
privati commodi remotum, hominemq; non pro-
sus nulli consilij esse, neque eorum, quæ ad medi-
cinam adfectæ Germaniæ faciendam ului esse pos-
sunt, imperitum, prædicat: cæteris in singulis ferè paginis
impudenter convitium facit: Prædicatores Lutheranos
concionatoriæ levitatis homines appellat, quæstum
extimulandis & concitandis seditionibus compara-
re solitos; &c. Principem ad quem scribit, non tantum ad de-
sertionem veritatis, sed & ad coercendas vociferationes præ-
dicatorum & in Pontificem ac Catholicos debachationes (ita
vocat orthodoxam & debito zelo temperatam veritatis defen-
sionem) hoc est, ad vim libertati atque officio ministrorum Ec-
clesiæ faciendam instigat; & tandem cum in omnibus libidini
sue satisfecisset, protestatur tamen impudenti ore, se nihil ho-
rum attentasse; hoc est, ubiq; officium facit Apostatæ sanguisugæ,
acerrimus ordinis sui persecutor, nimirum, instar adulteræ
illius Solomoniæ, abstergens os suum, & dicens, non sum ope-
ratus

Pag. 22.

Pag. 33.

Pag. 41.

Ibid.

Prov. 30.

ratus ma um. Illus igitur vel ostentationibus exagitandis, vel
conditijs refutandis, vel instigationibus impediendis, diu immo-
rari velle, animi esset nimium impotentis: idcirco epistola ista,
ut intempestivum Germanici incendij flabellum maleferiato isti
Herostrato non immeritò remittitur. Non enim tam do-
lor debet apud nos, quam pudor loqui, inquit Cypria-
anus) ne quis provocatus videatur maledicta potius,
quam crimina & peccata congerere. In syntagmate
verò compilavit ea ferè omnia, quæ alij scriptores Pontificij
de Antichristo comportarunt, quibus tamen suum quoque addit
Istis ad eos pægos, multis consarcinatū fabellis, ex quibus omnibus
talem depinxit Antichristum, quem, nisi rerum omnium ordo in-
verteretur, vel fore, vel fuisse, vel esse posse unquam, nemo
crediderit, qui sana mentis est. Sed in his omnibus impunè sese
fabulari posse putavit, quod scribit hæc ad ejusmodi principem,
cui se de minimè vulgari nota commendatum esse credit: quod
scribit ut Catholicus, (quod sæpe repetit) hoc est, Romanæ Syna-
gogæ filius, qui Romæ in gremio veræ, si de Deo placet, Ecclesiæ
sedeat, cui propterea ad tegenda pudenda meretricis Babylonicæ
quid vis fingere, est officium obsequentis filij, imò bonæ consci-
entiæ facere: quod deniq; scribit (de se si creditur ipsi) pacis &
concordiæ inter dissentientes conciliandæ gratia; ejus verò con-
cordiæ, quæ sit cum jactura veritatis, quæ propterea maledicta,
& non nisi eorum est, qui nomen tantum Christianorum habent,
& ore diaboli loquuntur, ut Athanasius alicubi loquitur. Pro-
inde nugis & fabellis istis parcere debuisset tam illustri animo,
cui isthæc scribit, benevolentiamq; semel partam non mendacijs

pag. 19.

*Et conuictijs, sed pietate & officijs tueri: nisi forsan officium esse putat, mentiri & fallere. Neque enim, quod ipse videri vult Catholicus; quod Ecclesiam Romanam veneratur; quod pacis & concordiae nomine superbit; idcirco suas de Antichristo nugas excusabit; imò potius causam non bonam peiorem faciet. Vnum enim moneo, inquit Hilarius Episcopus Pictauiensis contra Auxent. sub finem; cavete Antichristū: malè vos parietum amor cœpit, malè Ecclesiā in tectis edificijsq; veneramini: malè sub his pacis nomen ingeritis: anne ambiguū est in his Antichristū esse sessurū? Et in eodem libro Antichristum in Ecclesia Romanā superbe grassantē graphicè descripsit his verbis: Antichristos plures esse, etiam Apostolo Iohanne prædicante, cognovimus. Quisquis .n. Christum, qualis ab Apostolis est prædicatus, negavit, Antichristus est. Nominis Antichristi proprietas est, Christo esse contrarium. Hoc nunc sub opinione falsæ pietatis efficitur, hoc sub specie prædicationis Evangelicæ laboratur: ut Dominus **I E S V S C H R I S T V S**, dum prædicari creditur, denegetur. Ac primum miserari licet nostræ ætatis laborem, & præsentium temporum stultas opiniones congemiscere: quibus patrocinari Deo humana creduntur, & ad tuendam Christi Ecclesiam ambitione seculari laboratur. Oro vos Episcopi, qui hoc vos esse creditis, quibusnam suffragijs ad prædicandum Evangelium Apostoli usi sunt? Quibus adjuti potestatibus Christum prædicaverunt: gentesq; ferè omnes*

omnes ex idolis ad Deum transtulerunt? Anne aliam
quam sibi assumebant à Palatio dignitatem? hym-
num Deo in carcere, inter catenas, & post flagella
cantantes? edictisq; Regis Paulus cùm in theatro
spectaculum ipse esset, Christo Ecclesiam congrega-
bat? Nerone, se, credo, aut Vespasiano, aut Decio
patrocinantibus tuebatur, quorum in nos odijs con-
fessio divinæ prædicationis effloruit. Illi manu atq;
opere se alentes intra cœnacula secretaq; coeuntes,
vicos & castella, gentesq; ferè omnes terra ac mari,
contra Senatusconsulta & Regum edicta pergran-
tes claves, credo, regni cœlorum habebant? Aut non
manifesta se tū Dei virtus, contra odia humana por-
rexit: cum tantò magis Christus prædicaretur, quan-
tò magis prædicare inhiaberetur? At nunc, proh do-
lor, divinam fidem suffragia terrena commendant,
inopisque virtutis suæ Christus, dum ambitio nomi-
ni suo conciliatur, arguitur. Terret exilijs, & carceri-
bus Ecclesia, crediq; sibi cogit, quæ exilijs & carce-
ribus est credita: pendet à dignatione communican-
tium, quæ persequentium est consecrata terrore:
fugat sacerdotes, quæ fugatis sacerdotibus est propa-
gata: diligi se gloriatur à mundo, quæ Christi esse
non potuit, nisi eam mundus odisset, &c. *Hæc Hilarius de Antichristo jam circa annum Domini 360, in medio Papatu, magno animo publicè docuit, & admonuit. Cui sanè paternæ admonitioni nugivenda noster locum dare, & manum*
de

DE ANTICHRISTO Diatribæ Theologica.

*Adversus quendam G. Sciop. Romanæ Thaidis
amatum & Apostatam.*

P R O O E M I U M.

I.

RECTè atq; ordine facis, Apostata, quod ante, quam tua de Antichristo *νομολόγησα* in profcenium Ecclesiæ producis, de ipso nomine nonnulla mones, & Antichristi vocem interdum propriè, interdum typicè & mysticè accipi notas; in qua tamen annotatione tuâ te in primo statim limine impingere, haud abs re animadvertimus.

II. Primum enim ejusmodi proponis descriptionem Antichristi propriè sic dicti, quæ si vera est, parùm abest, quin tuum nobis describeris Pontificem.

III. Is enim verè *Christi adversarius est & emulus*: qui quidem CHRISTI partes vicarias sese agere profitetur, sed subdolè & proditorum in morem exercitum cõtra Christum conscribit; non secus ac olim Antiochus Epiphanes, Antichristi typus, tutorio nomine regnũ pupilli fraudulenter invasit, Dan. *ii, 23.*

IV. Atq; hoc revera est Antichristum esse, si vocis etymon respicias, nimirum non tantum Christi adversarium, sed & vicarium ejus vocari, & nomine vicarij, Adversarium agere: Id enim præpositio *ἀντι* significat, non oppositionem tantum, sed

A

&

& substitutionē, quod Grammatici sciunt; & si res ex sacris estimanda est, constat idē ex Luc. 11, 11. frustra contradicente Bellarmino lib. 3. de Rom. Pontif. cap. 1.

V. Porrō si de tempore adventus quæris, utiq; negari non potest, Romanum Pontificem paulo ante adventum Christi ad iudicium in mundum venisse: nam dominatus ejus ante Gregorij Magni tempora, hoc est, ante annum Christi sexcentēsimū orbi terrarum nondum innotuit; quæ sanè tempora multo magis, quam Iohannis Apostoli seculum, horam novissimam appellare possumus.

1. Job. 2,
vers. 18.

VI. Illos, qui credere noluerunt CHRISTO, signis & prodigijs mendacibus in errorem duxit Pontifex, quod testantur tot miracula, olim historiā Lombardicā hodie commentis Esavitarum descripta; dōm Jerosolē Bennonis Magi Milnensis, in Baviariā; Casimiri in Lituaniā; Mariæ virginis Hallensis in Brabantiā; aliorum sanctulorum in Iaponiā.

VII. In primis in errorem inducit Iudeos. His enim synagogas permittit in ipsā urbe; & ut tuipe scribis, in Apol. cont. Hunn. cap. 3. pag. 4. quot hebdomadis ad sacra eos COGIT, homines nimirum Christianæ fidei expertes, & ad seducendum faciles, quippe superstitioni & idololatriæ naturā vicinos, teste Petro Galatino; lib. 2. de arcan. Cathol. verit. cap. 1. Christianos ceteros, qui Papisticā fidem non agnoscunt, excludit; quos perinde seducere non potest; ut nec homines suos, qui jam ante non quidem seducti, sed in errore nati sunt.

VIII. Et licet verbis non persuadeat Iudæis, (quod in descriptione Antichristi additur) se esse illum, quem expectant, Messiam (hoc enim quomodo posset homo Christianæ professioni addictus?) eandem tamen ferè beatitudinem politicam eis pollicetur, qualem quantamque à Messia suo expectare vix poterant.

IX. Quod si etiam attendantur ea, quæ veteres de Antichristo tradidisse scribit Benedictus Pererius Esavita lib. 8. in Dan. mihi pag. 445. simulaturum illum Messiam, eaq; ratione Iudeorum

deorum animos studiâq; rapturum; rursusq; ædificaturam Hierosolymam, templumq; instauraturum: quilibet, cui cerebrum non in calcaneis sed capite est, intelligit, te Pontificem vestrum inticè delineasse.

X. Antiochum Epiphanem; Neronem ac Imperatores Ethnicorum alios, Christianorum persecutores, impietate ac tyrannide suâ si non superat, certè æquat: id quod Hispanicæ inquisitiones, lanienæ Gallicæ, exilia Germanica, & denique sanguis ille tot martyrum innocenter effusus prolixè docet, & propterea quotidie in cælum clamat: usque adeo bestia illa habens agni cornua & vocem draconis, fecit omnem potestatem prioris bestię, Cæsarum Romanorum, Ecclesię persecutorum, juxta vaticinum Apocal. 13. 14. unde non mentietur, qui Antiochum illum, Neronem, & tyrannes cæteros Pontificis Romani hoc in genere typum esse dixerit.

XI. Simonem Magum dona Spiritus sancti pecuniâ licitari solitum testantur Acta Apostolica cap. 8, 19. hypocrisis fictitijq; miraculis orbem terrarum dementasse, annotavit Eusebius lib. 2. hist. Eccles. cap. 1. idem facere Pontificem Romanū, cæcus est qui in tantâ luce Evangelij non videat, quod viderunt, qui in ipsâ cæcitate Pontificiâ nati & educati fuerunt, quemadmodum ex ipsorum querimonijs de Simoniâ Papæ constat, & vel sola Taxa Cancellariæ Apostolicæ locuples esse testis potest.

XII. Largitionibus (inquit Platina scriptor Pontificius in vita Steph. VI. & Sergij III.) *Pontificium munus ambiunt: & in Sylvest. III. cõ Pontificatus devenerat, ut qui plus largitione & ambitione non dico sanctitate & doctrinâ, is tantum dignitatis gradum, bonis oppressis & rejectis, obsineret: quem morem utinam non aliquando retinissent nostra tempora.*

XIII. Hypocriseos insuper & fictitiorum miraculorum exempla tam illustria sunt in Papatu, ut, si hoc nomine Simon iste Antichristi typus est, nullius magis quam Papæ Romani typus & antecessor esse possit.

XIV. Ebionem & Cerinthum malle tacuisses, Apostata: neque enim adducor, ut credam, te in omnibus ipsorum erroribus Antichristi typum quærere; alioquin mirum ex Antichristo monstrum nobis conflabis. Si ergò in aliquibus; quis nobis divinabit, quænam ista sint: nosti quid de illis duobus fumigantibusitionibus referat Eusebius lib. 3. hist. cap. 27. & 28. *illum docuisse, omninò necessarium esse legalem observantiam, quasi non sit salus per solam in Christum fidem: hunc verò inimicum esse scripturis Dei: quorum utrumq; qui in Papa Romano non agnoscit, Tiresià cæcior sit, oportet.*

XV. Et hic primus est scrupulus in annotatione tua de Antichristi descriptione, quem removebis nobis prius, quàm progrediari.

XVI. Deinde aliter nobis Antichristum describis ex 1. Johan. 2. *quod sit is, qui negat Patrem & Filium:* quam quidem descriptionem, si ita vis, facili negotio ad Romanum Pontificem applicabimus; qui & voluntatem Patris, & officium Filij abnegando vel corrumpendo, & Patrem & Filium abnegavit, à cuius naturâ & essentiâ officium est inseparabile, quemamodum impij, abnegando providentiam Dei, Deum ipsum abnegasse dicuntur Psal. 14, 1.

XVII. Voluntatem Patris abnegavit Pontifex, quando consecutionem salutis ac vitæ æternæ non fidei sed operibus hominum adscribit, contra mentem, voluntatem ac decretum Patris æterni: *hec enim est voluntas Patris mei, qui misit me* (inquit Christus, Ioh. 6, 40.) *ut omnis, qui videt Filium, & credit in eum, habeat vitam æternam.* Officium Filij negavit; dum præter Christum sanctos etiam Mediatores & Redemptores nobis obtrudit, *cum tamen unus tantum sit mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus*, 1. Tim. 2, 5. Ita in hoc quoq; loco S. Iohannis Pontifex Romanus suum habet spicilegium.

XVIII. Arramen, ut dicam quod res est, si hic locus ad Magnum illum Antichristum referendus est, multò rectius de Orienta-

orientali illo, qui est extra Ecclesiam, intelligeretur, quia S. Iohannes scripsit hæc contra Ebionem & Cerinthum, qui Deitatem Filij negabant. & hoc errore Mahometanis bipatentes aperiebant portas: atq; sic primò de istis hæreticis, Mahometicæ blasphemix prodromis; consequenter de Mahometistis & Antichristo orientali accipitur

XIX. De illo verò Antichristo, quem Pontificij fingunt, intelligi nequaquam potest. Iohannes enim loquitur de Antichristo tali, qui ex Ecclesia egressus fuit: Papiçolæ verò fictitium suum Antichristum extra Ecclesiam, Babylone, ex tribu Dan, parentibus Iudæis proditurum, nec baptisatum iri credunt.

XX. Viderit igitur Apostata qualem & quem nobis Antichristum hîc descripserit: Nunc ad Examen Septem illorum capitum Antichristi Scioppiani accedimus.

C A P U T I.

De Tempore Adventus

Antichristi.

I.

DE tempore Adventus Antichristi tria ponuntur in hoc capite, animadversione digna. 1. Antichristum venturum in fine mundi. 2. Certa temporis istius definitio, videlicet dies 1290. seu menses 42, seu anni tres cum dimidio ante adventum Christi ad iudicium. 3. Signorum duorum notificatio: quæ sunt duo priora ex sex illis, quæ habet Bellarminus lib. 3. de Pontif. Rom. cap. 4.

II. Primum Apostata sine ulla ratione posuit. Nam *in signis* ista quam mox addit de 1335. diebus, in secundo membro examinabitur. Hoc certum est, nusquam extare in Scripturâ (unde hæc omnis controversia dirimenda est) Antichristum in fine mundi *venturum*: sed hoc constat, Antichristum paulò ante finem mundi *revelandum*, & cum jam pridem mysterium iniquitatis

iniquitatis in occulto ageret, fraudes ejus detegendas, potestatemq; ejus imminuendam esse, donec CHRISTVS gloriose suo adventu cum prorsus è medio tollat, & in ignem æternum præcipitem agat. Ea verò revelatio jam facta est feliciter, ita ut inter alia ex hoc quoque signo adventum Christi ad judicium præ foribus esse colligamus.

III. Secundum membrum septem scripturæ locis probare conatur pag. 55. seqq. 1. ex Dan. 7. vers. 8. ubi de parvulo cornu dicitur, *quod propterea illud aspexerit, donec throni positi sint*; unde Antichristi durationem usq; ad extremum judicium concludit Apostata. 2. ex ejusdem capituli versiculo 24. ubi de quodam rege loquitur Propheta, in cujus manu sint futuri sancti *usq; ad tempus, tempora & dimidium temporis*. 3. ex cap. 12. Dan. vers. 7. seqq. ubi eadem temporis notatio repetitur. 4. ex cap. 9. Daniel. vers. 27. ubi abominatio desolationis prædicitur in dimidio hebdomatis, hoc est, tribus annis & dimidio, sive diebus 1290, ut ipse supputat. 5. ex Apocalypsi cap. 11, 2. ubi de manipularibus Antichristi scribitur, quod civitatem sanctam conculcaturi sint mensibus quadraginta duobus. 6. ex Apoc. 12, 14. ubi de muliere, hoc est, Ecclesia refertur quod alatur in deserto per tempus & tempora & dimidium temporis, à facie serpentis, id est, propter serpentis & Antichristi metum, interprete Apostata. 7. ex cap. 13, 5. ubi potentia Antichristi mensibus 42. terminatur.

IV. Hæc omnia mutuatus est Apostata ex Bellarmini lib. 3. de Pontif. Rom. cap. 8. ubi tamen unà cum præceptore suo dupliciter impingit, in *ἡλεγχον τῆς ἐπιροζητησεως* & fallaciam petitionis principij: partim quia loca nonnulla accipit de Antichristo, quæ vel ne *χρὸ* de eo habent, vel non nisi per typum, & quasi per transfennâ ad eum respiciunt: partim quia confundit Antichristum orientalem & occidentalem: partim etiam, quia numeros illos annorum, mensium ac dierum perperam interpretatur, ut jam ordine videbinus.

V. Et

V. Et 1. quidem corniculum illud, de quo Daniel. cap. 7, 8. nequaquam de Antichristo intelligi potest. 1. Hic enim ab ipsis Pontificijs, ut Pseudoapostolus, & sic ut persona Ecclesiastica introducit: corniculum illud à Propheta, ut potentissimus quidam princeps secularis describitur, è decem cornibus, hoc est, è medio Principum egressus. 2. Hic portatur à bestia seu Romanâ Monarchia adhuc integra & illasâ Apocal. 17, 7. imò plagam bestie illatam sanat, Apocal. 13, illud plagam infligit, & tria cornua bestie dejicit, vel ut angelus interpretatur, tres Reges humiliabit. Dan. 7, 8, 25. 3. Hic venit cum prodigijs & multis miraculis, 2. Thess. 2. illi non miracula tribuuntur, sed vis, scyvitia ac blasphemia.

Parvulum
cornu a-
pud Da-
nielium.

VI. Rectissime igitur accipimus hoc exile cornu Danielis de Turcico tyranno, quem Antichristum occidentalem & extra Ecclesiam regnantem nominamus. Is enim à vili principio in ipsis imperij visceribus ortus est: exiguo temporis spacio potentia ejus crevit: tria cornua, Asiam, Aegyptum, Græciam, vel ut Hieronymo placet, Aegyptum, Africanam & Aethiopiam, Imperio Romano evulsit: in omnes articulos fidei Christianæ extreme blasphemus, ita ut jam eventus, optimus vaticiniorum magister ac interpres, convincat, ea quæ huic corniculo adsignantur, non nisi de Turcico tyranno, & regni sui colluvie intelligenda esse: quem etiam ultimum fore nominis Christiani hostem novissimis temporibus, constar ex Ezech. 39. unde nihil ex hac relatione Prophetica, de parvulo cornu, concludi potest de tempore adventus Antichristi.

VII. Negare quidem non possumus, Hieronymum super cap. 7. Dan. Augustinum lib. 20 de civ. Dei, cap. 23. Greg. lib. 32. moral. c. 12. & alios Patres, hoc corniculum de Antichristo interpretatos fuisse: sed autoritatibus illis hoc in loco non movemur, siquidem scriptura non est privata interpretationis, 2. Pet. 1, 21. *Et omnis prophetia antequam habeat efficaciam, ænigma & ambiguitas est hominibus*, inquit Irenæus lib. 4. contra Valent.

Valent. cap. 43. *cum autem venit tempus, & evenit, quod Prophetatum est, tunc demum habet liquidam & certam expositionem.* Et Deus apud Ieremiam cap. 28, 9. *cum venerit verbum ejus, inquit, scietur Propheta, quem mittit Deus in veritate: imo Danieli in specie præcipitur, ut claudat sermones suos, & obsignet librum usq; ad tempus statutum, hoc est, donec eventus respondeat Dan. 12, 4. unde mirum non est, S. Patres in expositione horum vaticiniorum interdum hallucinatos esse.*

IIX. Eiusdem farinae est, quod secundo loco affert ex eodem cap. vers. 24. Cohæret enim hæc cum præcedentibus ut interpretatio visionis cum ipsa visione, ac proinde iisdem argumentis ostendimus, hic nihil prorsus de Utopico Papicolarum Antichristo reperiri, sed de Turcico tyranno loqui Angelum. Is enim posterior fuit regibus Romani Imperij, vno infelici partu cum Antichristo occidentali in oriente à diabolo in lucem editus: fuit etiam potentior, & humiliavit tres Reges, ut jam modo demonstravimus: sermones contra excelsum locutus est in Alcorano: sanctos Altissimi conterit continuis & cætenatis bellis: putavit etiam se mutare posse tempora & leges, quod factum est, quando dies festos & Iudeorum & Christianorum abolevit, & peculiari quodam instituto diem Veneris ferriari voluit, in primis autem, quando annos solares Ecclesiæ & Scripturæ usitatos mutavit in Lunares, quos Hegiras vocant, quorum unus est dierum 354, horarum 8, & 48 minutarum: legem Domini non mutavit tantum, sed & prorsus abiecit, & aliam huic omnino contrariam commentus est.

IX. Durationem hujus tyrannidis notavit Propheta phrasi vaticinijs Spiritus sancti planè singulari: *Sancti, inquit, tradentur in manus ejus usq; ad tempus & tempora & dimidium temporis: quam temporis periodum Apostata eandem esse putat cum annis tribus & dimidio; diebus 1290, mensibus 42, quorum in reliquis vaticinijs fit mentio: eosque annos menses & dies, cum Bellarmino & socijs, de vulgari temporum periodo accipit, ut ita certum tempus adventus Antichristi hinc excogitare possit.*

De phra-
si: temp.
tempora,
dimidii
tempo-
rii.

X. Sed hæc omnia ficta & vana sunt. 1. enim nullus potest mō-
strari Scripturæ locus, in quo Tempus annū, Tempora bienni-
um præcisè significant, neq; etiam 375 (quo vocabulo utitur
Propheta) semper æquale dimidium totius significat; sed par-
tem aliquando majorem aliquando minorem: voluit ergo Spi-
ritus S. hæc tempora indefinitè ponere, ut temeritatem homi-
num in dimetiendis his mysterijs comperceret.

XI. 2. Illa periodorum Synonymia falsa est. Nam si annum
intelligas Solarem, tum dies 1260, nequaquam constituunt tres
annos cum dimidio: nam ubi annus continet dies 365, horas fe-
rè 6. tres anni cum dimidio habent dies ferè 1228: si mensem
intelligas lunarem, quales duodecim cum diebus undecim an-
num Hebræorum constituisse, auctor est Iohannes Lucidus lib. 1.
Chron. cap. 5. tum anni tres cum dimidio constituunt menses
43. cum diebus novem: ita quoque te, veritas, ista annorum,
mensium & dierum synonymia nulla est: dies certè planè non
conveniunt: nam modò numerantur mille ducenti sexaginta
Apocal. 11. modò mille ducenti nonaginta, modò mille trecen-
titriginta quinque Dan. 12. Quæ omnia evidentè docent, an-
nos illos tres cum dimidio, vel tempus, tēpora & dimidiū tem-
poris, quod Antichristo assignatur in scripturâ, non de vulga-
ri mensurâ temporis accipiendum esse.

XII. 3. Accedit denique testimoniū Apostoli Pauli 2. Thef-
sal. 2. qui scribit, jam tum suo tempore mysterium iniquitatis in-
cepisse: ab eo vero tempore anni vulgares plus quàm mille quin-
genti quinquaginta effluxerunt.

XIII. Proinde cum sanioribus Ecclesiæ doctoribus statui-
mus, in illis temporum periodis *vel* tempus certum pro incerto
poni, & tempus certum quoad numerum non quidem exprimi;
esse tamen aliquod, tacitè insinuari: *vel* annos & menses ma-
gnos ac angelicos, quos vocant, intelligendos esse, quorum sin-
guli tot annos ac menses complectuntur, quot alioquin dies,
quod insinuasse videtur Dominus illo Ezechielis cap. 4. 6. *diem*

pro anno dedit tibi: quemadmodum etiam septuaginta septimana Danielis ab omnibus intelliguntur de septimanis annorum.

XIV. Neque vero huic interpretationi obstat, quod ex Bellarmino objicit Apostata de brevissimo tempore imperii Antichristiani, quod ex Apocal. 12. vers. 12. planum esse indicat pag. 57. Nam quis iussit Apostatam brevissimum illud tempus ad certos & definitos annos ac menses temerè restringere? Breve sanè erit Antichristi dominium in Ecclesia, respectu ipsius Ecclesie, cujus regnum & altius habet initium, & in æternum durabit: breve etiam, respectu Dei, in cujus oculis mille anni sunt instar hesternæ diei 2. Pet. 3. 3. breve, pro consuetudine scripturæ, quæ horam novissimam & tempus ultimum vocat spacium aliquot seculorum, ut ex epist. 1. Iohan. cap. 2, 18. & Apostolo Paulo 1. Cor. 10, 11. constat: breve denique est, quia abbreviabuntur dies, propter electos dicente Christo, Matth. cap. 24, 21. neque pro lubitu grassanti Antichristo frena laxabuntur, quam diutius visum fuerit. Ita brevitatis illa temporis, Antichristi regno adsignata in scripturâ nihil quicquã facit ad tres annos & dimidiũ Antichristi, sed fit à Pontificijs ex illa modici temporis notatione absurda à non distributo ad distributum collectio: multo sanè rêctius D. Aug. in 1. Ep. Ioh. qui novissimam horam S. Iohannis non de certis horis aut annis, sed *de ultimâ etate* interpretatur, quæ Bellarmino fatente, non paucos annos, sed totum hoc tempus à Christo usque ad finem mundi complectitur.

XV. Deinde inutilis & inutilis est instantia Bellarmini, quæ scribit, *hebdomadas quidem annorum dici, sed non menses aut dies annorum: quia sicut septem dies dicuntur hebdomada dierum, ita septem anni hebdomada annorum: mensem autem annorum vel diem pro anno nusquam legi, nam mensem non denominari à numero aliquo, sed à cursu Luna, qui xxx. diebus absolvitur.* Hæc Bellarmino lib. 3. de Pontif. Rom. cap. 8.

XVI. Hic non multum immorabor in refutando eo, quod absque discrimine mensem 30. diebus absolvi scribit. Quod si de mensibus Hebræorum intelligit, refutatur ab ijs, qui de anni He-

brai ratione scripserunt, docueruntq; Hebræos ut eos esse mensibus inæqualibus, quorum unus triginta, alter viginti unum dies habuit. Sive mensibus in genere loquitur, didicisse debuit ex Ludovico vive, qui refert in lib. 15. de civ. Dei cap. 10. mensẽ dupliciter considerari posse, vel de spacio temporis, quo Luna discedit & redit ad idem punctum, quod fit diebus 27, vel dum solem, percurso signifero circulo, consequitur; idque fit diebus undè triginta, horis duodecim, & minutis quadraginta quatuor. Ex quibus constat, illam 30. dierum mensuram Bellarmini figmentum esse. Sed ad rem ipsam accedamus.

XVII. Quod igitur ex præcepto divino expressè dicitur de annorum hebdomadibus Levit. 25, 8 sciat Esavita, hoc de mensibus ac diebus annorum colligi ex eventu vaticiniorum, qui optimus & certissimus est Prophetarum interpres; colligi, inquit potest: nam invicta *domde* nos destitui in his mysterijs, quorum *axi* Deus sibi reservavit, non diffitemur.

XIX. Sanè non desunt, qui menses istos per Sabbata numerant, prout hebdomadæ Danielis per sabbata computantur. Quemadmodum enim Mensis apud Hebræos propter novilunium ab innovatione nomen habet; & septimus dierum & annorum numerus apud eisdem rebus innovandis destinatus erat, ut constat ex Exod. 20, 12: 21, 2. Levit. 25, 4. Deut. 15, 1: ita ad hebdomadas annorum etiam menses reavari posse putant, ita ut mensis quisque sabbatum annorum, h. e. septem annos complectatur: quam quidem opinionem suo loco relinquimus.

XIX. Ex numero autem horarum diem, ex numero dierum mensẽ colligere (quod facit Bellarminus) in scripturã valde lubrica est ratio: quia & mensis dierum legitur pro integro mense Gen. 29, 14. & mensis pro quovis tempore, Job. cap. 20, v. 2. Sic & dies interdum significat integrum annum, quemadmodum illud exponitur, 1. Samuel. 27, 7. *fuit numerus dierum, quibus habitavit David in regione Philistinorum dies & menses quatuor*, hoc est, annus integer cum quatuor mensibus.

Vide La-
laman-
tium de
anni
Hebræi
ratione.

Vide etiã
Christi.
Adriano
mium in
prafat.
chronici
sui. p. 191
theatri
terre
sanctæ.

XX. Neque verò necesse est, fingere, quod fingit Bellarminus, Ezechilem c. 46. per annos integros 390 dormivisse super latus sinistrum, quia dixit Deus, diem pro anno dedi tibi: sed dies illi somni Ezechielis respondebant totidem annis, quibus Iudæi sub Regibus suis peccaverant, atque sic dies pro anno erat, dicente Domino, non ut per tot annos, quot essent dies, dormiret Propheta; sed ut tot annorum peccata tot diebus representarentur: erat enim visio, non viva rei gerendæ actio.

XXI. Etsi igitur & annos & menses illos angelicos tam exactè supputare non possumus, ut calculus præcisè respondeat iis rebus, quibus describendis ista temporis notatio adhibetur: tamè sufficiat hoc, quod evidentia rei monstrat, tempora isthæc propriè sumi non posse in illis vaticiniis, quorum eventus alium omninò calculum requirit: alioquin dies & annos in his mysteriis præcisè supputare prohibemur interdicto divino, eò quod Deus suæ potestati eos unice reservatos voluit, Act. 1, 7.

XXII. Ex his, quæ jam dicta sunt, quilibet intelligit, locos cæteros ab Apostata laudatos, (quorum plerosque de Antichristo loqui concedimus) nihil facere ad probandum certum & determinatum tempus adventus Antichristi, quod præcisè annorum triu cum dimidio ante novissimum iudicium fore fingunt, ut nihil dicam, quod hoc adseverare nimis sit temerarium, & ipsis quoque Pontificiis probatu impossibile.

XXIII. Fieri enim non potest, ut Vtoticus iste Antichristus, res tam varias, tam miras, tot hostium strages; tot regum victorias; tam præclaram sui noticiam inter Iudæos in orbe universo; Hierosolymæ, urbis tam amplæ ædificationem, tot religionum omnibus in locis innovationem, & nescio quæ alia, quæ deprædicare solent Papicolæ, tantillo temporis spaciolo expediret.

XXIV. Valeant igitur nugæ istæ, in quibus tamen non exiguum causæ suæ momentum locavit Adversarius: jam ad duo
illa

duo illa signa progredior, unde probare voluit, Antichristum illum magnum, in cuius tamen sinu ipse hæret, nondum advenisse.

XXV. *Unum signum (inquit) est, cum Evangelium fuerit in universo orbe omnibus gentibus predicatum, per certos & presentes ministros, non per auditionem aut famam, &c. Sed certum est (ad- dit) hodieq; plurimas & copiosissimas esse gentes, ad quas Christi nomen forte ne rumore quidem aut fando unquam perlatum fuerit.*

Pag. 44.

De præ-
dicatione Evā-
gelij in
universo
mundo.

Pag. 54.

57.

58.

XXVI. Signi hujus certitudinē demonstrare conatur 1. ex c. 24. Mat. *Prædicabitur hoc Evangelium regni in universo orbe in testimonium omnibus gentibus, & tunc veniet consummatio.* 2. ex Psal. 2. *Postula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ:* & hic congerit testimonia de vocatione gentium ad Ecclesiam, ut Psal. 71. (in Hebræo est 72.) vers. 8. & 9. Zach. 10, 11. Soph. 2, 11. Malach. 1, 11.

XXVII. Hæc omnia tantum non de verbo ad verbum ex Bellarmino exscripsit, quibus tamen nihil quicquam ad institutum proficit. Nam fundamentum reliquorum dictorum ferè omnium est locus, Matth. 24, 14. quem, si diligenter inspicimus, apparet ab Apostata malè fuisse lectum & intellectum. Nam quod iste de consummatione seu fine mundi tantum accipit, hoc ex textu liquet, de consummatione seu excidio partim urbis Hierosolymæ, partim totius universi accipiendum esse: de utroque enim discipuli interrogaverant versiculo 3.

XXIIX. Eat igitur nunc & vanitatis aut mendacij arguat hoc Christi vaticinium, si ante devastationem Hierosolymitanam non in omnibus mundi angulis, omnibus omnino gentibus in individuo Evangelium prædicatum fuerit.

XXIX. Deinde monstret nobis, quæ & ubi sint illæ plurimæ & copiosissimæ gentes, ad quas Christi nomen forte ne rumore quidem aut fando VNQVAM perlatum fuerit.

XXX. Certè ante, quam excinderetur Hierosolyma à Romanis, quod quadraginta ferè annis ab adscensu Christi in cælos

factum esse constat; prædicatum fuit Evangelium ab Apostolis omnibus gentibus in quatuor orbis partibus disseminatis, teste Apostolo Paulo Rom. 10, 18. *Nunquid non audierunt? siquidem in omnem terram exiit sonus eorum, & in fines orbis terra verba eorum; & in universo mundo fructificare & crescere Evangelium scripsit ad Colossenses cap. 1. versu 6.*

XXXI. Ad hoc enim erant à Christo missi, Matth. 28, 19. Aut igitur mandato Christi non satisfecerunt Apostoli, & sic negligentiae accusantur: aut mandatum Christi contra expressam literam, non ad omnes omnino gentes respexit, sed Christus aliquibus Evangelium prædicari noluit, quod esset Christum Dominum cum Calviniis detestandæ hypocrisæos & inaudita profus inhumanitatis arguere. Eligat vtrum velit Apostata, utrobique maleferiatus Christi & Apostolorum Aristarchus reperitur.

XXXII. Ad hoc etiam, ut omnibus gentibus prædicarent Evangelium, erant à Christo testes vocati Apostoli, Act. 1, 8. ad hoc denique veni mundum inter se distribuisse, traditur, ita ut Thomas & Bartholomæus Orientem; Simon & Matthæus Meridiem, Philippus & Thaddæus Septentrionem; Matthias & Iacobus minor Mediterraneas regiones, Iohannes & Andreas provincias maritimas; Petrus & Iacobus major Occidentem, Paulus denique totum mundum peragraret.

XXXIII. Vnde est illud vel imprimis *παντινώντων*, quod Tertullianus adversus Iudæos confirmat, *credidisse Christo Getulorum varietates, & Maurorum multos fines, & Britannorum inaccessa Romanis loca, & Sarmatarum & Dacorum & Germanorum, & Scytharum, & abditarum multarum gentium & provinciarum & INSVLARVM MLTARVM NOBIS IGNOTARVM, & quæ enumerare non possumus.* Cum quo consentit Hieronymus in cap. 24. Matth. *Non puto, inquit, aliquam remansisse gentem, qua Christi nomen ignoret. Vbi ergo tuum illud certum est, Apostata, plurimas & copiosissimas remansisse gentes, quæ ne fando quidem unquam aliquid de Christo audiverunt?*

XXXIV. Testantur Apostolorum Acta, quam felici successu Apostolo Petrus viris religiosiſ ex omni natione quæ sub cælo erat, Evangelium prædicaverit Act. 1, 5. quomodo postea aliam quasi coloniam Ecclesiæ per totam Indæam, Galilæam & Samariam duxerint, Act. 9, 21 : 8, 1 : 11, 13. quomodo solus Paulus cum paucis socijs, peragrata Pamphiliâ & Pisidiâ, Antiochenam, Iconiensem, Lystrensem, Derbenensem, Pergensem Ecclesiam fundaverit, Act. 13, quomodo Evangelium prædicaverit in Phrygia, Galatia, Mysia, Macedonia, Achaia, Græcia, Italia, Actor. 16. seqq. unde & ipse scripsit, se prædicasse ab urbe Hierosolyma ad Illyricum usque Rom. 15, 19.

XXXV. Quo nomine Theodoretus Apostolo Paulo hoc testimonium perhibuit, quod ipse cum cæteris Apostolis ad legem Evangelicam non Romanos solum, & qui sub Romano viverent Imperio, sed Scythas quoque & Sauromatas, Indos, Æthiopas, Persas, Seres, Hyrcanos, Britannos, Cimmerios, Germanos, denique omne genus hominum, & omnes nationes induxerit.

XXXVI. Etsi verò non omnes omnino perreptarunt mundi angulos, vicos aut pagos; sufficit tamen ad complementum vaticinij CHRISTI, peragrasse ipsos quatuor orbis partes, & quidem summâ cum diligentia Evangelium, quâ voce, quâ scriptis, in ijs prædicasse, unde profectò non tenuis quædam auditio (quam Apostata vocat) sed illustris de CHRISTO fama insonuit & innotuit gentibus, quam quia pleræque admittere noluerunt, inde factum est, ut nulla vel Dei culpâ, vel Apostolorum & virorum Apostolicorum negligentia, sed propria partim ignavia, partim contemptu prædicatione Evangelij hodieq; destituantur, & sic nihilominus Evangelium de Christo vel sibi vel majoribus prædicatum. habebunt in testimonium contra se, ut sint ἀαπολογητοι in novissimo die, quod consilium Dei adversus seipos adipernati fuerint. In horum autem gratiam Deus novum aliquod (quod Papicolarum expectant) vaticinij Christi complementum haudquaquam instituet.

XXXVII. Eodem prorsus modo hoc vaticinium explicat D. Chrysoſtomus, qui illam Evangelij prædicationem, consummationem Hierosolymorum antegressam clarè & præclare docet hom. 76. in Matth. his verbis: *In universo orbe prædicabitur, inquit, Evangelium hoc in testimonium omnibus gentibus, & tunc veniet consummatio: consummatio scilicet Hierosolymorum. Quod enim sicut prædixit, vel ante Iudaorum urbis eversionem per mundum Evangelium effusum erat, Paulum audi: In omnem terram exiit sonus eorum, & rursus, à spe Evangelij quod audistis, quod prædicatum est in universa creatura, quæ sub cælo est. Et videas eum in Hierosolymis ad Hispaniam usq; currentem. Quod si unus in tanta parte orbis prædicavit, cogita, quid à reliquis factum fuerit. Sed & alibi Paulus de Evangelio scripsit, quod fructum ferat, & crescat in omni creatura, quæ sub cælo est. Quid autem est, in testimonium omnibus & ubique, inquit, prædicabitur, sed non omnes ubiq; credent. In testimonium autem non credentibus ubiq; prædicabitur, hoc est, in redargutionem, reprehensionem & testimonium. Nam, qui crediderunt, aduersus incredulos testabuntur, & condemnabunt eos; idcirco posteaquam Evangelium in universo orbe prædicatum fuerit, Hierosolyma evertetur, ut nec umbra excusationis ingratis relinquere-
tur, &c.* Hæc Chrysoſtomus, cum quo consentit Hilarius in cap. 24. Matth. & Theophylact. in cap. 13, Marci.

XXXIIIX. Proinde, ad impletionem vaticinij CHRISTI non necesse vel fuit ante excidium Hierosolymitanum, vel etiamnum est ante consummationem mundi, ut Evangelium per proprios prædicatores (ut Bellarminus loquitur) seu ut Sciopius interpretatur, per vivam prædicatorum vocem ad omnes omnino gentes deferatur, ut sit ipsis in testimonium: potest id fieri scriptis doctorum Evangelicorum, quæ nunc per Dei gratiam intar Angeli illius Apoclyptici Apoc. 14. per medium cæli volant, & satis illustrem de CHRISTO famam spargunt etiam apud infideles, quorum multi hoc medio conversum de Christo testimonium sanguine obli-gnarunt; ceteri vero verbum

būm vel lectū vel auditū in testimonium habent contra seip-
sos, quod dilectam veritatem recipere nolentes, hæreditate
CHRISTI ex gentilitate colligendā suapte culpā exciderūt.

XXXIX. In hanc sententiam scribit Ambrosius in epist. ad
Rom. cap. 10. super illa Psalmi verba: In omnem terram exivit
sonus eorum: *Quod Psalmographus, ait, de creaturis dixit, hoc A-*
postolus de Evangelistis: quia ubiq; audita est & in omnem locum,
pervenit prædicatio nominis CHRISTI. Vbi enim prædicantis ho-
minis præsentia defuit, sonus tamen & fama pervenit, sicut pervene-
rat opinio factarū virtutum in Ægypto ad omnes gentes, teste Rahab
meretrice, &c. Et hæc de primo signo Scioppiani Antichristi.

XL. *Alterum signum, inquit, est excidium & everasio*
Romani nominis & imperij, cuius ne vestigium quidem ullum sit
reliquum. Exploratum enim certissimumq; esse, quidquid unquam
Romani imperij ac ditionis fuerit, a decem Regibus occupatum & di-
visum iri, qui hostilibus animis etiam memoriam Romani nominis
perimere & extirpare conentur: idq; sic dolente & dirigente DEO,
qui eosdem postea Antichristi imperio subijci patietur, ut ita non à suis,
sed alienis viribus, a Romano scilicet imperio per decem Reges ad se
translatis Antichristi fortitudo roboretur.

Pag. 45.

De exci-
dio im-
perij
Turci &
Romani.

XLI. Hæc est jucunda Bellarmini *Opuscula* lib. 3. de Rom.
Pontif. cap. 5. cui suum quoque addit *Ἰν Ἐκκλῆσιᾳ* & Apposita
noster, *probabilem & tantum non certam esse opinioem, Turci-*
cum imperiū ante tempora Antichristi penitus extinctum, terramq;
sanctam rursus à Christianis occupatum & securè habitatum iri.

XLII. Vtrumque horum est falsissimum, cuius contrarium
ex scripturis ad oculum demonstrari potest. Nam prius quod at-
tinet, testatur Daniel cap. 2, 35. quartam Monarchiam, hoc est,
imperium Romanum, duraturum, donec lapis ille de monte sine
manibus avulsus excrecat in montem, totumque orbem terra-
rum expleat, & regnum incoet æternum: quod non nisi perpe-
tuæ durationis est descriptio, donec nimirum alterum illud æter-
nitatis seculum post finem mundi incoetur.

C

Poste

XLIX. Et hoc istius vaticinij complementum agnoscit etiam Pererius Efavita lib. 2. in Dan. p. 123. ubi ex Hieronymo annotavit: *Imperium Romanum fuisse ferreum, ferè usq; ad irruptionem Gothorum & aliarum gentium barbararum in Romanam ditionem, posthac autem factum esse terreum, quippe tum majorem in modum Romani Imperij majestas deformari, diminui amplitudo, potentia debilitari cepta est.*

Ibid.

L. At, inquis, habemus etiamnum (Deo gratia) Romanum Imperatorem tam re, quam nomine, eumq; tanta dignatione & auctoritate ut ne potentissimus quidem Hispaniorum & Indiorum Monarcha cum ut superiorem (quomodo autem, nisi quia Romanus Imperator? nam Regi Germanie quid est, cur tantus Rex: cedat?) colere dubitet: ipsi etiam Lutherani Principes, sacri Romani Imperij Electores & Principes se appellari gaudeant.

LI. Sed esto, habeat Romanus Imperator apud Regem Hispaniorum & Principes Germanie summam dignitatem, quum etiam ut diu habeat, precamur: quod si tamen rem rectam lance appendamus, non nisi titulari quadam potestate eam habet, permittente Papa; atque sic profecto nudo nomine magis, quam re Romanus Imperator est. *Romani majestas populi, inquit Aventinus lib. 7. annal. qua olim orbis regebatur, sublata est de terris.*

LII. Nam urbem imperij Romam non Imperator, cui ea jure debetur, sed Pontifex Romanus habet, clamante Adriano Pontifice apud Aventinum lib. 4. annal. *Vrbs Romana nostra est, non Imperatoris.* Sublatam igitur Romam ab Imperio, Romanum sane imperium non nisi nomine est.

LIII. Imperatorem olim colebant ut hominem à Deo secundum, solo Deo minorem, dicente Tertulliano in Apolog. cap. 30, jam iste honor cessit Papæ, cui & ipse Imperator imperij sui dignitatem aditurus supplex fieri cogitur.

LIV. Imperatores olim concilia convocabant, & supplices habebant ipsos Pontifices; ut ex proæmio lib. 5. Socratis & epistola 9. Leonis constat: hodie inversa rerum facies est, & omnis hæc sive potestas sive dignitas ab Imperatore ad Pontificem trans-

lata. Cumque olim sub potestate urbis orbis imperium remansisset, teste Orofio lib. 1. hist. cap. 1. hodie vix tenus quaedam umbra magni corporis, Imperij nimirum Romani, restat, dicente Sleidano in lib. de quatuor Monarch.

L V. Summa, habemus hodie non merè Romanum, sed Romanogermanicum imperium, cujus potentia pro dolor, nimirum quantū imminuta, & imperiū verè Romanū cōmutatū est de temporali in spirituale, ut scripsit olim Thomas in 2. Theffal. 2. hoc est, ab Imperatoribus Romanis ad Pontifices devolutum.

L V I. Gaudent igitur Principes Germanici appellari Electores ac Principes Romani Imperij, quia nullam aliam subsequituram Monarchiam ex Daniele sciunt, idcirco hac exigua veluti umbra veteris Imperij contenti sunt.

L V I I. Sed progrediamur in probationibus Apostatae. Secundo igitur loco adfert locum illum classicum de Antichristo ex 2. Theff. 2. ubi dicitur, diem Domini non venturum, donec veniat discessio, hoc est, interpretante Adversario, *universalis defectio ab Imperio Romano*: & donec reveletur homo peccati, qui in templo Domini sedebit, hoc est, secundum glossam Scioppij, *in templo Hierosolymitano; in novo enim Testamento Templi vocem nunquam aliter usurpari*: quique jam mysterium operetur iniquitatis, nimirum, si credimus glossemat Scioppiano, *in tyo, Nerone, Simone Mago, alijsq. haeticis, qui sunt typici Antichristi*. Et addit Apostolus, tantum, qui nunc tenet, teneat: glossam addit Apostata: *nempe status Romani Imperij, qui nunc rerum potitur*; donec de medio fiat, inquit Apostolus: id est, inquit Apostata, *donec Imperium Romanum prorsus tollatur & extinguatur*.

L I I X. In his scholijs Apostatae quatuor imprimis depravationes loci Apostolici deprehendimus, animadversione dignas. 1. quod illam discessionem de generali defectione ab imperio Romano intelligit. Nam vocem *δὸς αἰῶνος* in N. T. de defectione à mundano Imperio usurpatam vix monstraverit: intelligit igitur Apostolus *δὸς αἰῶνος* de recessu a fide Catholica interpre-

De loco
Pauli, 2.
Theff. 2.

pag. 54.

te Lyra super hunc locum, & Adrichonio in Chron. fol. 285. quemadmodum simili ferè modo in 1. Timot. 4. multi dicuntur, discessuri à fide: unde non ineptè colligunt aliqui, Antichristum ipsum hinc abstracta voce nominari Apostasiam, non Apostatam, propter excellentem illam defectionem, quam sub regno Antichristi futuram prædixit Apostolus.

LIX. 2. Quod templum Dei interpretatur de templo Hierosolymitano, & vocem hanc in N. T. nuspiuraliter usurpari aucter affirmat. Falsissimum est utrumque. Nam si ex hypothese Pontificiorum venturus est Antichristus annis demum tribus & dimidio ante CHRISTI adventum ad iudicium, utiq; in templo Hierosolymitano sedere non poterit; id enim jampridem destructum & in sempiternum non restaurandum esse, constat ex vaticinijs supra allegatis. Et scribit hæc Apostolus Thessalonicensibus, quos sanè non ex Græcia in Iudæam ablegat, sed ad Ecclesiam, quam domum Dei viventis appellat, 1. Tim. 3, 15.

LX. Falsissimum autem est & ferulâ dignum, quod scribit iste Theologorum Aristarchus, in N. T. Templi vocem NVNQVAM ALITER usurpari, quam de templo Hierosolymitano. Itanè verò homines etiam Christiani templum quoddam erunt Hierosolymitanum? nam illos Apostolus Paulus aliquoties templum Dei vocavit 1. Cor. 3, 16, 17: 6, 15. 2. Cor. 6, 16. Et annon Ecclesia expresse templum Dei nominatur, Apoc. 3, 12: *qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei: num fortasse martyres columnæ erunt templi Hierosolymitani? & annon cælestis nostra patria sedes beatorum, templum Dei appellatur Apoc. 7, 15, imò Deus ipse templum vocatur cælestis Hierosolymæ, Apoc. 21, 22. Viderit igitur Apostata, quo detrusèrit ipsum tam temeraria audacia, quali templi vox in N. T. nunquàm aliter usurpetur, semper significet templum Hierosolymitanum.*

LXI. Sed condonandum hoc est rudi discipulo, qui hæc ex Bellarmino didicit, & nimis facile credidit. Abeat igitur uterq; & sepeliat glossam suam in scrinio Papæ: nos in dicto Apostoli-

Bellarmino.
lib. 3. de
Roman.
Pontif.
cap. 12.

co per templum Dei in quo sessurus est Antichristus, Ecclesiam intelligimus; in cuius medio dominatur ille, ut Deus quidem terrenus, in omnes creaturas sibi potestatem vendicans; ut alibi demonstratum fuit.

LXII. Et ita nos sentire docuit Theodoretus in 2. ad Thesal. 2. *Dei templum*, ait, *Apostolus appellavit Ecclesias, in quibus primam sedem arripiet Antichristus*. Et Occumenius in eundem locum: *Non dicit templum, quod erat Hierosolymis, sed Ecclesias Dei*. Videat etiam Apostata, quid hac de re scripserint nonnulli doctores Pontifici, Thomas in eundem locum, & Iohannes Ferrus in cap. 24. Matth.

LXIII. 3. Tertia glossa Apostatae est, quod Antichristum Apostoli Pauli tempore *in typo* mysterium iniquitatis operatum esse scribit, id quod etiam ex Bellarmino mutuatus est, qui Antichristum non in propria persona, sed in praecursoribus notari scribit. Sed est manifesta textus Apostolici fallatio. Nam 1. loquitur Apostolus de Antichristo *revelando*: ergo iam tum in propria persona cum adfuisse, certum est, alioquin revelari non potuisset; nisi Antichristum in typo seu praecursoribus suis revelandum esse singas. 2. Adscribit etiam Antichristo *ενεργειαν*. *ενεργεια* autem sine persona proprie *ενεργουεν*, eaque nondum in rerum natura existente, ne quidem cogitari potest. 3. Praeterea non de mystico vel typico Antichristo, qui omnibus iam notus erat, sed de vero Antichristo, adhuc revelando & omnibus notificando vaticinatur Apostolus. 4. Et denique epistolam illam suam ad Thessalonicenses ante tempora Neronis scriptam esse colligitur ex Praefatione Theodoret in Epistolas Pauli: quomodo igitur sub Neronis typo Antichristum potuit describere? Ergo & haec stropha textus Paulini frivola & inanis est.

LXIV. 4. Pergit Apostata obscurare, si potest, illustrē illā lucem dicti Apostolici, quando nimirū illud (*donec medio fiat*) de plenaria Imperij Romani abolitione vult intellectum; sed contra expressum vaticinium Danielis cap. 2, 35. de quo supra.

Poten-

Potentiam quidem majestatem ac terrorem Romani Imperij graviter imminui & tantum non everti oportuit, ut Antichristus viam inveniret, qua perficiat libere & impune pro sua cupiditate, quaecumque velit: Sed Imperium & dominatio ipsa non omnino erat auferenda: nam præter quartam Monarchiam Romanorum nullam aliam subsequituram credere nos jubent divina oracula.

LXV. Hoc enim erat quod detinebat manifestam tyrannidē Antichristi adhuc in occulto latentis, terror nimirum Romani Imperij, potentia & magnitudo ejusdem, ea e medio tollenda erat, manentibus utcumque rudibus quibusdam alicujus imperij, cujus tamen nullus terror est apud Antichristum. Nam donec imperij illius timor fuerit, nemo Antichristo statim subdatur: eo vero sublato paulatim e latebris prodijt ejus dominatio; id quod factum est, quando Bonifacius III. Pontifex Phocam Cæsariidam in imperio, quod per scelus adeptus erat, confirmavit, translata sede Imperij ex oriente in occidentem.

LXVI. Hoc nomine in apicem prodijt Antichristus, circa annum Christi 606, cum antea in occulto operaretur omnem iniquitatem: siquidem jam Apostoli Pauli temporibus erant, qui plerorumque dogmatum Papisticorum fundamenta jacebant in Ecclesia, quod Pseudoapostolos in Articulo de Iustificatione hominis coram Deo, & alios in articulis de jejuniis, conjugio & similibus fecisse constat ex Gal. 2. & 3. Phil. 3. Col. 2. 1. Cor. 7. 1. Timoth. 4. &c. Sed hac de re plura dicere non est hujus instituti: pergo ad tertium Apostata locum.

De cap.
17. Apoc.

LXVII. Is verò extat Apoc. 17. a vers. 3. usque ad finem capituli, quem locum pro lubitu suo exponit, & interpretationem hujus vaticinij non à posteriori, sed ex præconcepta sua de Vtopico Antichristo opinione petit, in qua tamen sibi ipsi non constat. Adversarium igitur primum audiemus, deinde loci hujus illusterrimi sententiam ex ipso rerum prædictarum præclarissimo eventu petitam subjiciemus.

Sciop-

LXIIII. Scioppianam igitur interpretationem quod attinet, ea sic habet : Bestiam coccineam plenam nominibus blasphemiarum ; interpretatur Regnum Antichristi mysticum , seu Imperium Romanum ab Ethnicis administratum : Mulierem insidentem bestiae, idem Romanum imperium sub Imperatoribus Ethnicis : mysterium fronti mulieris inscriptum, similiter mysticum Antichristi regnum : Atque sic nihil nisi mysticum Antichristum somniare potest in locis illis Novi Testamenti illusterrimis, quae verum illum Antichristum in templo Dei jam sedentem quasi oculis intuentium exhibent, nullius pensu habes, quod seipsum in interpretatione sua turpiter confundat.

LXIX. Nam quomodo tria illa diversissima : *Bestia ; Mulier insidens bestiae ; & mysterium fronti mulieris inscriptum*, de vno & eodem Antichristo mystico, seu imperio ab Ethnicis administrato, accipi possint, iudicet, qui quidquam iudicare potest. Deinde dubium probat per aequum dubium, quando hoc loco repetit, Imperatores Ethnicos mysterium illud iniquitatis operatos fuisse, de quo Apostolus Paulus 2. Thess. 2. hoc enim supra sufficienter refutatum fuit. Praeterea valde iniquum est, Romanorum imperium vocare meretricem : omnis enim potestas a Deo est, dicente Christo Ioh. 19, 11. & Paulo Rom. 13, 2. neque legitur in scriptura tyrannidem magistratus politici meretricijs operibus conferri : atque sic nulla fere similitudo est inter meretricem & Imperium Romanum : imo viderit Apostata, quo honore adficiat tam praecalam Monarchiam.

LXX. Proinde cum hoc totum vaticinium Iohannis per crassam petitionem principij ad Imperium Romanum transferat, mirum non est quod ea, quae de bestia, septem eius capitibus, decem cornibus, horundemque pugna contra meretricem adfert, cum eventu non congruunt. Ea enim omnia non a posteriori seu eventu, juxta naturam vaticiniorum, sed a priori, hoc est, ex praconcepta Scioppiani cerebelli opinione petantur.

LXXI. Sanè, quae de decem scribit Regibus, in quos desinat

D Roma-

Romanum imperium, quibusque superveniat alius, undecimus, Antichristus, à Lactantio & Hieronymo fortasse mutuatus est, sed hoc in genere lenes fuisse conjecturas, jam pridem notavit Ludovicus Vives V. CL. in lib. 25. de civ. Dei August. cap. 19. quin & Augustinus ipse hanc opinionem rejecit cap. 23. ejusdem libri his verbis: *Veneri me sane fateor, ne in decem regibus; quos tanquam decem homines videtur inventurus Antichristus, forte fallamur, atque ita ille inopinatus adveniat, non existentibus tot regibus in orbe Romano. &c.*

LXXII. Vana igitur & inania profus sunt *μορμαλίνδα*, illa ænigmata, quæ Lutherani Apostata magnâ cum obstestatione & tantum non profanatione nominis divini proposuit, pag. 64. *Si ante adventum bestia seu Antichristi meretrix illa ex rerum numero exterminabitur & flammis conflagrabit: si reges illi unum cum bestia seu Antichristo consilium habebunt: si meretricis desolatio & conflagratio augendis Antichristi vivibus servire debet; qua tandem ratione meretrix illa Antichristi dilecta sponsa, sive sedes imperij Antichristiani esse possit, ut Lutherani contendunt? vana, inquam, sunt hæc ænigmata omnia, quæ nullo negotio ex vera vaticinij illius interpretatione, eventu rerum, jam undiquaque comprobata dissolventur. Ea verò jam sequitur.*

LXXIII. Vidit ergo D. Iohannes 1. *Bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemie, habentem capita septem & cornua decem.* Bestia hæc nihil aliud est, quam Papatus, de quo eventus testatur, quod imperet ipsis Imperatoribus purpura utentibus, quod splendeat ipse purpuratis Patribus & gaudeat alioquin colore coccineo, hoc est, vestibus & ornamentis rubris ac purpureis, quibus & Pontifex cum suis & Missa Pontificia ornari cõsuevit.

LXXIV. Capita septem sunt septem Occidentis regna, in quæ Papatus diffusus est: Italia, Hispania, Gallia, Britannia, Germania, Polonia & Hungaria: & sunt ea residua, de decem illis capitibus quartæ Monarchiæ, de quibus Daniel cap. 7. quorum tria, Græciam, Asiam & Aphricam parvulum cornu seu

Antichristus Orientalis ad se rapuit, reliquis septē relicis Antichristo Occidentali. Habet etiā Papatu decem specialia cornua, hoc est, decem specialia regna, quinq; capitibus seu regnis generalioribus, quæ jam nominavimus, adhærentia: ea enim usitate in decem regna seu provincias resolvuntur, in Germaniam seu Germaniam nostram, in Bohemiam, Vngariam, Poloniam, Suediam, Daniam, Norvegiã, Scotiam, Angliam & Franciam, quæ & à Papatu defecisse, & meretricem odio profecuta fuisse infra dicuntur.

LXXV. 2. Vidit D. Iohannes meretricem insidentē bestię, circumdatam purpura & occino, inauratam auro & lapide precioso & margaritis, habentem poculum aureum in manu suã, plenum abominatione & immunditia fornicationis ejus: & in fronte ejus scriptum, *Mysterium, Babylon magna, mater fornicationum & abominationum terræ*: fuitque ebria sanguine sanctorū & martyrum. Hoc nihil aliud est, quã descriptio *Papæ*, qui Monarcha est Ecclesiæ Catholice, hoc est, *Papisticæ*, ac proinde recte dicitur insidere bestię, Papatu, Vocatur meretrix propter idololatriam in Papatu usitatam, ubi sanctis, imò statuis ac imaginibus tribuitur cultus soli Deo debitus, opellis etiam Monachorum atq; monialium, quæ soli debentur merito Christi: Idololatriam autem fornicationem spirituales vocari in scriptura est usitatissimum. Exod. 34. 15. Iudic. 2. 15. Esa. 1. 21. 17. 3. Ier. 3. 1. Ezech. 5. 9. Ose. 1. 2. &c. Ornari Pontificem purpura & auro, & plusquã regio splendore coruscare, nullã prorsus probatione indiget: habet poculum aureum in manu sua, quod est poculum missaticum, lapide precioso, auro & gemmis exornatum, sed plenum abominatione, qua & semetipsum inficit, & alios polluit. Unde titulum hunc Pontifex veluti in fronte inscriptum circumgestat, quod sit *Babylon illa magna*, ob crudelitatem, quam exercet erga omnes, qui non adorant abominationes suas: *mater fornicationum*, quia *PAPAE* doctrina verè lerna est omnis idolomanie, superstitionis & impietatis, de qua multi in ipso gremio *PAPATVS* gravissimas

querimonias publice sparserunt: sed hæc omnia ad tempus in occulto habuit, propterea *mysterium* vocatur, ut qui speciem pietatis habeat, veritatem autem ejus abneget. Ebrui quoq; est Papa Romanus sanguine sanctorum ac martyrum, quod tot laeniæ in diversis orbis partibus à sanguiluga Romano factæ, & ex his uberrimus ille Catalogus Testium veritatis Christianæ seu Feritatis Papisicæ luculenter testatur.

LXXVI. 3. Dicit Angelus *de bestia*, quam viderat D. Iohannes: *Bestia quam vidisti, fuit, & non est, ascensura de abyſſo, item; ipsa octava est, & de septem est; & in interitum ibit, & mirabuntur inhabitantes terram, quorum nomina non sunt scripta in libro vitæ à constitutione mundi.* Etiam hoc ad Papatum exactissime congruit. Is enim *fuit*, ratione gladij politici, qui sanè ante tempora Iohannis Apostoli in imperio Romano fuit potentissimus: & *non est*, partim ratione gladij spiritualis, quem eo adhuc tempore nemo sibi sumit in Ecclesia; partim ratione gladij politici, qui à Gothis, Vandalis, Longobardis, Burgundionibus, Hunnis, alijsque populis nimium debilitabatur, ac si non esset: tandem autem *ex abyſſo iterum ascendit*, vires suas colliges partim fraude, partim vi, adjuvantibus nonnullis Imperatoribus; *octava est, & de septem est*, quia nimirum septem illorum regnorū, in quæ se diffundet, quasi una communis anima est: quibus externum regnorum titulum & majestatem imperij politicam permittit; atq; sic de septem illis est: attamen interim per suos Cardinales, Metropolitanos, Episcopos, Monachos obedientiā eos sibi astringens, suam in illis hierarchiam possidet, & sic octava est, & quasi distincta ab illis. Sed tandem *in interitum ibit*, quando interficiet eum Filius DEI spiritu oris & illustratione adventus sui, 2. Theſſ. 2. Et hanc ejus potentiam etiamnum admirantur multi, qui splendore atq; magnificentiā Papatus dementati ad premium Ecclesiæ redire nolunt: sed hac ipsā præposterā admiratione arguunt, se in electorum numerum nunquam fuisse receptos.

LXXVII. 4. Porro *Septem capita*, inquit Angelus in interpreta-
 tione, *septem montes sunt, super quos mulier sedet, & reges septem
 sunt, &c.* Notatè ostèditur hic sedes Antichristi, Roma nimirũ,
 septicolis, cujus montes hi sunt; Palatinus, Capitolinus, Aven-
 tinus, Exquilinus, Cælius, Viminalis, & Quirinalis; idq; ne qui-
 dem Apostata per omnia negare potest, nisi quod sub nomine
 Romæ imperium Romanorum hic describi putat. Eius igitur
 septem illi reges & regna sunt, quorum jam ante facta est men-
 tio quibus insidet meretrix, id est, quibus dominatus est
 Papa. *Quinq; ceciderunt*, inquit angelus, nimirum Germania;
 Gallia, Britannia, Polonia, Vngaria, in quibus provincijs repe-
 riuntur Ecclesiæ superstitionibus Papisticis nonnihil purgatæ:
unus est, nimirum Italia, in qua cum primis dominatur ista me-
 retrix: *& alius nondum venit*, Hispania nimirum, & ea quidem
 ejus regni pars, quæ Granata appellatur. Hæc enim à Mauris si-
 ve Saracenis 779 annis occupata bello, anno demum Christi
 1492 recipitur, & pulsus Saracenis & templis Christianæ reli-
 gioni destinatis, & titulo Catholicæ Ecclesiæ à Papatu potitur.
Oportet autem ipsum manere, ait Angelus; nam Papæ Romæ
 dentem citius eripies, quàm Hispaniam ex Ecclesiâ Catholicâ:
 sed breve tempus manebit: citò enim conteret Deus Satanam
 sub pedes suos, & illustri suo adventu ad judicium meretricem
 unâ cum amasijs suis in locum ardentem igne ac sulphure præ-
 cipitabit.

LXXIIII. 5. De decem Regibus seu regnis seorsim refert an-
 gelus, *quod unâ cum bestia potestatem accipiant unâ horâ, quodque
 potestatem suam bestia tradiderint*: Semper enim fuerunt in de-
 cem illis Europæis regnis, qui cathedram pestilentia fulcire &
 omnibus viribus sedem atque majestatem Pontificis Romani
 stabilire conati sunt: sed acceperunt hanc potestatem *unâ horâ*,
 hoc est, brevissimo tempore. Nam quia contra Agnum, hoc est,
 Filium Dei in pugnam descenderunt, ab Agno quoq; victi sunt,
 non externâvi & armis, sed verbo & virtute Spiritus S, qui gla-

Calvis.
 in Chro.
 p. 930.

gladius vis Christi appellatur 2. Theff. 2. Vnde factum, ut hæc decem regna odio prosequantur meretricè desolatam & nudam illam faciant, id est, potentia suâ exuant, viribusq; spolient, instigante Domino, qui terminû certum furori Pontificio cõstituit.

LXXIX. Hac est genuina atq; orthodoxa interpretatio præclari istius vaticinij Apocalyplici de Antichristo, in quo Apostata toto cælo aberravit, ut ferè non dubitarim eandem ipsius hic repetere obtestationem: Nunc omnes Pontificij, in quibus vel gutta ingenui sanguinis & fidei Christianæ inest, per adventum Domini nostri Iesu Christi, & tremendû ejus judicium obtestor, ut animo suo sedulo perpendant, an non hæc omnia in Papatu ad unguem ita evenerint, & quotidie eveniant: & annon spiritu vertiginis agitentur aut occæcati sint, qui in hoc meridie hunc veritatis solem non agnoscunt?

LXXX. Vnde quilibet intelligit, quæstiones illas Scioppianas, quas pag. 64. proponit, plerasque vel ex præconcepta, & cum eventu nunquam correspondente opinione oriri, ideoque haud immeritò à nobis negligi debere: vel sanè ex ijs, quæ jam ex eventu ipso, vaticiniorum optimo interprete defuncta sunt, facile expediri posse.

LXXXI. Nam 1. per decem illos reges, sive regna, quid intelligendum sit, jam audivimus: eos verò ante Antichristum fore, Scioppianum figmentum est, in Iohannis vaticinio unde 2. hujus invenitur. 2. decem illa regna brevissimo tempore duratura libenter credimus; & jam modo ostendimus. 3. ut &, quod & quomodo immani odio prosequutura sint bestiam seu Papatû. 4. & deniq; quo pacto potentiam suam bestix sint redditura.

LXXXII. Vnum tamen obstat in hoc loco, quod Scioppius per Babylonem quidem intelligendum esse concedit, sed non urbem Romam, verum Imperium Romanum: idq; quatuor de causis. 1. quia Roma tempore Iohannis non sedit super aquas multas seu ad multas gentes & linguas non perungebat, quippe in Latio sita. 2. quia hodie non septem, sed undecim montes ha-

bet.

Verba
sua A.
post-
re re-
mitto.

bet. 3. neque regnum habet super reges terræ, sive de jure sive de facto loquaris. 4. neque denique ejus desolatione vires Antichristi augeri poterunt, imò si Papa sit Antichristus, hoc vires ejus potius imminuet. Hæc Apostata: ad quæ singula respõdeo:

LXXXIII. 1. Primum contra manifesta fidem est historia, ne quid dicam durius: An non enim tempore D. Iohannis Romana civitas sola orbis imperium habuit? annon ipse scribit, *illo tempore imperium urbis Romæ adfixum fuisse* pag. 62? annon inter duo maria Tyrrhenum & Adriaticum sita erat? Vnde Tertullianus contra Iudæos & lib. 3. cont. Marcion: *Babylon*, inquit, *apud Iohannem nostrum Romana VRBIS* (non imperii) *figuram portat perinde & magna & regno superba, & sanctorum debellatrix*. Et Hieronymus citante Ludovico Vive, Scriptore Pontificio, in lib. 18. de civ. Dei Augustini cap. 22. non aliam existimat describi à Iohanne in Apocalypsi Babylonem, quam VRBEM Romam: quin & ipse Bellarminus lib. 3. de R. P. c. 5. & 13. non diffitetur, per meretricem illâ Babylon urbem Romam intelligi, sed non nisi Romam Ethnicam: quid ergo tergiversatur Præceptor discipulus?

LXXXIV. 2. Sed ais, secundo loco, Roma *HODIE* non septem, sed undecim montes habet. Ain' verò? sed quid si etiam plures hodie habeat turres & arces? num propterea falsum erit, quod de ea olim cecinit Virgil. lib. 2. Georg.

Scilicet & rerum facta est pulcherrima Roma,

Septemq; una sibi muro circumdedit arces?

Fortè nec Lateranum nec Vaticanum fuit tempore D. Iohannis, sed quid hoc ad rhombum Critice? num propterea non fuit septico-lis civitas? Habeas igitur hoc ad secundum.

LXXXV. 3. Ad tertiu dico, quod de jure non habeat Roma regnum super reges terræ licenter concesserim: sed quid de facto auis, historia testantur, & quam nihil etiamnum, ullus *REX ROMANÆ* meretrici addictus attentare audeat absque ejus vultu, exempla sunt in promptu, ut mirum sit os impu-

impudens hoc negare posse : observetur tamen probe, quod fa-
retur Apostata, Romam in modernam *nullam prorsus regnum,*
habere super reges terra de jure, quo quidem effaro quam gratiam
inurus sit apud Pontificem suum, ipse viderit.

LXXXVI. 4. Quarta instantia, quæ ipsi omnium fortissi-
ma videtur, nullius hili est, si sensum vaticinij attendimus. Nam
de Antichristiana potentia incremento ex desolatione regni
ejus oriundo nihil habet vaticinium D. Iohannis : sed si textum
consideremus, apparebit, reges illos potestatem suam bestia
prius esse tradituros, quam ipsam odio prosequantur, idque sic
jubente & volente Domino, qui peccata peccatis punire solet,
hoc est, adjuvabunt Papatum viribus suis, idque tam diu, *donec*
consummentur verba Dei, quibus nimirum recepit, se ingratum
orbem ob non receptam dilectam veritatem, castigaturum. Sed
his verbis consummatis, & impleta voluntate D E I, illi ipsi re-
ges, pertæsi tyrannidis Antichristiana, omnem suam vim & po-
tentiam contra bestiam conferent, insigante Domino, eamq;
evertere & exterminare studebunt.

LXXXVII. Hujus rei illustre specimen edidit superioribus
annis Carolus Borboniorum Princeps, qui expugnatâ Vrbe,
Pontificem Clementem VII. in vincula conjecit, anno 1527.
Imò jam ante aliquot secula pij principes hoc jugum Antichri-
sti excutere, & Tyrannidi Papistica summis viribus reluctari
ceperunt, quemadmodum Otto Imperator jus eligendi Pontifi-
cem ad Imperatorem revocavit, & Iohannem XII. deposuit;
Henricus III. Imperator, cum tres Papæ de Papatu tanquam
vultures de prædâ digladiarentur, armatâ manu in Italiam pro-
fectus omnes abdicavit & alium creavit : & in prinis Fridericus
Barbarossa, fortissimus Princeps, anno Christi 1166. Romam
expugnavit.

LXXXIIX. Sic igitur ab hoc etiam præsidio dejectus est
Apostata, quod in plenariâ Imperij Romani everfione ante ad-
ventum Antichristi quæsi vit; adeoq; nihil amplius restat, quam
ut

ut ex hoc D. Iohannis vaticinio firmiter concludamus, illum ipsum, quem in septicoelli civitate, hoc est, Roma sedere, & scortatione doctrinae suae Reges terrae seducere videmus, id est, Pontificem Romanum, Antichristum illum magnum esse, quod ipsa rei evidentia, si cum vaticinio conferatur, ad oculum demonstrat.

C A P U T II.

De Ortu & Progressu Antichristi Papistici.

I.

Quæ in hoc capite de fictitio Iudæorum Christo, Neardæ, civitate Babylonia nascituro, fabulatur Apostata, non moramur: ipse alias nobis proponit fabulas Iudaicis illis non absmiles, certè non minus ridiculas.

pag. 46.

II. De ortu enim Antichristi Papistici hæc secreta prodit. *Antichristum nasciturum ex tribu Dan, & tamen à Iudæis per errorem pro Messia (si credere fas est) habitum iri.* 2. De progressu eius ita nugatur. *Vbi adoleverit, fraudibus & dolis ac perfidijs plenum pectus gerens, magicis etiam artibus à Satana ad miraculum instructus, paulatim infima hominum sordidissimorum colluvie ad se collecta, mox confluentibus majoribus Iudæorum copijs, prodigio deniq; aliquo ad Moysis exemplum Satanae opera edito, libera orbem & Messiam se professus, concitatis omnibus, qui istic esse solent, Hebræis, Egyptum invadet, eaq; occupata & rege ejus casu, torrentis instar incredibili cum celeritate Æthiopiæ & Lybiæ regnis subactis, nuncijs etiam auxiliorum ex oriente sibi venientium excitatis in Iudæam properabit, eamq; omnium opinione celerius tenebit.*

III. Hæc Apostata veluti somnium narrans, magno cum applausu synagoga Romanæ de Antichristo suo recitat, quæ si

serio recitat, & ita futurum credit; nã tam absurdum, tam impossibile nihil erit, quod Pontifex ei persuadere non poterit: si ex solis Bib. ijs insuper confirmaverit, (quod promittit in titulo scripti) nã peculiarem habet dæmonem veluti Oedipum, qui quod in scripturis neque Apostoli, neque viri viderunt Apostolici, solus vel divinando animadvertere potuit. Sed & credit, & ex Biblijs utrumq; confirmare audet; operæpretium igitur est, ut mira referenti diligenter auscultemus.

IV. Ortum Antichristi ex profapia Dan probat ex vaticinio Iacobi Patriarchæ, Gen. 49, 17. *Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita mordens ungulas equi, ut cadat adscensor ejus retrò. Salutare tuum expectabo Domine.* Mirum si non ex hoc metallo aurum eliquare possit Apostata.

V. Hunc locum (inquit) de Antichristo non sine gravissimis causis, neque sine Apostolicâ traditione (hoc cime verò est ex solis confirmare Biblijs? quæ autem Apostolus Paulus de Antichristo Thessalonicensibus tradiderat, hæc ipsa quoq; scripserat, sicuti ait 2. Thessal. 2, 5. cum adhuc essem apud vos, ταῦτα ἐλεγεὼν ὑμῖν, hæc eadem dixi vobis) antiquissimos & eruditissimos interpretes accepisse existimandum est.

VI. Ad hanc fabulam respondeo non meis, sed Bellarmini verbis: *Hæc sententia est valde probabilis propter tantorum patrum autoritatē; non tamen omnino certa est, tum, quia pleriq; eorum Patrum non dicunt, hoc se scire, sed probabile esse insinuant; tum quia nulla earum scripturarum convincit. Nam in primis Gen. 49, videtur Iacob ad literam loqui de Samfone, cum ait: Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita, & mordeat ungulas equi, ut cadat adscensor ejus retrò. Samson enim fuit de tribu Dan, & fuit verè Philistæus tanquam coluber in via. Nam ubiq; eis occurrebat, eosq; vexabat. Ita exponit Hieronymus in quæst. Hebraicis. Et videtur sanè Iacob bene precari filio suo, cum hæc dicit, & proinde non malum, sed bonum predicere. Quod si ad Antichristum allegorice id accommodetur, non poterit argumentum duci nisi probabile, quale ex mysticis sensibus ducitur.* Hæc Bellarminus.

VII. Audin' Apostata, præceptorem tuum. 1. Patres seu antiquissimos illos, quos tu vocas, interpretes, dubias & probabiles tantum protulisse conjecturas; ex ijs autem certum aliquod dogma Ecclesiæ condere non licet: ipsos enim in huiusmodi vaticinijs ante, quam secutus fuit eventus, sæpè hallucinatos esse, certum est, & ipsi fatentur. 2. audis, nullam earum scripturarum convincere, quod à te infertur: hoccine ergo est ex solis Biblijs Antichristi ortum confirmare? 3. audis, vaticinium Iacobi non nisi allegoricè & probabiliter de Antichristo agere (quã tamen probabilitatis rationem nondum audivimus) ad literam autem Iacobum de Samfone loqui, & hanc interpretationem esse Hieronymi: quid ergo aliam interpretationem ex conjecturis incertissimis petimus? 4. audis deniq;, Iacobum non malum, sed bonum prædicere: quid malum ergo Antichristi, filij istius perditionis, ortum in hoc vaticinium intrudis?

II X. Laudo candorem Bellarmini hoc in genere: verlutiam Apostata, qui hunc candorem videre noluit, improbo: imò viderit iste, quomodo crassum istud mendacium defendere velit, *Ex Dan Antichristum nasciturum, SEMPER in Ecclesia jam inde ab Apostolicis temporibus CREDITVM EST.*

IX. Opponimus huic mendacio Patres illos omnes, qui hoc non credere, sed ad tempus probabiliter opinari voluerunt: opponimus Hieronymum, qui opinioni isti prorsus contradixit: opponimus ipsum Bellarminum, qui hanc sententiam probabilem quidem, non autem certam esse scribit. Sed antiquum obtinet Apostata, qui temeraria sua pronunciata veluti Gorgonem quendam objicit Lectori imprudenti, ignarus miser, hac audaciã ittam (quam sibi habere videtur) & eruditionem & existimationem nimium prostitui.

X. Sed pergit iste. *Neq; mysterio videtur carere, quod Num. 2. 25. scriptum legitur: Ad Aquilonis partem castrametati sunt filij Dan: quid verò hic mysterij? tanquam illum signaret, inquit, qui dicturus erat, ut est apud Esaiam 14. vers. 13. In cælum conscendam,*

super astra Dei exaltabo solium meum, sedebo in monte testamenti, in lateribus Aquilonis, adscendam super altitudinem nubium similis ero altissimo.

XI. Scilicet huic tridvano Theologo committenda esset scripturarū interpretatio, qui quidvis ex quovis scripturæ textu probare potest, non secus ac si luderet tesseris aut Plautinis fabulis. Scio quidem Gregor. lib. 31. moral. c. 10. docuisse locum Num. 2. in figuram Antichristi scriptum esse, sed errore seculi præpeditum; & eventus adhuc subsequuturi ignarum, ita docuisse credimus: Apostatam verò nostrum in ista luce veritatis & tam illi stri splendore eventus etiamnum cæcutire, id verò iusti iudicii divini indicium est, qui confundere solet sapientes in sapientiâ suâ.

XII. Deinde vox ista apud Esaiam non est Antichristi, nisi fortè sub ratione typi, sed regis Babyloniz, cuius inanis gloria illo versiculo exprobratur, & interitus toto capite prædicatur ac describitur. Quid verò castrametatio filiorum Dan versus Aquilonem, ad regem Babyloniz, vel etiam ad Antichristi ortum? An non juxta tribum Dan erant etiam castra filiorum Aser? & an non in sortitione hæreditatum in terrâ sanctâ domus Ioseph, hoc est, tribus Manasse & Ephraim quoque fuit Aquilonaris, Ioh. 18. 6. nunquid ex his quoq; tribubus oriundus Antichristus? sed quis non videat & rideat hæcce nugæ?

XIII. Accumular tamen plura Scripturæ loca in hanc sententiam; *Daniel, inquit, cap. 11, 40. regem Aquilonis vocat Antichristum: Ios. 19. in partitione terra sancta tribui Dan fors hæreditaria postremo loco exit: & in Apocal. 7. in catalogo signatorum signo crucis nulla fit mentio tribui Dan, sed tribus Manasse in eius locum reponitur.* Ex his omnibus cedere potest hanc conclusionem. Ergo Antichristus oriundus est ex tribu Dan.

XIV. Quid tibi videtur, Christiane Lector, animò hoc est ex solis Biblijs confirmare Antichristi oriū? Sed ad rem. 1. Rex Aquilonis vocatur Antichristus, tum quia Rex Babyloniorū typus ejus fuit,

fuit, qui ex parte Aquilonari exercitū duxit in Iudæam, ut scribit Lyra super c. 4. Jerem. tum etiam, quia generale Scripturæ proverbium est; *Ab Aquilone omne malum venire*, Jer. 1, 14. 4. 6. quid autem hoc ad ortum Antichristi?

XV. 2. In descriptione hæreditatum in terrâ sanctâ tribus Dan postremo loco describitur, sed nunquid ob hanc transpositionem tribuum, tribus hæc est maledicta, aut Antichristo consecrata? annon Ezech. 48, 1. in simili sortitione tribus Dan cæteris omnibus antepositur? Tribus Benjamin primam sortem accipiebat Ios. 18, 11. nihil tamen erat melior, sed cæteris etiam improbior, ita ut & stirpitus exscinderetur, Iud. 21, 3. Ephraimitæ in sortitione præponuntur cæteris, nihil tamen propterea deterioribus; imò nonnihil etiam melioribus; eò quod, cum cætera tribus Chananaeos ex præcepto Domini exterminarent, isti in medio sui eos habitare permetterent, non sine idololatriæ contagio, quo nomine graviter objurgantur, Iud. 2, 2, 3.

XVI. Cur igitur tribus Dan unâ cum loco etiam pietate cæteris fieret inferior, ut Antichristi parentes atque maiores non ex Benamitarum tribu fornicaria, (quod fortasse magis congrueret Vropico Papistarum Antichristo, quem ex meretrice oriundum somniant) nec ex Ephraimitarum tribu Idololatriæ deducerentur, sed ex tribu Dan, quæ fortè una ex melioribus fuit; quæq; eo honore digna fuit, ut ei pars daretur in medio possessionis filiorum Iudæ, quem admodum ex Ios. 19. docuit Christian. Adrichomius in descript. terræ sanctæ f. 20. b. ex qua Deus & Samsonem, heroem fortissimum, populique sui Salvatorem; & Ooliabum, præstantissimum virum, in cuius corde posuit ipse sapientiam, ad opus Tabernaculi excitavit Iud. 13. Exod. 31, 6.

XVII. 3. In Apocal. c. 7. tribus Dan omittitur, non quia ex ea Antichristus nasciturus dicitur, ut scribit Lyra, & ante ipsum Irenæus, à quibus Scholion suum fortè accepit Apostata noster. nam & tribus Ephraim omittitur. & ejus loco Manasse ponitur ver. 6. & si omnes illæ tribus omittendæ fuissent, ex quibus ho-

mo improbus vel natus vel nasciturus fuerat, omittenda etiam
fuisset tribus Benjamin, è qua primus Hebræorum rex Saul, ho-
mo nequam, & *avloxe* prodijt; tribus Iuda, quæ multos Reges
idololtricos procreavit, & sic consequenter de cæteris ferme
omnibus.

lib. 3. de
P.R. cap.
12.

XIIX. Qua veritatis luce convictus Bellarminus fateri co-
gitur. *Cur Apocal. 7. omitatur Dan, non satis constat; præsertim
cum etiam Ephraim sit omissus, cujus tribus una est ex maximis.*

XIX. Sed nondum finis: *Allegorice etiam huc refertur (inquit
Apostata) locus Jer. 8, 10. A Dan auditus est fremitus equorum ejus,
& voce hinnituum pugnatorum ejus commota est omnis terra & ve-
nerunt, & devoraverunt terram, & plenitudinem ejus; orbem &
habitatores ejus.*

XX. Quom quidem locum Irenæus etiam, errore deceptus,
de Antichristo intellexit lib. 5. advers. hæres. Sed agnoscit ipse
Adversarius hæc verba de Nebuchodonosare dicta esse, & non
nisi per typum ad Antichristum applicari; quod ex Bellarmino
didicit, qui l. d. sic scribit: *Ieremias cap. 8. sine dubio non loquitur de
Antichristo, neque de tribu Dan, sed de Nebuchodonosare, qui ven-
turus erat ad Hierusalem evertendam per regionem eam, qua dice-
batur Dan.*

XXI. Rectissime sanè. Dan enim in finibus Iudææ erat posita,
per quam ex Mesopotamia & Babylone Hierosolymam irur, ut
& per tribum Ephraim. Quod autem per Regem Babylonis ty-
picè intelligatur Antichristus, non valde repugnans. Scire
autem debebat Apostata. 1. scripturam typicam non esse argu-
mentativam. 2. non necesse esse, ut typus in omnibus congruat
cum antitypo; satis, si in principalioribus.

XXII. Ita sanè congruit ad Antichristum, quod (ut Pro-
pheta loquitur) voce pugnatorum, hoc est, Monachorum &
Esavitarum suarum ad cades & bella paratorum, commoveret
terram: quodque venerint illi & devoraverint terram, imò &
peccata terræ, ut Cardinalis ille gloriabatur; plenitudinem etiã
ejus

ejus, orbem & habitatores ejus, quod plusquam verum esse, exempla locorum istorum testantur, ubi novi nostri Pharisei, de prosapia Esau, & des viduarum, imò palatia principum quotidie devorare pergunt, id quod de Phariseis olim dicebat, Salvator noster Matth. 23, 14.

XXIII. In his sanè pulcram videmus congruentiam typi & antitypi, idque familiam ducit: nam quod locum attinet, unde egredi dicitur Rex Babylonis, is ut antitypo respondeat, non est necesse: aliàs Antichristum ex tribu Ephraim quoq; nasciturum sequeretur, quia utramque tribum nominat Propheta capite quarto vers. 15. ubi eadem expeditio describitur quæ cap. 8. Id verò asserere Papicolis nondum in mentem venit, ne videantur plus nimio miraculosum fingere Antichristum, ut qui unus homo sit, & tamen ex duabus oriundus tribubus: tam accuratè in hoc mendaciorum genere memoriam suam firmare didicerunt!

XXIV. Constat ergo ex his, quæ jam dicta sunt, allegatas ab Apostata scripturas nihil minus probare, quam Antichristum, ex tribu Dan oriundum esse: imò si rem rectè velimus perpendere, ex nulla prorsus tribu Iudæorum esse poterit, Antichristus enim Apostata est, imò ipsa ἀπστασία, ut à D. Paulo vocatur 2. Thess. 2. ex quo loco D. Augustinus eum refugam vocat à Domino lib. 20. de civ. Dei cap. 19. & apostasiam ejus prolixè diducit Bellarminus lib. 3. de R. P. 14. Nullus autem Iudæus dici potest Apostata, quia nemo eorum veritatem agnovit. Etsi maxime ex opinione Pontificiorum, Iudæus esset, tamen omnium convenientissimum esset, ut ex tribu Juda nasceretur: inde enim Iudæi Messiam suum (pro quo, juxta fabulam Pontificiorum Antichristum sunt recepturi) nasciturum credunt.

XXV. Cætera, quæ de Babylone Antichristi patria insperguntur, ut Monastica figmenta autoribus suis remittimus; neq; enim sequitur, Iudæi expectant successionem prosapie Davidicæ

vidicꝫ in Babylonia: ergo Antichristus ibi nascitur: hoc enim esset, præter alios errores, dubium per æquæ dubium probare. Nihilominus tamen audet iste pro hoc figmento scripturas adferre, ex Apocal. 9, 14. & Zach. 5, 6.

XXVI. Quid ex loco Apocalypico extorquere velit, ne quidem Oedipus divinare posset. *Solve quatuor angelos* (inquit D. Iohannes) *qui alligati sunt in flumine magno Euphrate: Et soluti sunt angeli qui uor, qui parati erant in horam & diem & mensem & annum, ut occiderent tertiam partem hominum.* Quis Carneades ex his verbis inferat hanc conclusionem: *Ergo Antichristus nascetur in Babylonia?* Et tamen Apostata nostro hæc videtur esse absurdi sui dogmatis confirmatio Biblica.

XXVII. Locum Zacharia tali depravat glossam quam ne quidem per longissimè peritam consequentiam inde deducere potest. Fingit enim Prophetam dicere, *Iudæorum summam omnibusq; numeris completam impietatem in Babylonia sedem suam fixuram esse, quorūq; Antichristum pro Messia, quem illic ex prosapia Davidica nasciturum putant, recipiant.*

XXIX. Certum est, nihil quidquam hujus Prophetæ in mentem venisse. Nam longè major erat Iudæorum impietas ante quam Babylonem venirent, propter quam etiã in manus Chaldæorum fuere traditi.

XXX. Describitur autem ista visione communis impietas omnium Iudæorum, quos propterea velut in unum collectos manipulum ex Ecclesia se ejecturum & ad reproborum colluuiem, quam periphraasi terræ Sennaar, seu Babyloniæ, notat, perpetuum ablegaturum esse minatur Dominus. Antichristi ne quidem per somnium fit mentio.

XXX. Ne tamen Apostata impune ferat hanc glossam, sciat, si omnino hunc locum de Antichristo acceptum velit, perquam optimè hanc visionem Pontifici Romano accommodari posse. Ejus enim doctrina verè est amphora impietatis, qua veluti urceo aut mensurâ certâ admetitur hominibus nimium credulis

& superstitiosis, preclusas, jejunia, peregrinationes, & alia, quæ ex superstitiosa credulitate in gratiam sedis Romanæ facienda sunt. Sed hæc mensuratio plena est impietatis; ideoq; impietas in medio amphoræ sedere dicitur, donec tandem deferatur in domum Sennaar, hoc est, in infernum ad habitaculum omnium demonum, & custodiam omnium spirituum immundorum, quemadmodum mystica Babylon describitur Apoc. 18, 2.

XXXI. Hæc ergo esto allegorica hujus loci interpretatio, siquidem eum de Antichristo intelligere placet: de eo autem, quod Apostata fingit, quasi impietas Iudæorum in Babylonia sedem suam sit fixura, quousq; Antichristum pro Messia recipiant, ne quidem jota unicum in hoc vaticinio reperitur.

XXXII. Et hæc fuit fabula de ortu Antichristi: de progressu ejus paulo alias nugas vendidit, ut sub initium hujus capituli cognovimus: eas jam dictis Bibliis confirmare audeat. *Quo astu ad regnum subrepturus sit, ait, exponit Daniel cap. 11. vers. 21. cap. 7, 8. cap. 11, 42. & cap. 8, 23.*

XXXIII. Secundus locus prorsus est *ἀντιχριστός*: non enim de Antichristo, de quo nos quaerimus, sed de Turcico tyranno, quem Antichristum orientalem vocamus, loquitur, ut supra ostendimus. Cæteri de Antiocho Epiphane agunt, & sic de Antichristo non nisi ratione typi, quod ex parte Adversarius ipse fatetur, latius autem ex D. Hieronymo deduxit Pererius Esavita lib. 14. in Dan. pag. 343.

XXXIV. Neque verò moramur, quomodo Papicolarum historica illa applicent ad Vtopicum suum Antichristum: nanciantur ea omnia incertissimis conjecturis, imò fabulis, quarum in tanta luce veritatis homines sapientes merito pudere debuisset. Nostra verò applicatio ad Romanum Pontificem ipso rerum eventu jam est comprobata.

XXXV. Nam Pontificatus Rom. verè clam & per fraudulentiam fuit in orbem Christianum introductus, adjuvante Phoca Cæsaricida, cum quo Bonifacius III. Pontifex contra cæci ami-

citia superavit in modico populo. ut Angelus vaticinatur, cum alioquin omnibus terrori esset illa Antecessoris sui vox Gregorij Pontificis; quod qui generalis Episcopi titulum adfectaret, in elatione suâ Antichristum præcurrat.

XXXVI. Sed obtinuit iste, & ex parvis principijs maximam potestatem consecutus est in Ecclesia. A quo tempore & ipsi & successores abundantes & uberes non tantum urbes, sed ducatus integros & regna ingressi, fecerunt, quæ ausi non fuerunt patres ipsorum, rapientes ad se jus utriusq; gladij, & principatus quam plurimos, sub fictitiæ donationis Constantinianæ titulo, imperio suo subijcentes, quæ sanè potestas majoribus ipsorum in solita & inaudita fuit.

XXXVII. Pontifex Rom. etiam, juxta Danielis vaticinium de Antichristo cap. 11, 42. misit manum suam in terras Ægypti, dominaturus super thesauros auri, argenti & omnium preciosarum rerum Ægypti. Neque enim contentus fuit imperio Occidentis, sed Orientale quoq; fraudulenter avidissimeq; adfectavit: ideoq; sub prætextu religionis, & specioso titulo recuperandæ terræ sanctæ præstantissimum florem nobilitatis subinde in Asiam, indeque etiam in Ægyptum, Lybiam & Æthiopi-
am ad bellum sacrum emisit, ut nimirum, dum illi trans mare bellum gerebant, ipse interim eorum bona invaderet, thesauros auri & argenti possideret.

XXXIIX. Ita verè Rex fuit impudens facie, ut Daniel porro suo typo Antiochi Epiphanijs cap. 8, 23. de Antichristo prædixit, robur ac potentiam suam Ecclesijs etiam in Oriente sub Turcico tyranno constitutis formidabilem reddidit, sed non in viribus suis, ait Propheta, sed cum interitu & dispendio nimis credulorum principum, itaque supra, quam credi potest, universa vastavit, cum regni sui prosperitate atque incremento. Interfecit etiam robustos, ut propheta pergit in vaticinio, hoc est, Principes & Proceres imperij ad omnia non statim annuentes partim territorijs suis eiecit, partim pedibus subiecit, quod
exem-

exempla Friderici Barbarossæ, Henricorum Patris & Filij, Ludovici Bavari, & aliorum testantur: Populum inprimis sanctorum, h. e. ingenuos confessores veritatis, interfecit juxta voluntatem suam, quæ ipsi pro ratione est, sicuti catalogus martyrum & testium veritatis ostendit: successit etiam ipsi dolus & magnificavit cor suum tantâ superbâ, ut & à nemine judicari velit, sed semetipsum judicem angelorum & hominum constituat. &c.

XXXIX. Hanc applicationem vaticiniorum Danielis de Antiocho ad Pontificem Romanum, jam eventus tam solidè comprobat, ut excacatum esse oporteat eum, qui videre eam nequeat. Proinde haud immeritò fictitias Papicolarum applicationes, nullibi coherentes, & ex levissimis conjecturis dependentes, rejicimus, etiam hoc nomine, quod verè non sunt vaticiniorum applicationes aut interpretationes, sed nova quasi vaticinia de Antichristo nescio quo & quando venturo. Quæ cum non à Spiritus sancti inspiratione, sed humanâ voluntate profecta sint, magno animo contemnimus, & autoribus suis, imò mendaciorum parenti remittimus, ac cum amphorâ impietatis in terram Sennaar relegamus.

C A P. I I I.

De Imperio & Potentia Antichristi.

I.

POSITO uno absurdo, necesse est alia multa, si non infinita sequi. Idem accidit Apostatæ nostro in hoc suo de Antichristo syntagmate. Dixerat is in capite præcedente, Antichristum suum Vtopicum collectâ manu Iudæorum Ægyptum

invasurum & occupaturum, dominumque fore *Aethiopia* & *Lybia*, idque tanta cum celeritate, quantam vix ipse credere potest, ideo *incredibilem celeritatem* nominabat, quam tamen omnibus persuadere ausus fuit.

P. 13. 47. II. Jam ne quid mendacio desit, addit in hoc capite, reliquos *septem reges, qui Romani olim Imperij provincias tum tenebunt, audita Regum Aegypti, Aethiopia, Lybiaeque clade ac cede, maximo percussos metu, ultro se victori Antichristo subjecturos, ejusque copias ac cessione sua aucturos.*

III. Neque adhuc satis fabularum: *Horum viribus subnixus, inquit, VELUT VNO MOMENTO universum orbem terrarum subjugabit?* quomodo verò? num fortasse magicis artibus & imposturis, quibus eum à Satana instutum esse dixerat in præcedente capite? nequaquam: sed *per praefectos suos*, atque quibus ejusmodi miracula & magicas artes non tribuit, & tamen per hos praefectos suos *velut in momento oculi, orbem terrarum subjugabit, & monarchiam cui similis à principio non fuit, constituet.*

IV. Tunc credis ea; Apostata? hominem absque magicis prodigijs, per ordinarios praefectos, in momento oculi orbem terrarum sibi subjugare & novam monarchiam constituere posse? quot verò mensium aut dierum monarchiam? nam non nisi trium annorum cum dimidio imperium Antichristi fore scribis: credis insuper, ipsum super Iudæos regnaturum Hierosolymis, quibus in omni parte mundi dispersis, ante quam innotescat, aliquod temporis spacium requiritur: credis, ipsum templum Solomonis restauraturum, illud nimirum templum, quod ab operarijs plusquam 150000, annis septem primùm aedificatum 2. Paral. 2, 2. 1. Reg. 6, 38. deinde verò 46 annis instauratum est Ioh. 2, 20: credis, ipsum effecturum; ut toto orbe cessent publicæ religionis ceremoniæ, & jure sacrificiū Ecclesiæ: credis insuper tot gentium, armis potentissimarum, locis infinitarum, victoriæ ei cessuram: hæc enim omnia credit Bellarminus tuus cap.

us cap. 7. & 16. quando verò tandem erit monarcha totius orbis? *velut in momento*, inquis, & *incredibili celeritate*: ò momentaneum monarcham atque monarchiam! ò verè incredibilem celeritatem, quam tu cum Francisco vestro avidus, aut cum Antonio piscibus persuadeas; nescio utrum hominem inventurus sis, qui ista tua somnia crediderit.

V. Et dic mihi, fodes, quam tu monarchiam novam innuis, à cæteris omnibus diversam? Nostin' tu, homo Germanus, quid olim Bodinus disputarit in ignominiam Germanorum de Monarchia quinta Hispanorum vel Turcorum? tunc sextam addes, Antichristi? Quid verò Daniel Propheta Domini cap. 2 & 7? ubi expressè quatuor tantum Monarchiarum meminit: quarumque, quæ Romanorum, hodie Germanorū est, ita describit, ut liquido appareat, eam ad finem usque mundi duraturam.

VI. Apparet crassitudo hujus somnij primo statim intuitu: nihilominus audeat Apostata hæc tam crassa ex libro veritatis, h. e. S. Biblijs confirmare. Verum loca illa omnia partim de Antiocho loquuntur, ipso fatente Apostata, partim ne verbum quidem habent de subjugatione spontanea septem regum, multò minus de momentaneâ illâ Monarchiâ, in qua iste Antichristum suum introducit, ita ut mirum sit, hominem ad eò amisisse omnè frontem, ut mendacia ista sua vel manibus palpabilia non verearur scripturis pingere, in quibus tamen ne quidem umbra hujus continetur.

VII. Imperium sanè & potentiam Antichristi maximam non ignoramus, sed libenter id, quod olim Græca Ecclesia Iohanni XXIII. respondit, hîc repetimus: *Potentiam tuam summam, Papa, erga tuos subditos firmiter credimus; superbiam tuam summam tolerare non possumus, avaritiam satiare non valemus: diabolus tecum, quia Dominus nobiscum.*

IX. Potentiam autem talem tantamque, qualem nobis Apostata describit, eamque merè politicam, pius animus ne quidem per febrim cogitare potest; & Apostata ipse, foriis instar

sefe prodidit, eam sibi & incredibilem & impossibilem videri; quod & alij Pontificij apertè fatentur; inter quos I. Hentenius, qui in præfatione ad comment. Arethæ in Apocalypsin scribit, *non esse possibile, Antichristum tam parvo tempore, tam multa regna ac Provincias obtinere*. Quapropter operæpretium non est, ut in hujusmodi nugis diutius immoremur.

C A P. I V.

De Sede Antichristi.

I.

NON minoris vanitatis ea sunt, quæ de sede Antichristi sui differit. *Simul ac in terram sanctam venerit Antichristus, inquit, palatium sive prætorium sibi extruet juxta Nicopolin sive Emaus, inter lacum Asphaltiten & mare mediterraneum: inde ad verticem montis Oliveti, ex quo Christus in caelos ascendit, progressus Hierosolymas occupabit, in eaq; thronum ac solium imperij sui figet.*

II. Duo narrat hîc noster Antichristi Advocatus: primùm de palatio sive prætorio, deinde de solio seu throno imperatorio. Prius illud probare conatur ex Dan. 12. 42, ubi inter alia de palatio Antichristi ita loquitur Angelus: *Et figet tabernaculum suum Apadno, inter maria super montem inclitum & sanctum, & veniet usque ad summitatem ejus.* Per Apadno Scioppius intelligit Nicopolin sive Emaus: per maria lacum Asphaltiten seu mare mortuum & mare mediterraneum: per montem inclitum, montem Oliveti, in quo tandem periturus sit Antichristus & ad inferos descensurus.

III. D. Hieronymus varias hujus loci interpretationes recenset, Porphyrij, Symmachi, Theodotionis, Aquilæ, LXX. interpret-

terpretum, Apollinaris: nullus eorum est, cui hoc figmentum Scioppij arriserit, quasi per Apadno notetur Emaus sive Nicopolis: neque enim hoc oppidum ita olim fuisse nuncupatum ex ullo probato scriptore ostendere potest; neque ullâ probabili ratione duo illa maria de mari mortuo & mediterraneo interpretatur, inter quæ Apadnon illam sitam esse fingit.

IV. Certissima igitur est hujus vocabuli redditio, quam habet Hieronymus, qui interpretatur Apadno, *palatium ejus*. Nam **ἄγγελος** nomen Appellativum est, cum adfixo pronomine **ἰδ**. Significare voluit Angelus, palatium ejus fore inter duo maria, non exprimens nomen ejus proprium, sed eventui & experientia illud reliquens.

V. Proinde in gratiam Scioppij non immeritò verba Hieronymi hoc in loco repetere possumus, quibus ipse usus est contra Porphyrium, absurdum hujus loci interpretem: *Hec ideo posui (inquit ille) ut & Porphyrij (Scioppij) ostenderem calumniam; qui hec omnia aut ignoravit, aut nescire se finxit: & scriptura sancta difficultatem indicarem, cujus intelligentiam absque DEI gratia & majorum doctrina sibi imperitissimi vel maxime vendicant.*

VI. Quæ postrema verba diligentissimè notet Apostata, qui tantopere gloriatur de suis in studijs Theologicis profectibus, quorum intelligentiam se absque majorum doctrinâ, fortè etiam absque Dei gratia percepisse sibi videtur: sed Hieronymus tales imperitissimos haud abs res vocavit.

VII. Quapropter, quemadmodum non negamus, hunc locum de Antichristo accipiendum esse: ita vicissim ipso rerum eventu edocti non dubitamus de Pontifice Romano hic sermonem esse.

IX. Is enim palatium suum fixit inter duo maria Thyrrhenum & Adriaticum: super montem inclitum & sanctum, h. e. Sionem

Sionem seu Ecclesiam, quæ civitati in monte sitæ confertur, Matth. 5. & per Sionem sæpe notatur in veteri Testamento, Ps. 2: 12-73. Esa. 31. &c. vel, quod magis est consentaneum veritati, in urbe Româ, quæ & montosa & inter duo maria sita est.

IX. Ea verò vocatur mons inclitus & sanctus. 1. quia Apostoli, in primis D. Paulus, doctrinam sanctam de Christo in ea fideliter tradiderunt, & sanctam Ecclesiam Christo ibidem collegerunt. 2. quia multa millia sanctorum martyrum Romæ sepulta sunt, quia Romanis Imperatoribus adhuc Ethnicis ob confessionem Christi sanguinem profuderunt. 3. quia Dominus etiam in mediâ illa Babylone & olim & nunc sanctum suum semen sibi reservavit.

X. Hæc ergo interpretatio loci Prophetici eventu comprobata haud immeritò longè certior est, quam quæ ex levissimis & ferè impossibilibus conjecturis, absque ulla ratione, tantummodo in gratiam Romani Pontificis & dispendium veritatis excogitata fuit.

XI. Post eius membrum in hoc capitei de throno sive folio postremo Antichristi probare conatur ex Apoc. 11, 7. ubi de duobus testibus, quos interficiet Antichristus, scriptum est: *Et corpora eorum jacebunt in plateis civitatis magna, quæ vocatur spiritualiter Sodoma & Ægyptus, ubi & Dominus eorum crucifixus est. Quis autem nescit* (clamat Apostata) *Christum in Hierosolyma crucifixum esse?* idemque habet Bellarminus lib. 3. de Rom. Pont. cap. 13.

XII. Sed certum est ex circumstantijs textus, nullam aliam civitatem intelligendam esse, quam Romam. 1. Primum enim, est hæc bestia, de qua in hoc capite agitur, illa ipsa, quæ introducit cap. 17: ea verò septem montium celebritate describitur, quæ in urbe Roma reperiuntur. 2. Deinde hæc civitas ita describitur Apocal. 17, 18. quod habet imperium super reges terræ: talis verò nunquam fuit Hierosolyma, sed olim erat Roma. 3. Denique Sodoma atque Ægyptus vocatur, partim propter horren-

horrendas illas idololatriarū fornicationes (propter quas quidem Hierosolyma etiam Sodoma vocatur; Esa. 1, 10. Ier. 23, 15. nunquam autem Ægyptus) partim etiam propter tyrannidem illam & crudelem persecutionem, qua veros Ecclesiæ cives hæc civitas ferè semper oppressit, & etiamnum premit.

XIII. In hac civitate Christus crucifixus est, imò etiam nū crucifigitur, quoties Christiani & ignem ad flammam crudeli sententia damnantur. Christi enim pupilla tangitur cum Christianus tangitur, juxta illud Zachariæ 2, 8: *qui vos tetigerit tanget pupillam Dei.* Si igitur tot Ethnicorum Imperatorum persecutiones, tot Romanorum Pontificum Hispanicæ & Italicæ inquisitiones, tot sanguines, tot cædes innocentium Christianorū consideremus, cæci essemus, si non agnosceremus Christum Romæ crucifixum.

XIV. *Per singulos enim martyres Iesus condemnatur,* inquit Origenes homil. 11. in Ierem. *Si condemnatur Christianus pro hoc tantum, quod Christianus est, Christus est, qui condemnatur.* Idem habet Ambrosius lib. 5. cap. 3. in orat. cont. Auxent. ubi de cruce Petri in eandem sententiam quam plurima scribit, quibus Papiculis os obturari potest. Valeat ergo hoc etiam signum Scioppij de sede Antichristi. De loco Pauli 2. Thess. 2. supra egimus cap. 1.

C A P. V.

De doctrina & religione

Antichristi.

I.

IN hoc capite quinque in primis aphorismos de Antichristo suo proponit Apostata.

1. Antichristus profitebitur se vindicem & custodem legis Mosaicæ acerrimum.

2. Iesu Nazareno omnibusque ejus sectatoribus perpetuas inimicitias indicet.

3. Persuadebit Iudæis se esse illum promissum per Prophetas Christum seu Messiam.

4. Pro Deo coli se volet, Deumque se & solum quidem esse dicet, idque naturâ ac potestate suâ, qui nullum præter se Deum coli aut credi velit.

5. Seipsum in templo Hierosolymitano à se ædificato collocabit, & ut Deum fortitudinis seu Maozim sacrificijs, auro, argento & margaritis coli se ac propitiari jubebit. Hæc ille.

De loco

Dan. 11,

vers. 22.

II. Primum aphorismum probat ex Dan. 11, ver. 22, ubi in historia Antiochi Epiphani inter alia leguntur hæc verba: *Insuper & dux fœderis*, quod glossator noster ita interpretatur: *erit Antichristus vindex legum Mosaicæ.*

III. Sed violenta hæc est glossa. 1. enim loquitur hic textus, non dissimulante Apostata, de Antiocho Epiphane, quem sanè vindicem legis Mosaicæ nunquam fuisse, constat. 2. illa verba, *insuper & dux fœderis*, non ad Antiochum pertinent, sed ad principem illius fœderis, quod contra Antiochum pro Demetrio minorene adhuc puero initum fuit.

IV. Antiochus enim, defuncto fratre Seleuco Philopatore, tutorio nomine regnum Syriæ invasit, & ut Propheta loquitur, cum fraudulentia obtinuit, expulso Demetrio Seleuci relicto filio. Hujus Demetrii patrocinium susceperunt Ptolomeus Philometor rex Ægypti, consobrinus Demetrii, & reliqui proceres ac consiliarii Syriæ, qui facta confederatione in defensione innocentis pueri, molitionibus patruelis Antiochi obviam iverunt: sed contriti sunt à facie ejus, ut textus habet, h. e. nihil obtinuerunt, insuper & dux fœderis contritus est, hoc est, Ptolomeus ille Philometor, qui apertio Marte cum Antiocho congressus victoriam amisit, contritis & concisis copijs inter Persum

Insum & Casium montem, ita ut accepta hac clade inducias cum Antiocho facere cogeretur.

V. Hæc omnia eventui respondent, atque sic ab Hieronymo, & qui eum sequuntur, etiam inter Pontificios, exponuntur: unde sequitur, verba illa de duce fœderis nihil commune habere cum Antichristo: ejus enim, non Ptolemeus ille Philometor aut alii confœderati, sed Antiochus typus fuit.

VI. Quod si tamen hic quoque analogiam aliquam Antichristi petit Apostata, hæc habeat pro tempore: quod Romanus Pontifex tutorio & vicario nomine Christi regnum invasit, & dum se res Christi promovere simulat, interim sacrilega manus suas auget; ita ut ne quidem duces fœderis divini, hoc est, orthodoxæ Ecclesiæ defensores (permittente Deo) coram ipso consistere potuerint.

VII. In secundo Aphorismo nihil ferè est, quod desideramus, nisi quod allegatæ sententiæ ex 1. Ioh. 2, 22. & 1. Ioh. 4, 2. imprimis de Antichristo extra Ecclesiam; hoc est, Mahomete Turcico, deinde etiam de alijs hæreticis & Pseudoprophetis intelliguntur, quos communi nomine Antichristos vocat D. Iohannes 1. Ep. 2, 18.

IIIX. Aliàs Pontifici Romano, & quidem secundariò, in gratiam satellitum ejus, facili negotio accommodari poterunt. Nam qui voluntatem Patris negat, etiam essentiam ejus negat, licet eum ore profiteatur: & qui officium Christi impugnat, idè facit etiam personæ Christi. Vtrumq; horum fit in Papatu.

IX. Nam voluntas patris est, ut non nisi per fidem in Christum justificemur, in nullo alio, quam in Iesu Christo salutem nostram quæramus, nihil nostris meritis aut satisfactionibus adscribamus. Idem etiam fuit officium Christi Mediatoris nostri unici, cui alij Mediatores, Redemptores & Salvatores opponuntur in Papatu: quod revera est Patris essentiam & Christi personam verbis profiteri, factis abnegare, quod de hypocritis dicebat Apostolus Paulus ad Titum cap. 1. versu decimo sexto;

imò alius quoque Christus Ecclesie obtruditur, qui non sit verus & præsens Christus; sed vicarius Christi absentis, Pontifex Romanus; unde non immeritò Antichristus dicitur, quia & Christo in omnibus adversatur, & se pro Christo Ecclesie obtrudit.

X. Sic etiam quas inimicitias & Vatiniana odia indixerit Pontifex Romanus omnibus fidelibus & constantibus Iesu Nazareni sectatoribus, tot persecutionū atque inquisitionū experimēta testatur, & ipsemet se prodit, dum juratissimos illos Iesu Nazareni hostes Iudzosi in ipsa urbe tolerat; Synagogas etiā permittit, in quibus sacrosanctum IESV nōmen quotidie intolerabilibus blasphemijs adicitur: veris autē IESV cōfessoribus atque sectatoribus non tantum in urbe, sed & in universo Antichristi regno aqua & igni interdixit: hoc nimirum est bellum facere cum sanctis, & interficere eos, ut ex Apocal. 13, 6. Apostata noster allegavit.

XI. Tertius Aphorismus mera fabula est, ex incertis conjecturis Patrum nonnullorum orta, quibus vaticinia illa de Antichristo antequam complerentur, clausa & signata erant, Dan. 12, 4. Locum tamen pro hac fabula adfert Scioppius ex Iohan. 5, 43. ubi Christus ipse dicit ad Iudæos: *Ego veni in nomine Patris mei, & non accipitis me, si alius venerit in nomine suo, illum accipietis.*

XII. Sed locus hic nihil quidquam habet de Antichristo. *CHRISTVS* opponit sibi *ALIVM* quemcunque indefinite, quem Iudæi, quia Christum repudiaverunt, pro Messia sint recepturi; idque completum est aliquoties, 1. vivente adhuc Christo, in Theuda & Iuda Ægyptio, quos Iudæi pro Christo acceperunt ut Acta Apostolica testantur c. 5. 2. post resurrectionem Christi in Bencotbah, (a mendacijs in quibus deprehensus est, ita dicto) in Bencochabo, quē, resectis sibi digitis, Messia esse professi sunt, tempore Adriani Imperatoris; in Mose Cretensi, tempore Theodosij Imperatoris, de quibus Pseudochristis, à Iudæis diverso tempore receptis, videatur Iosephus lib. 2. belli Iudaicæ.

Indaici cap. 12. Euseb. lib. 4. hist. Eccles. cap. 6. lib. 7. cap. 38.
Petrus Galatinus lib. 4. de arcan. Cathol. verit. cap. 21.

XIII. Neque verò obstat, quod hi Pseudochristi non videntur in suo, sed Christi nomine venisse, de quibus tamen dicit Christus, quod in suo proprio nomine venturi sint. Nam simulabant quidem isti, se in Christi venire nomine, sed verbis factisq; testabantur, se à Christo prorsus esse alienos, quemadmodum de Pseudoprophetis alijs dicit Salvator, quod sint venturi in nomine Christi, ipse autem eos non sit recepturus, Matth. 7. Prætextus igitur erat nomen Christi; rei veritas autem sub prætextu occultata, merum Pseudochristorum istorum figmentum. Non enim voluntate aut nutu æterni Patris, quemadmodum Christus venit, sed proprio motu ac iudicio veniebant, à nemine ad hoc missi, sed furore ac insanis mentis impulsi.

XIV. Et ut hunc quoque locum (qui tamen de Antichristo propriè non agit) in gratiam Pontificiorum ad Antichristum verum, hoc est, Pontificem Romanum accommodemus, ipse rerum eventus testatur, quemadmodum Iudæi pro Christo olim receperunt alium, jam Bencochabum, jam Mosen Cretensem; jam Theudam, jam Iudam: ita & Pontificios recepisse pro Christo alium Christum, Pontificem Romanum, qui quidem verbis in nomine Christi venit, sed re ipsa nomen suum Christo anteposuit sese pro summo Ecclesiæ capite, sponso, magistro, imò salvatore per indulgentias vendidit, eoque nomine adhuc hodie à mancipijs suis colitur. Viderint igitur Pontificij, nunquid fortè Christus isthæc ad ipsos quoque dixerit, juxta illud Marc. 13. *quæ vobis dico, omnibus dico.*

XV. Quartus aphorismus itidem merum somnium est eorum, qui Romano Pontifici adulantur. Nam scriptura nobis Antichristum ita describit, quod omnia sit fraudulentè & dolosè acturus, & sub agnâ simplicitate quam plures seducturus, unde etiam, Apostolo teste, revelatione opus habet, qua non esset

opus, si tam manifesta blasphemiã se solum Deum esse, & alium præterea neminem credendum esse, diceret.

XVI. Hoc enim esset nimis citò sese prodere; & profecto hoc pacto nullum unquam Iudæorum inventurus esset, qui sibi fidem haberet: credunt enim Iudæi in Deum Abrahami, Isaci & Jacobi: sciunt autem Antichristum (quem juxta Pontificiorum opinionem habituri sunt pro Messia) Deum illum non esse, quippe annis aliquot mille post Patriarchas illos natum.

XVII. Proinde nimis crassum & dilutum hoc est figmentum, pro quo tamen Apostata adfert locum Apostoli, 2. Thesal. 2. ubi dicitur, *Antichristum se elaturum supra omne id quod dicitur Deus, aut quod colitur, & in templo Dei ostensurum se, ut Deum*: item locum Danielis cap. 7. 25. de Antichristo scribitur, *quod magnificaturus se sit adversus omnem Deum, & adversus Deum deorum locuturus magnifica*: quæ sanè dicta, de isto ficticio Deo Papistarum accipi non possunt, ob rationes jam modo indicatas.

XIX. Alio verò modo impleta ea esse in Pontifice Romiterum eventus luculenter comprobavit. Nam is est, qui non tantum angelis & magistratui omni (quos scriptura Deos appellare solet) se suamq; potestatem anteponeit, illis imperando, hinc pedibus conculcando: sed etiam Deum ejusq; verbum abnegat, dum contra expressum jus divinum Levit. 18, 16. dispensat in matrimonialibus; dum contra sententiam legis divinæ Levit. 19, 22. relaxat juramenta pro lubitu; dum contra sententiam Exod. 17, 18, 19 infidelibus, aut quos ipse putat, hæreticis fidem servandam non esse docet; dum se errare non posse jactat, dum testamentum Filij Dei corrigit, ejus meritum corrumpit, & quos ille in verbo suo æternis addixit flammis inferni, his refrigerium aliquod promittit.

XIX. Hoc nimirum est, extollere se supra id quod colitur, *cunctam religionem suam subicere potestati*, ut Hieron. interpretatur in cap. 7. Dan. vel ut Origenes tract. 29. in Matth. *extollere se supra omne verbum, quod est extra ipsum, quod annunciat esse verbum Dei.*

Imò

XX. Imò ipse est, qui honorificum Dei nomen apertè acclamarisibi gaudet, quemadmodum plusquam Thraonica & blasphemavox in jure Pontificio legitur: *Credere Dominum Deum nostrum P A P A M sic non posse statuere, prout statuit; hæreticum, censeretur,* & ipse sibi Dei nomen vindicat tanquam à Constantino impositum *dist. 96. satis evidenter;* quasi verò homo homini divinos honores imponere possit, aut impositos suscipere debeat, cum tamen Dominus Deus noster Zebaoth ipse dicat, *Ego Iehovah, hoc est nomen meum, & gloriam meam alteri non dabo. Esa. 42, 8: 48, 11.* Abeat igitur & hic Aphorismus.

Extra-
rag. Ioh.
XXII.
cap. cum
inter.

XXI. Quintus & ultimus cum præcedente ferè coincidit, & ab Apostata ex eodem loco Dan. 11. probatur, ubi Propheta vaticinatur de Antichristo hunc in modum: *Deum Maozim in loco suo venerabitur, & Deum, quem ignoraverunt patres ejus, colet auro & argento & lapide precioso, rebusq; preciosis, &c.* quem locum ita exponit, quasi larvatus ille Papicolarum Antichristus seipsum sit Maozim illum & Deum fortitudinis (ut ipse hanc vocem interpretatur) iactaturus, & preciosum sui cultum ab alijs expetiturus: illud enim; *Maozim venerabitur & Deum colet,* &c. idem esse in Hebræo & Græco, ac glorificabit, venerari accoli faciet.

De Deo
Maozim
ex Dan.
cap. 11.

XXII. Sed hæc expositio (quæ ex parte Theodoretii est) 1. seipsam evertit. Quod si enim Hebræus & Græcus textus legit (uti revera legit) glorificabit; utique non poterit reddere illud verbum *glorificare* venerari coliq; faciet: fieri enim non potest, ut unum idemque verbum in una & eadem conjugatione, imò in uno eodemque loco habeat significationem geminam, transitivam & reciprocam.

XXIII. 2. Refragatur ei textus ipse, unde telum hoc contra seipsum depromsit Apostata. In græco enim est *δεξασθαι τον μαωζιμ*, quæ constructio non reciproca, sed transitiva significationis nota est, *glorificabit Deum Maozim,* non autem; *Seipsum ut Deum Maozim glorificabit aut coli faciet.*

XXIV.

XXIV. In Hebræo verò est verbum secunda conjugationis כָּבַר, quæ quidem conjugatio in quibusdam verbis, neq; tamen in omnibus, permissionem rei significat; nunquam autem reciprocam actionem, quam hic imprimis urget Apostata. Imò verbum hoc כָּבַר in secunda conjugatione vix unquam significationem habet permissivam, Alias si strophæ Scioppiana locum haberet, *venerabitur Deum Maozim, id est, venerari faciet*; pari facilitate interpretari possem illud Psalmi 66, 12. וְכָבַדְתָּ שְׁמִי venerari faciam nomen tuum, imò quartum decalogi præceptum, Exod. 20, 11. כָּבַדְתָּ אֶת־אֲבוֹתֶיךָ honorarifac patrem tuum, scilicet per alium fortasse, licet tu neque Deum venereris, neque parentes honores. Talem nimirum Theologiam hic Criticus absurda suâ glossâ nobis introducit.

XXV. Proinde ex hoc quoque fonte perspicuum fit, hic non de tali Deo agere Prophetam, qualem seipsum facturum sit Antichristus, sed qualem ipse sibi colendum atque glorificandum effecturus sit.

XXVI. 3. Refragantur denique glossæ Scioppianæ alij hujus loci interpretes Papistici: imprimis Lyra, qui super istum locum Danielis scribit: *Maozim esse nomen proprium significans proprium Deum, quem Antichristus colet. Nam licet in propatulo ac publicè nullum se Deum colere ostendet, & se solum ut Deum adorari volet: attamen privasim & clam pro Deo colet certum quendam demonem, in cuius ipse tutela erit, & cui omnem suam potentiam & felicitatem acceptam feret.* Hæc Lyra; cui ferè ad stipulari videtur Pererius lib. 14. in Dan. pag. 871.

XXVII. Sed & hæc absurda glossa est: quia cultus iste Maozim ab Angelo apud Prophetam ita describitur, quod minimè privatus sit futurus, sed publicus, quodque Antichristus socios ejus cultus & patronos maximis honoribus adfecturus præmijque loco regna mundi illi distributurus sit. Proinde ostremum etiam hunc aphorismum Apostatæ in nihilum redigi, & plusquam arenoso inniti fundamento, animadvertimus;

XXIIX. Longè verò certior est, & ipso rerum eventu factis satisque comprobata orthodoxorum Theologorum interpretatio hujus idoli Maozim, auro argentoque preciosè exornati. Omnes enim circumstantiæ & characteres, quibus describitur, testantur, Maozim, nihil aliud esse, quàm Papisticum sacrificium Missæ, quando nimirum recitatis quinque verbis; *Hoc est enim corpus meum*, fingunt, se transsubstantiare panem in corpus *CHRISTI*, & hunc transsubstantiatum panem thecâ inclusum circumgestant instar idoli cujusdâ, coram eo procidentes, & ut terrestre quoddam numen elementum hoc, crustulam panis, adorantes, divinumque auxilium adversus omnis generis mala, corporis ac animæ, ab eo expectantes.

XXIX. Missa enim est illa Maotz, fortitudo, robur ac potentia, imò pupilla cor ac anima totius regni Antichristiani: est arx & firmamentum totius Papatus; cujus fundamentum est in purgatorio, fastigium in cœlo, parietes in terra: in his enim tribus locis Missam expiatorium sacrificium esse fingunt.

XXX. Missa Pontificiorum Deus est: ei enim adscribunt vim immutandi rerum naturas, ex pane carnem, ex vino sanguinem faciendi, quod solius creatoris proprium est.

XXXI. Maozim tale idolū est, quod ignoraverunt patres nostri: talis est Missa, in qua occurrunt quatuor inprimis, sacris literis & orthodoxæ antiquitati ignota. 1. Missam esse sacrificiū inprimis propitiatorium pro vivis ac mortuis. 2. transsubstantiare panem in corpus, vinum in sanguinem Christi, quod multis inter Pontificios absque novo quodam miraculo fieri non posse videtur. 3. Calicem laicis non esse dandum; quod horrendum est sacrilegium, Apostolis & toti primitivæ Ecclesiæ verè ignotum. Canonem Missæ ignostrarunt quoque Patres antiquiores: & extant multa probatissimorum scriptorum testimonia, quod canon ille à Romanis Pontificibus frustillatim & per partes fuerit compositus, intraque sexcentos à Christo nato annos vix absolutus.

XXXII. Missa deniq; est, quæ colitur à Pontifice, ejusq; mancipijs auro, argento & preciosis gemmis quam splendidissime; non tantum quia ipsum Missæ Papisticæ sacrum quam preciosissime exornatur, sed etiã, quia circa illud idolum suum Papa varia quæsit pecuniarum aucupia. 1. venditione sacerdotiorum & palliorum Episcopaliũ. 2. inventione annatorum, quibus quilibet, qui in defuncti Episcopi locum successit Romano Pontifici, fructus integros ejus anni ex Sacerdotio persolvere tenebatur. 3. Figmento variarum Missarũ, Missæ de præputio Christi, de tribus clavis, de spinea corona, de Spiritu S. de B. Maria & alijs sanctis: Missæ pro peregrinantibus, pro navigantibus, pro fabricantibus, pro militantibus, pro negotiantibus, pro nubentibus, pro sterilibus & gravidis, pro parturientibus & puerperis; &c. quarum singulæ certam pecuniæ summam in fiscum R. Pontificis conferebant.

XXXIII. His & similibus multis idolum illud Missæ exornatũ & crumena Põtificis R. locupletata fuit, unde non abs re Deum tanti auri feracem preciose coluit, & per suos coli iussit, ita ut nihil desit in hoc vaticinio, quod non ad Papatum congruat quam aptissime. Atque sic omnia ea, quæ de religione larvati sui Antichristi in medium proposuit Apostata, examinavimus, & in jugulum Pontificis Romani retorsimus.

C A P. V I.

De Confirmatione & Propagatione doctrinæ atque imperij Antichristiani.

I.
Hic verò ingentes fabularum cataractas effundit homo impudens, taliaque de Antichristo effudit, quæ nonnulli ex Pontificis

Pontificijs in hac materia tangere, nonnulli etiam credere nolunt: ipse tamen mendaciorum suorum pallium, quærit sacrosanctas scripturas, mirè distortas, miserè ab hoc impostore dilaceratas.

II. Ut autem ordine de singulis videamus; hæc in primis proponit capita, quibus Antichristum istum Vtopicum & larvatum doctrinam imperiumque suum propagaturum esse vel ipse credit, vel alijs (quod facilius adducor ut credam) contra conscientiam suam persuadere conatur.

III. 1. Innumeris prodigijs ac miraculis divinitatis fidem & autoritatem sibi faciet.

pag. 49.
seqq.

2. Tum demum diabolus, qui à Christi passione eò usq; ligatus erat, solvetur, cum universo inferiorum exercitu.

pag. 78.
usque ad
95.

3. Antichristus operà diaboli in specie hæc editurus est miracula: Solem sistet: maria siccat: tempora mutabit: mori se simulabit in conspectu populorum, & sic mortui specie aliquandiu jacebit, sed tandem sua sponte reviviscere ac resurgere se simulabit.

4. Pseudopropheta & emissarius ejus hoc miraculum prædicabit, & nova addet, nempe ignem de cælo cadere & Antichristi statuam loqui faciet, itaque efficiet, ut lege lata omnes statuam illam adorare capitis pœnâ jubeantur.

5. Magnis sumptibus conducet homines, qui persuadeant alijs, ea, quæ de Antichristo prædicta sunt, jam pridem esse impleta.

6. In eos, quos in fide Christi constantiores repererit, crudelissimis supplicijs faviet.

7. Curabit suos nomine Antichristi vel in fronte, vel in manu dextra insigniri, nemoque emere aut vendere poterit, nisi caractere isto insignitus.

8. Nomen Antichristi Hebraum erit, in quo tamen numerus 666. inveniatur.

9. Qui hunc characterē non habebunt, fame morientur.

10. Tunc Enoch & Elias ex Paradiso reversi prædicabunt, & miracula edent diebus, 1260: postea interfecti ab Antichristo jacebunt tribus diebus & dimidio inhumati per vias Hierosolymæ: tum palam reviviscent & in cœlos adfumentur.

11. Multi Judæorum convertentur.

12. Ecclesia fugiet in desertum Arabiæ, ubi solum Missa celebrabitur, in reliquis locis, durante Monarchiâ Antichristianâ, cessabit.

13. In solitudine Arabiæ Judæi conversi arcam fœderis invenient, in monte Nebo aut Sina.

14. Irritus erit omnis Antichristi conatus in persequenda, quæ in desertum fugerat, Ecclesia. Hæc Scioppius.

IV. Sed nunquid satis nugarum est, Christiane Lector, quas in hoc Augiæ stibulum simul & semel effutivit? eas tamen ex Scripturis confirmare audet, quarum pleræque ab ipso laudatæ: in Pontificem Romanum appriinè congruunt; nonnullæ nihil ad rem faciunt. Nunc singulorum capitum probationes videbimus ordinè.

V. Pro primo adducit locum illum classicum ex 2. Thess. 2. ubi dicitur, *adventum Antichristi foris secundum operationem Satanæ, in omni virtute & signis & prodigijs mendacibus, & in omni seductione iniquitatis ijs qui pereunt.* Huic adiungit locum alterum ex Matth. 24. 23. *Surgent Pseudochristi & Pseudopropheta, & dabunt signa magna & prodigia, ita ut in errorem inducantur (si fieri potest) etiam electi.*

VI. Sed tantum abest, ut negemus, Antichristum miraculis & prodigijs, ex operatione Satanæ, permittente Deo, alijs se stupendum reddere, ut potius ex hoc ipso fundamento Pontificem Romanum Antichristum esse intrepidè profiteamur.

VII. Nihil enim magis in Papatu crepant, ac miracula, nostraque

strāq; religionem eo nomine suspectam reddere satagunt, quod destituatur miraculis, quodq; ne quidem claudum canem sanare valeamus: in Ecclesijs verò Papisticis omnia plena sunt miraculis & prodigijs, nullumq; dogma Papistarum est, quod non ex miraculis fidem obtinuerit apud eos, qui dilectam veritatem recipere noluerunt.

IX. Hoc sanè pro certissimo signo Antichristi habuit Chrysostomus, vel quicumque fuit autor operis imperfecti in Matth. hom. 49, nimirum, fidē ab Apostolis per miracula confirmatā, & jam in orbe propagatā, alia vel similia querere in Ecclesiā miracul. *Nam per hoc, inquit, ministros Christi cognoscimus, non quia utilia faciunt signa, sed quia omnino non hæc faciunt signa. Donec enim fuit vocatio ad fidem ex infidelitate, fecerunt signa & servi Christi, quia signa vocationis divinæ testimonia sunt, ut prædicationis veritas miraculis commendetur: cessante autem vocatione, incipit seductio, revocans homines à fide ad infidelitatem. Incipiente ergo seductione, tradenda sunt seductionis adiutori diabolo, id est, potestas faciendorum signorum, ut signis ac prodigijs mendacia sua pro veritate commendet. Hæc ille: quæ ad unguem congruunt in Papatum,*

IX. Qualia verò sunt miracula quæ eduntur ab illis? vel ficta, vel per operationem Satanæ facta. Nam in hunc finem fieri solent, si fiunt, ut ad falsas doctrinas illiciant, quibus fides aliter quia de Scripturis non probantur, haberi non possit, quales sunt omnes Papicolarum traditiones non scriptæ, ideoque miraculis confirmandæ, quæ miracula non immerito mendacia dicenda sunt, quia ad mendacia credenda inducunt. Et quæcunque miracula cum Christi doctrinâ, miraculis satis superque confirmatâ, non consentiunt, certissimè arguuntur à Satanâ profecta esse.

X. Præterea si olim ediderunt vera miracula, cur hodie non similia audent edere? aut si edunt, cur nos ad remotissimas insulas laponicas & populos Americanos remittunt, de quibus tuò te mentiri posse putant? Nam quæ de Lituanicis, Braban-

ricis, Bavaricis & similibus moderni Esavite scribunt, præstigia fuerunt, in quibus non tam egit diabolus, quam agere visus est. Aut si vera sunt miracula, cur non ad cuiusvis sancti tumulū & reliquias talia edunt, qualia ad huius vel illius Episcopi aut Principis tumbam; num fortasse vis divina efficacior est apud ossa cineresque prædivitis quondam Episcopi aut Cardinalis, quam pauperculi rustici & opilionis piæ defuncti?

XI. Scilicet hæc est efficacia erroris, qua decipiuntur miseri, qui nolunt accipere veritatem, tam præclaro jubare, per Dei gratiam exsplendescentem: de quibus præstigijs jam olim Lyra candidè fassus est in cap. 14. Dan. *Aliquando fit in Ecclesia maxima deceptio populi in miraculis factis à Sacerdotibus & eorum adhaerentibus, propter lucrum temporale.*

NB. XII. Idemq; nimis crebro factum seriò deplorat Melchior Canus lib. 11. locor. commun. cap. 6. ubi scribit; *Ecclesie Christi vehementer incommodasse, quæ res divorū præclare gestas factis & revelationibus & miraculis adernarint: qua in re nec sanctæ virginis, nec Christo Domino hominum impudentia pepercit; quin quod in alijs divus factitavit, idem quoq; in Christi & matris historia scribenda faceret, & pro humani ingenij levitate multa vana & ridicula commiseretur.* Plura in hoc genere passim scripta extant, ad quæ sanè nihil solidi Papicolæ respondere possunt: proinde hoc primum caput Apostatæ & suis mirabiliarijs remitto.

XIII. Pro secundo capite adfert locum D. Iohannis ex Apocal. 20. ubi scribitur, *diabolum ligatum iri catenis, sed postquam consummati fuerint mille anni, iterum solutum iri de carcere suo, & exiturum, & seducturum gentes.*

XIV. Iam verò & nos libenter fatemur, diabolum cum omni suo infernali agmine & exercitu quali omnib. catenis solutum plus furere cepisse in regno Antichristi, quam superioribus temporibus: Illa verò solutio non jam expectanda est, sed ante annos plusquam sexcentos facta.

XV. Nam Augustinus etiam (aliàs in hac quaestione errore tempo-

temporis præoccupatus) alligationem illam Satanæ factam esse scribit, quando cepit Ecclesia præter Iudæam terram in nationes alias aliâq; dilatarî. lib. 20. de civ. Dei cap. 8. id vero factum est Apostolorum tempore, qui prædicarunt Evangelium inter gentes: ergo mille annis ab Apostolorum prædicatione solutus est diabolus, & plusquam aliâs furere cepit, ita ut necesse non sit, istam diaboli solutionem ad ultimum mundi triênium referre.

XVI. Aliâs ista solutio locum suum habet vel imprimis in Papatu. A diabolo enim habet homo ille peccati (quem nos Antichristum dicimus) omnia, quibuscunq; unquam emergere & alijs inclarescere potuit.

XVII. A diabolo fuit inter Pontifices studium emergendi, per cædes, veneficia & oppressiones aliorum alias, ita ut interdum vix intra quinquennium octo sederent Papæ, & nuper admodum tres intra biennium.

A diabolo fuit rabies Stephani Papæ savientis in Formosum Papam nuper mortuum, quem Pontificali habitu exutum, & indutum seculari è tumulo suo tractum laicorum sepulturæ mandari iussit, abscissis duobus dextræ digitis. A diabolo fuerunt parricidia Paschalis II. quæ inter patrem & filium, Henricos, Galliarum reges, excitavit. A diabolo Pontificatum consecutus est Sylvester II hæc lege, ut post mortem totus illius esset. A diabolo incantationes suas didicit Benedictus IX, qui mulieres quasque vellet, in amplexus suos pertrahere poterat. A diabolo idololatriam suam habuit Marcellinus, Arianismum Liberius, auri sacram famem Innocentius III. A diabolo sunt omnes illæ idolomania, quorû quotidie magnus usus est in Papatu. A diabolo sunt omnes illæ lanienæ, cædes atq; persecutiones, Sodomia, Veneres accipidines, quibus jam pridem sese universo mundo nobilitavit Papatus. Et quis deniq; dubitaret, diabolum suam quasi regiam habere Romæ, & usitatissima mancipia Monachos & Moniales, de quibus Aneas Sylvius ipse Papa, Pius II. postea vocatus olim dicere solebat: *Non audet Sygius Pluto tentare, quod audet Infamis Monachus, plenaq; fraudis anis.*

videPlatinam
& Baleum in
vitis horu
Pon-
tificum.

XIIX. Ergo non negamus, Antichristum ductu ac insin-
ctu diaboli agere omnia, quæ sua sunt, furoresque Satanæ in re-
gno Antichristi longè majores esse, quam antea unquam. Est
igitur hoc quoq; caput extra controversiam, & ad demonstran-
dum Antichristum in Papatu dominantem quam maximè appo-
situm.

XIX. Sequitur tertium caput, de qualitate miraculorum
Antichristi & ijs in specie, quæ recenset Apostata: pro quibus
tale adfert argumentum; *quod Iudæi soliti fuerint signa petere in
caelo; quod tempore Iesus steterit Sol in caelo; quod tempore Hiskie
Deus reduxerit umbram per lineas, quibus jam descenderat in horo-
logio retrorsum decem gradibus. Ergo Iudæos ab Antichristo etiam
alia petituros signa, quos etiam præstrictis mentibus & oculis ab ipso
impetrabunt.*

XX. Quilibet autem videt, quam elumbis hæc sit argumen-
tatio, à facto Dei extraordinario ad factum Antichristi ordinari-
um; à miraculis Dei miracula & præstigias Satanæ: imò ab
eo, quod interdum factum est, ad id, quod semper feri adseritur.
Iudæi enim signa de caelo petentes non semper ea acceperunt,
quemadmodum notum est, quid Christus responderit Scribis &
Pharisæis signum petentibus Matth. 12, 39. *Generatio mala & ad-
ultera signum querit, & signum non dabitur ei.* Ergo solis statio
Iosuz, regressio umbræ in horologio Hiskie, aut alia V. T. mira-
cula in certum utilemque finem à Deo edita nihil faciunt: ad pro-
banda similia Antichristi miracula diabolica.

XXI. Temporum mutationes Antichristo adscribit ex illo
Dan. 7, 25. de quo loco supra, cap. 1. dictum est, & ostensum, ni-
hil hic agi de Antichristo Occidentali, sed Orientali, h. e. de Ma-
homete, qui quomodo tempora legesque mutaverit, ibi fuit in-
dicatum.

XXII. Interim tamen hoc quoque veluti prodigio clarum
sele reddidit Pontifex Romanus, quod possit dies & tempora
mutare pro sua voluntate, quæ nobis in his, quæ vult, pro ratione
esse

esse fingit : quando non tantum, quodocumq; sibi visum est, dies communes mutat in festos; sed vel in primis, quando anni cursum & numerum mutavit, ausu proprio, ostendens hoc ipso se magnificatum esse in superbiâ suâ usque ad fortitudinem cæli, & jus aliquod in ipsas quoq; stellas sibi sumere, ut prædictum fuerat Dan. 8, 10.

XXIII. De morte atque resurrectione Antichristi quæ narrat, Hiberæ naniæ sunt (ut cum Hieronymo loquar ex præfat. Pentateuchi) non Iohannis vaticinia, quæ allegat ex Apoc. 13. 2. ubi quidem legitur, *unum de capitibus bestia quasi occisum in mortem* (quod iste de Antichristo interpretatur sine ulla ratione) & *plagam mortis ejus curatam esse, & admiratam esse universam terram.*

XXIV. De Imperatoribus Romanis loquitur sanctus Apostolus, quorum imperium sub imagine bestia depingit, cujus virtutem bestiam alteram, h. e. Antichristum, exeruisse dicit. Occisum est hujus bestia caput, & iterum curatum, vel quando interfecto Iulio Cæsare; Augustus rerum potitus est: vel quando Imperatoria majestas in Constantinopolitanis Imperatoribus pænè collapsa à Pontifice in Carolo Magno restituta est: ad utrumque enim tempus quadrare videtur.

XXV. De Antichristi verò morte ista cædes nequaquam potest accipi. Quis enim Monarchæ tam potenti qualis quantusq; fingitur, plagam hanc letalem infligeret? monstrant hominem, notent locum: & quis tam feix ille Podalirius, qui plagam hanc tam repentè curaret? qui illi tam celeres Pegasi aut veredarij, qui spacio vix unius triennij rem tam stupendam toti mundo annuntiarent, ut universa Terra admirari possit. Forsitan Luna erit harum rerū nuncia, aut soli inscribenda plaga isthæc, ne quisquam mortalium tanti facinoris ignarus relinquatur.

XXVI. Nemo est, qui non intelligat puerilia ista, & profusus ἀνακόλαστα hominum sibi sapientium figmenta, quæ una cum suo mortuo Antichristo simul moriantur & intercidant, nunquāq;

reviviscant. Aliter enim mortuum Papicolarum Antichristum
resurgere non credimus, quam quod scribitur ex verbo Dei jugu-
latus & interemptus in ineptis & absurdis Papicolarum chartis
suis inde reviviscit.

XXVII. In quarto capite mixta sunt fallæ veris. Falsum est,
quod Pseudopropheta Antichristi tribuit ignis de cælo produ-
ctionem, quam D. Iohannes ipsi Antichristo adscribit: eum enim
per aliam illam bestiam intelligit, quæ de terra ascendit, Apoc.
13, 11. h. e. è medio Ecclesiæ, quæ in terris ex hominibus col-
ligitur, quemadmodum prior illa ascendebat è mari, quia initi-
um imperij Romani ex colluvie multorum populorum consta-
bat, qui tanquam aquæ multæ confluebant.

XXIIII. Atque hinc in manifesto mendacio deprehenditur
Apostata, dum scribere audeat, aliã illam bestiam c. 13, 20. & c. 20,
10. Apoc. vocari Pseudopropheta, ut eo facilius Pseudopro-
pheta adscribere possit, quæ à Iohanne tribuuntur ipsi bestia.

XXIX. Contrarium enim in illis ipsis locis legitur: in cap.
19. quidem: *Et apprehensa est bestia ET CVM EA Pseudo-
propheta, &c.* in cap. 20. verò: *diabolus missus est in stagnum ignis
& sulphuris, ubi ET bestia ET Pseudopropheta cruciabuntur die ac
nocte.* Quis ergo huic impostori scripturas alleganti credat?

XXX. Verum autem est, quod Antichristus faciet ignem de
cælo descendere, quod dabit Spiritum imagini bestia, ut loqua-
tur imago bestia, quod denique faciet, ut, qui non adoraverint
imaginem bestia, occidantur: hæc enim omnia S. Iohannes ex-
presse ita fore prædixit. Apoc. 13, 14, 15 seqq.

XXXI. Sed isthæc omnia secundum literam intelligere, est
in codice mysteriorum divinorum hæzere, nucleum nunquam
tangere; imo bonam partem istorum mysteriorum vel ignorare
vel abnegare. Nam de duobus testibus Enocho & Elia scriptum
est Apoc. 11, 5, 6. *ignis exiet de ore eorum & devorabit inimicos eo-
rum: & habent potestatem claudendi cælum, ne pluat diebus Pro-
phetia ipsorum, & potestatem habent super aquas convertendi eas in
sanguinem:* quæ omnia secundum literam ita fieri debere, ne qui-

dem Pontificij credunt. Ergo spiritualement habent sensum etiam illa, quæ de igni cælitus demisso, & imagine bestia in iisdem mysterijs habentur.

XXXII. Et hæc omnia quàm rectissime impleta sunt in Pontifice Romano, qui per illam bestiam præfiguratur. Is enim fecit ignem de cælo descendere, quando fulmine excommunicationis suæ ignem furoris divini quasi cælo deducere, eoq; summos sæpe reges & Monarchas solio suo deturbare, & ad ima tartara, si posset, præcipitare audeat.

XXXIII. Is etiam dedit spiritum imagini prioris bestia: quod si de imaginibus & statuis sanctorum, in Papatu intelligas, non admodum erraveris: his enim Pontifex cum Monachis, Pseudopphetis suis, sæpe spiritum & sermonem dederunt, subornantes homines fraudulentos, qui arte quadam statuas, quas velent, flentes, sudantes, annuentes, abnuentes capite simplicioribus ostentarent, sæpe etiam per eas loquerentur, mutuati hoc ab Ethnicorum sacerdotibus, de quibus eandem fraudem referunt Augustinus lib. 3. de civ. Dei cap. II, & lib. 10. cap. 16. & Valer. Max. lib. I. cap. ult. &c.

XXXIV. In primis autem editum est hoc miraculum à Papa in Papocæsaria, qua Imperij Romani veteris dignitatem & eminentiam non tantum imitatus est, sed & superavit quàm longissimè, dum non solum principatus & Ducatus integros, qui antea Imperatori parebant, jam sub Flaminum & Archiflaminum titulo suæ potestati subiecit; sed & in cæteris, ipsum Imperatorem ita ferè sibi subjugavit, ut jam inconsulto Papa in rebus Imperij salutem concernentibus nihil incipere liceat; sed ipse jactat se animam imperij, in quo legibus suis loquitur & fulminat, prout sibi vitum est. *Imperator enim, quod habet, totum habet à nobis* (Clamat Adrianus IV. apud Aventinum lib. 6. annal.) *Ecce in potestate nostra est, ut demus imperiū cui volumus. propterea constitui sumus super gentes & regna, ut destruamus, & evellamus, & edificemus & plantemus, &c.* Ita nimirum spiritum imagini prioris bestia deditur dicitur.

XXXV. Quod autem addit Apostata, facturum Antichristum, ut omnes qui non adorent statuam illam Antichristi, occidantur: in eo sui immemor est: nam cap. precedente dixerat, quod Antichristus se solum pro summo Deo sit venditaturus, Deum verum & falsos Deos omnes (ergo & idola & statuas) hostiliter persecuturus: & adhuc clarius scribit in epist. de Antichristo pap. 34. *Antichristo tantam superbiam tribuunt scripturae, ut omnium aliorum, tam veri Dei, quam falsorum numinum nominibus & imaginibus peremtis, abolitis & funditus sublatis, se solum ut Deum, in templo Dei ostensurum adfirmant:* quomodo vero hic tanto cum zelo idoli seu statuæ suæ honorem defendit?

XXXVI. Sed impleta est hæc quoque particula vaticinij, quando contra leges, & statuta Papæ, quibus totum Imperium Romanum regere audeat, ne quidem hircere licet, sub interdicto ignis & aquæ, imò sub interminatione indignationis divinæ, juxta illud Iuris Pontificij: *Nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostram statuti, ordinationis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire, Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum se noverit incursum.* Et hæc de quarto capite.

XXXVII. In probatione quinti ipse desperat. Pro eo enim adfert loca scripturæ, quibus docetur, Antichristum seducere eos, qui pereunt, & terrâ dividere inter suos gratuito. 2. Thess. 2. Dan. 11. 39. inde n. inferre videtur: Ergo magnis sumptibus conducet, qui hominibus persuadeant, ea quæ de Antichristo prædicta sunt, jam pridem impleta esse. Quæ quomodo cohæreant quilibet qui sanæ mentis est, judicare poterit.

83. Viderit interim Apostata, quomodo his vaticinijs satisfaciat Papæ, alliciendo muneribus & honoribus doctos ac indoctos, seducendo erroribus suis eos, qui pereunt, terramque dividendo gratuito inter Cardinales & Episcopos, cæterosque magnates, qui ad sandalia Papæ deosculanda se humiliter demittunt: præterea nihil in his testimonijs reperiet, quod quidē ad rem faciat.

XXXIX.

Extrav.
de officio
delegat.
cap. se-
des Apo-
stoli.

XXXIX. Sextum caput proluxa probatione opus non habet. Nam ipsa dies loquitur, quantis persecutionibus adhuc sæviat Antichristus in constantiores fidei Christianæ confessores: in primis autem *docti ruunt in gladio & in flamma, & in captivitate & in rapina dierum*, ut Daniel prædixit cap. 11, 33. Actum agerem, si hoc proluxius docerem, de quo tot martyrum historiarum, tot tyrannidis Antichristianæ exempla jam in publicâ luce versantur.

XL. Et nimis hebes est, qui auribus lupum non tenet, si modò animadverterit *αἰχμας* Italicas, furores Hispanicos, proditones Gallicas & Anglicanas, quibus etiamnum per sanguinarios istos Monachos, nigellos Esavitas, vitæ fortunarumque creant pericula omnibus sine discrimine, qui Papæ stercora adorare nolumus: per vim quidem, ubi potiri possunt, tenuioribus; per insidias autem magnatibus, idque jure se facere posse sunt persuasi; id quod ipsorum libri, disputationes, sermones, de fide hæreticis non servandâ, de sacerdotibus excelsorum occidendis, de vindicta Reipub. Christianæ adversus reges impios & hæreticos, &c. testantur, & discipuli ipsorum apertè fassi sunt.

XLI. Vnde & nonnulli subducto calculo invenerunt, ab eo tempore, quo Esavita, orti sunt, usque ad annum 1580, hoc est, paulò pluribus quàm triginta annis, constantium fidei Christianæ confessorum novies centena millia hominum trucidata esse in Belgio, Gallia, Anglia, Italia & Hispania, inter quos fuere principes 39, Comites 148, Barones 235, Nobiles 147515, cæteri plebei 70060. Quid si subsequenium horum viginti sex annorum martyres adderentur, qui non tantum in illis provincijs, sed & in nostrâ Germania, cades & exilia eo nomine perpeffi sunt, profectò parum aberit, quin iste duplo augetur.

XLII. Hoc nimirum est, crudelissimis supplicijs sævire in eos, qui in fide Christi constantiores reperiuntur; hoc est tribulationem facere magnam, qualis non fuit ab initio mundi: interficere robustos & populum sanctorum: imò hoc est ebrivum

vide Catechesin Iesuitarum German. lib. 3. cap. 8.

D. Myl. conc. 5. de Papa pag. 75. ex D. Succo.

Matth. 24, 21. Dan. 8, v. 25.

fieri ex sanguine sanctorum, & ex sanguine martyrum Christi, quod de Romanâ Thaide prædixit D. Iohannes Apocal. 17. Atq; sic prorsus nihil est, quod in impletione huius capitis desiderari queat.

XLIII. Caput septimum de caractere Antichristi agit, quo insigniturus erat suos, iuxta vaticinium S. Iohannis Apoc. 13, 16. Quem quidem caracterem Apostata more Papistico de externa quadam semperque visibili nota fronti vel dextræ impressa accipit: quis autem vel qualis ille caracter Vtopici sui Antichristi sit futurus, non exprimit. Ut igitur ipsi hac quoq; in parte gratificemur, facillimè hunc caracterem ostendere possumus in Papatu.

XLIV. Pontifex enim Romanus ad sacras præbendas, & officia publica admittebat neminem, nisi qui in fictitio Confirmationis Sacramento exorcisato chrismate inunctus in fronte, caracterem accepisset indelebilem in anima, ut vocatur in Trident. concil. sess. 7. can. 9. & nisi dexterâ suâ in omnes Ecclesiæ Romanæ articulos iurasset, quod qui non facerent, hi nec domicilium habebant, nec larem fovebant, nec contractus inibant, nec negetia & mercantias exercebant, nec humanitatis solatia cum Christi fidelibus habebant; ut Martinus V. Papa sancivit in bulla ad inquisit. haret. pravit. Hac nimirum obligatione tam sancta per Chrisma & iuramentum accipiebant caracterem in fronte & dextrâ.

XLVI. Sic sacerdotibus non licebat celebrare missas, ijsq; nundinari, meritaque missarum divendere, aut alijs pro certo precio applicare, nisi accepissent prius in Sacramento (quod vocant) ordinationis caracterem indelebilem: quod erat itidem execrabile illud chrisma, multis incantationibus & exorcismis confectum, quo unguuntur sacrificuli in fronte & manu dextrâ.

XLVII. Ergo Chrisma illud Pontificium est caracter ille bestię, in fraudem unici illius characteris, sanguine Iesu Christi nobis impressi in Baptismo. Habuit igitur hæc quoque nota Antichristi; jam pridem suum complementum.

XLVIII. Octavum caput ex eodem loco Apocalypticum deducit, ubi dicitur: Numerus bestiarum est numerus hominis, & numerus ejus 666, in quem locum ita commentatur Apostata: *cujusmodi nomen sit futurum, divinari non posse, nisi quod ex literis ejus numerum 666, effici in Apocalypsi doceamur*: cujus rei exemplum producit, Bellarminum imitatus, corrupta illa nomina *MARTIN LAVTER* & Davidis Chytræi nomen, Hebraeis literis scriptum; sed valde ridiculè, cum nullius artificij aut difficultatis sit, corrumpere nomina, ut numerus ille 666 juxta valorem literarum ipsis congruat.

XLIX. Ita, si ludere liberet literarum apicibus, animi gratia atque exempli loco numerum istum 666 investigare possemus in Hebræo nomine Bellarmini *וילרמיניש* aut nostri Scioppij, hoc pacto *שכייוביוש*. Parùm abest, quin eundem numerum in græco nomine *σχιόπιος*, quo hodie utitur Apostata (quomodo cras appellari velit, ipse jam deliberat) reperiamus. Fortasse cras vocabitur Ciopius, *σχιόπιος*, & sic numerum hunc exactè continebit. Solet enim homo iste cum religione nomen mutare, ita ut difficile non sit, hunc ei adplicare numerum:

ו	6	ש	300	פ	200	א	20
ה	30	כ	20	ק	20	י	10
ל	30	י	10	ו	10	ז	70
ך	200	י	10	ז	70	ח	80
ם	40	ד	6	ט	80	ט	10
י	10	ב	2	י	10	ס	70
נ	50	ב	2	ז	70	ט	400
ש	300	י	10	פ	200	פ	6
<hr/>		ו	6	<hr/>		660	666
666		ש	300				
		<hr/>					
		666					

Sed nolumus hujusmodi Scioppianis nugis nimium indulgere. In apicibus enim vocum corruptarum aut nominum propriorum numerus hic querendus non est.

*Danaus
in lib. 8.
Bellar.
de R. P.
cap. 10.
Bulling.
in cap. 13
Apo.*

L. Igitur non desunt, qui numerū hunc intelligunt de tempore, quo verus & insignis ille Antichristus manifestabitur mundo: & dicunt fore annum 666 ab eo tempore, quo hæc scribebat Iohannes; illudque tempus ponunt in annum Domini 95, qui anni si cum 666 conjungantur, efficiunt annos 761, à Christo nato, quo tempore Pipinus Rex Francorum Romanum Pontificem in summam dignitatem evexit.

*Chytr. in
cap. 9. 11.
& 13. A.
pocal.*

L. I. Alij tempus Antichristi cum hoc numero ita conciliant, ut doceant, hinc tempus revelati Antichristi cognosci posse, quod incidit in annum Christi 666, circa quæ tempora Bonifacium III. Gregorij successorem, Episcopi universalis titulum à Phoca impetrasse constat ex historijs.

L. II. Verum Irenæus lib. 5. adv. hæres. agnoscit esse numerum hominis, ut D. Iohannes nominat, non quidem personale aut proprium nomen, quale sibi fingunt Pontificij, sed appellativum & ab adjuncto aliquo sumtum.

L. III. Et quia D. Iohannes non exprimit idioma nominis, in quo numerus iste reperitur. (unde temeritas Apostata nostri colligitur, qui nomen hoc Hebræum fore scribit) idcirco Irenæus ex eâ linguâ, quæ sibi familiaris erat, & qua S. Iohannes Apocalypsin suam conscripsit, tria produxit nomina, quæ sanè Pontifici R. & ejus regno apprimè congruunt, illumque numerum 666 singula continent. 1. est *εὐάνθης*, quod idem est, ac pulchrè feliciterque florens: nihil autè est florentius & ad votum illud filiorum peregrinorum Psal. 144, 12 accommodatius, quàm regnum Papale. 2. *τρίτων* nomen solis, qui à Barbaris adoratur. Papa verò soli se comparat, seu majori illi luminari, quod Deus in cælo posuit ad illuminandum diem, sibi que divinum adorationis honorem tribuere non erubescit. 3. *λαῖν*, nomen gentis. Latini autem sunt, inquit Irenæus, qui nūc regnant, & inter eos regnat Pontifex Romanus, qui, quod Bellarminus defendit lib. 5. de R. P. c. 9. & 10. etiam ut princeps politicus gladio temporali præest Romano seu Latino territorio, & jure se præesse putat: unde omnia

omnia jam latina habet latinam Ecclesiam, latinas preces, mis-
sam latinam, Biblia latina in concilio canonisata: omnia sa-
era latina; regnum denique latinum.

LIV. Itaque nomen regis à regno fumsit D. Iohannes, què-
admodum Rex Hispaniarum aut Galliarum, non semper pro-
prio personali nomine, sed usitatissimè à regno Hispano aut Gal-
lus nominatur. Elige tibi ex hoc numero, Apostata, quodcumque
voles, vides utique, etiam hanc vaticinij particulam Antichristo
tuò larvato nihil profusus convenire, Pontifici verò tuo omnium
optimè accommodari posse.

LV. Nonnum caput ne quidem semel probare conatur. Vi-
vunt autem per Dei gratiam aliquam multa Christianorū mil-
lia, qui characterem bestix non acceperunt, & famem nondum
passi sunt, nedum ea enesti: ergo impudens hoc Scioppij com-
mentum est, & nescio, an à quovis Vtopici istius Antichristi pa-
trono adsertum, *fame morituros, quicumq; Antichristi characterem
non acceperint.* Videat itaque & rideat mihi homo pius hunc nu-
gatore.

LVI. In decimo capite proponit fabulam de Enoch & Elia,
prædicaturis Evangelium, durante regno Antichristi, à quo tan-
dem interficiendos eos esse narrat. In probatione hujus capitis
docet. *1. Iudæos hodieq; inter Traditiones à majorib; acceptas hanc
habere, Eliam in tempore Gog in terras reversurum.*

p. 36.

LVII. Nos verò fabulas & traditiones Iudæorum non mora-
mur: & si Bellarmino (quanquam sinistro iudicio) *visum est,
malè consuli Ecclesie, si in rebus gravibus recurrendo ad Hebræos
codices Biblios, veritatem à Rabinis hostibus mendicare deberet:*
multò magis, imò longè verius iudicamus, pessimè consuli re-
bus fidei, si ex traditionibus Iudæorum, h. e. fabulis & commen-
tis hominum emendicemus veritatem.

lib. 2. de
verbo
Dei cap.
10.

LIX. 2. Adducit ex scripturis loca nonnulla, quæ transla-
tionem Enochi & Eliæ in cælum partim describunt, partim cõ-
firmant: de quibus sanè nulla nobis est controversia, ideo hoc
labore superfedere potuisset.

LIX. 3. Denique alia proponit, e quibus reditum istorum sanctorum ad has terras demonstrare conatur. Primus locus est Ecclesiastici cap. 48. 9. qui dicit, *Eliam in hoc conscriptum esse, ut in iudicijs temporum leniat invidiam Domini, & conciliet cor Patris ad Filium, & restituat tribus Jacob.*

LX. Ipse sonus verborum arguit, respicere Siracidem ad locum Mal. 4. atque falsa opinione deceptum existimasse, Eliam ipsum in persona rediturum, cum tamen aliter doceremur in Novo Testamento, quemadmodum in vera expositione loci Malachiae jam indicabitur: ergo hac autoritate libri Apocryphi hoc loco non movemur.

De c. 4.
Malach.

LXI. Secundus igitur locus est Malach. 4. quod totum caput novus hic Bibliorum interpres de Antichristi temporibus interpretatur, sed absurde pariter ac impie. Nam manifestum est, vaticinari prophetam de ortu & nativitate CHRISTI, quem solem iustitiae nominat, vers. 2. oriturum timentibus nomen ejus, quem Zacharias etiam jam ante in simili vaticinio *virum orientem* nominaverat, Zach. 3, 8: 6, 12. ex quibus locis Zacharias Baptistae pater ipsum *orientem ex alto* vocabat, Luc. 1, 78.

LXII. Ita quod Propheta de Christi ortu praedixit: id novitius hic interpres de ortu Antichristi, & velut occasu Christi circa tres postremos mundi annos exponit: quod Propheta versu 4. de lege Moysi servanda auditoribus inculcat; hoc iste de legis transgressione accipit: quod Propheta de lege in Horeb monte Iudaeae lata loquitur, hoc iste de arca foederis in terra Moabitaram monte Nebo reperienda interpretatur.

LXIII. Adeo fortiter spirat Antichristianus iste spiritus ex hoc homine, qui linguam suam ad id quasi conduxit, ut Christo & Prophetis ejus in os obloqueretur. Id quod manifestius fiet, ex postremis duobus versiculis, in quibus adventus Eliae promittitur, ante quam veniat Christus in carnem, qui convertat corda patrum ad filios, &c.

LXIV. Nam dum iste etiamnum expectat Eliae adventum,

vel potius reditum in terras, eo ipso obloquitur SS. Prophetis, & Christum in carnem nondum venisse credit; quia præcursor ejus, ex opinione sua, nondum venit: hic autem Iudæorum error est, & Iudaizantium hæreticorum, qui ante ἡλφμενον suum Heliam putant esse venturum & restitutum omnia, dicente Hieronymo super cap. 4. Malach.

LXV. Dum autem Elia Prophetæ reditum à Malachia promissum opinatur, obloquitur ipsi Christo, qui hunc locum de Iohanne Baptista interpretatur, Matth. 11, 24. *Si vultis cum, (Iohannem) recipere, ipse est Elias, qui venturus est*: obloquitur etiam Archangelo Gabrieli, qui hunc locum Prophetæ expressis verbis directè de Iohanne interpretatur, Luc. 1. 17. *Ipse præcedet ante illum in spiritu & virtute Elia; ut convertat corda patrum ad filios, & incredulos ad prudentiam justorum, parare Domino plebem perfectam.*

LXVI. Ergo complementum suum habuit hoc vaticinium in Iohanne Baptista, qui integro semestri nativitatè sua adventum Christi in carnem antecessit, & concionibus suis Christo ministerium suum jam iam incoaturo viam præparavit.

LXVII. Neque verò obstat, quod Scioppius hoc vaticinium Malachia de ultimo Christi adventu accipit: ne cogatur vel Iudaismum, admittere vel vaticinij hujus impletionem jam factam concedere; idq; ex hoc fundamento; *quia dies adventus DOMINI vocatur dies magnus & horribilis, cum vicissim dies incarnationis fuerit dies salutis & benignitatis.*

LXVIII. Nam 1. possemus hîc cum quibusdâ illud Hebræū **הַיּוֹם הַזֶּה** reddere, non, horribilem, sed reverendū & honorabilem, qualis dies omni honore & veneratione dignissimus fuit dies incarnationis Domini: quippe dies ille, què fecit Dominus. 2. Possemus cum Pontificio quodâ scriptore diè illum horribilè intelli-

Sib. Lub.
lib. 10. de
Papa c. 7.
Mat. Sutilin. li. 1. de
R. P. c. 22.

Iob. Ferus
in cap. 11.
Matth.

gere de iudicio Dei, quo tempore Titi & Vespasiani terram Iudæorum percussit, quia prædicatione Iohannis Baptistæ noluerunt credere.

LXIX. Sed sciendum est 3. loco, diem illum Incarnationis Domini, & salutarem fuisse & horribilem, diverso respectu: salutaris apparuit *hominibus* Tit. 2, 11: inprimis autem, ut Zacharias ait, nomen Domini timentibus Zach. 3, 8: magnus autem & terribilis *diabolis*, quibus apparuit Messias, non ut Salvator, sed ut devastator operum diabolicorum 1. Ioh. 3, 8: idque ipsi diaboli fatentur, Matth. 8, 29: *quid nobis & tibi Iesu fili Dei? venisti huc ante tempus torquere nos.*

LXX. Horribilis etiam erat incredulis Iudæis. Nam cum adventu Christi in carnem, perditio simul gentis Iudæicæ adveniebat, propter stupendam contumaciam, qua excacati noluerunt salutem mundi recipere: quam ob causam ipsi rejeçi, & in ipsorum locum gentiles recepti fuerunt, quemadmodum Propheta prædixerant.

LXXI. Proinde & Iudæis, & Pontificijs Iudæizantibus, qui Eliæ Propheta adventum adhuc expectant, respondemus ore Salvatoris, qui in simili casu discipulis suis ita respondebat, Matth. 17, 11. *Elias quidem venturus est, & restituet omnia: dico autem vobis, quia Elias jam venit, & non cognoverunt eum.*

LXXII. Utinam autem, quemadmodum discipuli Christi; sic & Iudæi & Papiolæ Iudæizantes non tantum quærerent, sed & intelligerent cum discipulis, quod de Iohanne Baptista & Christus & Propheta Malachias dixisset: nam quod personam Eliæ Thesbitæ in cælum recepti, frustra præstolentur, exinde colligere deberent, quod Iohannes Baptista interrogatus; num esset ille Elias Thesbitas, eum se esse negavit, Iohan. 1, 21: quia nimirum istum etiam reditum nescivit; cum tamen non potuerit esse nescius, quam graviter & constanter Gabriel Archangelus vaticinium Propheticum de Eliæ, ad se suumque officium accommodaverit.

LXXIII. Quapropter, etsi nonnulli ex patribus, inprimis Augustinus tract. 4. in Iohan. Cyrill. lib. 1. in Ioh. cap. 24. Damascenus: lib. 4. Orthod. fid. cap. 28. hunc locum de Elia Thebite, ante finem mundi adventuro, falso Iudæorum errore falcinati, accipiunt: tamen multitudo errantium non facit errori patrocinium: antiquitas nostra Christus est hoc in loco, & si ab illo discesseris, Archangelus Gabriel, & Iohannes Baptista, testes omni exceptione majores; qui luculentissimis verbis super istum Prophetæ locum quasi commentarium scripsere, à quo vel latum unguem recedere in ullius hominis gratiam, religio nobis fuerit.

LXXIV. Quartus locus ab Apostata adducitur ex Apoc. 11, 3, ubi legitur de duobus testibus, eorumque prædicatione & miraculis, tempore Antichristiani regni: item quomodo finito testimonio suo interficientur ab Antichristo, & post tres dies & dimidium reviviscant, &c.

De loco
Apoc. 11, 3

LXXV. Hæc omnia Scioppius *κατὰ πρότερον* accipit de Elia & Enoch: hos prædicaturos dicit ante finem mundi, durante regno Antichristi, diebus 1260: hos itidem interfectos iri ab Utopico isto Antichristo, & tandem post tres dies & dimidium in vitam redituros, & sic multos in fide Christianorum confirmaturos: Iudæos autem quamplurimos conversuros, ut in sequente membro paulo post sequetur.

LXXVI. Sed sunt hæc nugæ gerris siculis vaniores. Eliam ipsum è paradiso non rediturum, jam audivimus: ergo nec Enochum: multò minus amplius aliquid perpessuri sunt inter homines. Sanctorum enim animæ in manu Dei sunt, & non patiuntur tormentum Sap. 3, 1. magnus hiatus est confirmatus inter hos & ceteros, ut è sede beatitudinis suæ exire non possint, ut ex parabola Christi colligitur, Luc. 16, 26. corpora quoque ipsorum sunt glorificata & *ἀμύθητα*, ut constat ex 1. Cor. 15, quomodo ergo Antichristus in ea favire poterit?

LXXVII. Præterea regni Antichristiani & prædicationis

istorum duorum testium idem erit terminus, nimirum finis mundi: nam ut duobus testibus dies 1260; ita Antichristo menses 42 (quos diebus illis respondere dicit Apostata) assignat D. Iohannes: quomodo igitur Enoch & Elias ab Antichristo poterunt interfici?

LXXIIX. Quod si locum habet signum Apostata, interficientur hi duo testes ab Antichristo post mortem Antichristi. Prædicabunt enim usque ad finem mundi: porro si cadavera illorum jacebunt in plateis civitatis magnæ, quam Hierosolymam esse volunt Pontificij, idque diebus tribus cum dimidio, sequitur, post finem mundi, consumptis omnibus elementis, superstitem adhuc fore Hierosolymam; & hos duos testes diebus tribus cum dimidio post novissimum diem resurrecturos, & sic novissimus dies non erit novissimus: quæ omnia quam concinnè cohærent, quam benè consentiant; judicet ipse Apostata, si bonus est.

LXXIX. Præterea si prædicaturi sunt ipsissimi Enochus & Elias, paulò ante novissimum diem, & quidem prædicatione sua multos conversuri ad fidem, multos in fide confirmaturi; quid fiet illi Salvatoris, Luc. 18, 8. *Filius hominis veniens putasne fidem inveniet in terrâ?* Scilicet discipuli erunt supra magistrum!

LXXX. Vterius si diebus tribus & dimidio præcisè juxta vulgares dies numeratis, prædicaturi sunt, nonne certissimus dari poterit dies, imò momentum exactum adventus Domini ad iudicium; istis ad minimum hominibus, qui tum in vivis sunt futuri? id verò & angelis & ipsi Filio hominis in statu exinanitionis suæ non fuisse cognitum, ex sacris literis didicimus, Mar. 13, vers. 32. imò ignorare nos illud voluit Deus, Matth. 24, 44. Act. cap. 1, vers. 7.

LXXXI. Hæc absurda omnia fabulam illam Papisticam de Enoch & Eliæ concionibus, miraculis, interitu, & resurrectione non immeritò suspectam faciunt.

LXXXII. Scire autem debet Apostata, ea quæ de testibus illis

his prædicuntur, jampridem fuisse completa. Testes enim illi nihil aliud sunt, quàm orthodoxi confessores veritatis, inprimis autem sinceri Ecclesiæ doctores; quorum duo hæc, indefinitè tamen & absque nomine, introducuntur, quia in ore duorum aut trium consistit omne verbum Deut. 19, 15. Matth. 18, 16. Ioh. 8, vers. 17. 2. Cor. 13, 2. Heb. 10, 28.

LXXXIII. Erunt induti sacco, quia homines inprimis ad agendam pœnitentiam cohortabuntur: hi magnâ erunt autoritate præditi, ut impetrare possent à Deo precibus quidquid salutare esset Ecclesiæ, & noxium hostibus, non secus ac olim Elias precibus suis cœlum claudere & recludere potuit, 1. Reg. 17. 2. Reg. 1.

LXXXIV. Tempus prædicationis certum pro incerto ponitur, quia Deus verbi sui prædicatione conservabit ad finem usque mundi, quem certò constituit, nobis autem incertum esse voluit: tale tamen tempus exprimitur, quale ferè etiam durationi regni Antichristiani destinatum est, ut doceretur, durante Antichristi tyrannide, nunquam defuturos Ecclesiæ ingenuos veritatis confessores.

LXXXV. Tandem autem occiduntur ab Antichristo, qui sanguine martyrum & confessorum istorum factus est jampridem ebrius, quorum cadaveribus oculos pascit in ipsa urbe, quæ spiritualis est illa Sodoma & Ægyptus, in qua Christus in membris suis quotidie crucifigitur: sed Deus continuo alios dedit Ecclesiæ suæ doctores & confessores, in quibus spiritus priorum martyrum ac confessorum revixit, quosque Romana bestia non potuit occidere, sed spiritus ipsorum placidâ morte ascendit in cœlum, quemadmodum hoc in Beato Patre LV THERO & fidelibus ejus *συμμύσταις* eventus per Dei gratiam comprobavit.

LXXXVI. Quod si in his mysterijs Apostata omnia secundum literam vult intellecta, modò ne cogatur Antichristum in Pontifice suo agnoscere, utiq; jam modo vidit, quibus se tricus & absurdus

furdīs implicet: pariliq̄ facilitate Iudæi omnia vaticinia de
Messiæ in carnem adventu enervare poterunt, quia gladij non-
dum versū in vomerēs, neque mons domus Domini in vertice
montium positus, quod prædictum fuit Esa. 2, 2. Mich. 4, 1. nec
omnes viæ planæ sunt, quod prædicitur. Esa. 40, 4. &c. quæ o-
mnia qui secundum literam accipienda esse contendit, nã illum
in Prophetarum scriptis hospitem esse, & in Anabaptistarum
castra palam concedere necesse est.

LXXXVII. Sed dimittimus vel tandem Eliam & Enochū;
& ad caput undecimum progredimur, in quo de conversione Iu-
dæorum existã Eliæ & Enochi prædicatione subsequeturã, agi-
tur. Ea verò ex hoc ipso fundamento concidit, quia figmentum
de Eliæ & Enochi prædicatione jam dirutum est.

LXXXIIX. Alias Iudæorum nonnullorum conversionem
ante diem novissimum futuram, non imus incicias: promisit e-
nim Deus, se tempore Novi Testamenti etiam possessurum
Iudam partem suam Zach. 2, 12. & Apostolus testatur, cæcita-
tem ex parte contigisse in Israël, donec plenitudo gentium in-
traret Rom. 11, 25. sed de conversione ex prædicatione Eliæ &
Enochi tempore Antichristi istius Vtopici oriturã nihil prorsus
habet universa scriptura, & dicta, quæ noster Apostata hic pro-
ducit, id quod ipse vult, nequaquam probant.

LXXXIX. Primum enim locus, Ose. 3, 4. agit quidem de con-
versione filiorum Israël ad Dominum Deum suum, & ad David
regem suū, hoc est, ad Christum ex prosapia Davidis oriundū,
qui itidem David appellatur, Iere. 30, 9. Ezech. 34, 23. Sed hæc
conversio non demū fiet annis tribus cum dimidio ante novissi-
mum diem, sed jam facta est, & etiam nū fit, quando nimirum sub-
inde Iudæorum aliqui, Deo largiente virtutem, partim diutur-
no suo exilio edocti; partim vanã Messiæ sui expectatione de-
fatigati; partim etiam verbo Dei, viva voce scriptisque à Chri-
stianis prædicato, adducti & convicti agnoscunt promissiones de
Messia in *IESU NAZARENO* adimpletas esse.

De loco
Ose. 3, 4.

XC. Hi nimirum sunt dies illi novissimi, quos Apostolus Paulus plenitudinem temporis appellat Gal. 4: videlicet, non dies Antichristi Papistici, sed dies Christi incarnati; quo tempore absque rege, absque principe, absque sacrificio & sacerdote fore Iudæos, ipsorum Rabi ex hoc Prophetæ loco agnoverunt, quæadmodum ipsorum verba annotavit P. Galatinus lib. 9. cap. 6. Unde sequitur, complementum huius vaticinij non præcisè ad ultimos tres mundi annos, sed ad totum tempus Novi Testamenti referendum esse.

XCI. Deinde locum Dan. 12, 1. *In tempore illo salvabitur populus tuus* (Iudaicus, addit de suo Apostata) *omnis qui inventus fuerit scriptus in libro vitæ*; de temporibus Antichristi revelationem, in securis libenter intelligimus: sed de salute populi tantum Iudaici, quod vult Apostata, salvâ pietate & illibatâ veritate vaticinij, non possumus.

De loco
Dan. 12,
ver. 1.

XCII. Non enim Iudaicus tantum populus in scriptis est in librum vitæ, quemadmodum nec ille solum salvabitur; sed sicuti salus, ita & inscriptio in librum vitæ, seu electio ad salutem omnium est, qui invocant nomen Domini Ioel. 2, 32. hoc est, omnium qui sunt *κτχαρισμένοι* in Christo, interprete D. Paulo Eph. 1, 6. sive gentes sint sive Iudæi, modò per fidem in Christo fuerint. *In Christo enim Iesu neq; circumcisio aliquid valet, neq; præputium, sed nova creatura*, Gal. 6, 15. atque hanc ob causam universaliter loquitur de salute *omnis populi* in librum vitæ inscripti.

XCIII. Solatur itaq; Deus Ecclesiam, quod in medijs Antichristi furoribus nihilominus sibi reservaturus sit electos & verè fideles, qui miraculis ac prodigijs Pseudoprophetarum in regno Antichristi seduci non poterunt, Matth. 24. sed salvabuntur quotquot inscripti fuerint in librum vitæ, sine respectu gentis aut personæ, eò quod impossibile sit, electos gratiâ Dei finaliter excidere aut perire posse.

XCIV. Tertius locus ex Luc. 2, 24. ad institutum Apostata

ta planè est à *ἡ ἁγία πόλις*. Ita enim habent verba: *Ierusalem calcabitur à gentibus, donec impleantur tempora gentium.* Apostata legit, *tempora nationum*, & interpretatur de conversione gentium, ex illo Apostoli Rom. 11, 25. *cacitas ex parte contigit in Israël, donec plenitudo gentium intraret*, &c.

XCV. Sed multiplex hic error est. 1. in græco non legitur *tempora ἡσυχίας* sed *ἡσυχία*, quod vocabulū hic, de gentilibus à Iudæis contradistinctis usurpatur. 2. Nulla est consequentia: *Ierusalem calcabitur à gentibus, donec convertantur nationes: ergo prædicatione Elia & Enochi tribus annis ante finem mundi convertentur Iudæi*: ut nihil dicam, quod Antichristus iste Papisticus, qui ex opinione Pontificiorum calcabit Ierusalem, non erit ex gentibus, sed Iudæis, fatente Apostata. 3. non loquitur ibi Salvator de periculis antecedentibus finem mundi, sed excidium populi Iudæici. Ergo totus hic Apostata in ignota versatur regione.

XCVI. Vera autem sententia est, quod Ierusalem à gentibus, Romanis nimirum, obsidenda, destruenda, conculcanda, dominioque imperij possidenda sit tamdiu, donec tempora dominij gentilis impleantur, seu donec Iudæi non amplius peregrinum, sed Iudæum habituri sint Dominum: id vero nunquam fiet: semper enim gentes, hoc est, vel Christiani vel Turcæ Iudæorum erunt domini, usque ad consummationem seculi. Est igitur hæc perpetuæ servitutis descriptio, quam Iudæis post ultimū urbis excidium Dominus jam pridem prædixerat Dan. 9, 22. *usq; ad consummationem & finem perseverabit desolatio.*

XCVII. Quartò producit locum ex Apoc. 7, 4. ubi scribitur numerum signatorum ab Angèlo fuisse 144000. Hos putat esse eos, apud quos prædicationes Elia & Enochi profecerint: quibus addit alia centum quadraginta quatuor millia, quorum meminit D. Iohannes Apoc. 14, 1.

XCVIII. Sed revera non est hæc confirmatio, sed levissima detorsio textus Biblici. Nam in illis locis ne jota quidè extat de prædicatione

dicationibus Eliæ & Enochi: hanc igitur expositionem suam ad hæc loca affert Apostata, non inde aufert, quod non est candidi interpretis.

XCIX. In septimo enim capite nihil adhuc habet de Antichristo, sed de hæresibus, quæ bonam partem ante revelationem Antichristi Ecclesiam vastaturæ erant; quales erant hæreses Tatianorum, Marcionitarum, Novatianorum, Arianorum & similibus, inter quas tamen Deus electos suos sibi consignasse dicit, quos errores illi seducere non poterant, tam ex omni tribu Israël, quam ex omnibus gentibus & tribubus & populis, & linguis, ut vers. 9. sequitur; idque ex parte Apostata ipse non diffitetur, quando pag. 94. caput nonum Apocal. ad primum Væ refert, quod est hæreticorum ante Antichristi tempora: ergo multò magis septimum eò referendum erit.

C. In cap. 17. agitur quidem de temporibus Antichristi, quomodo Deus semper aliquos signaturus sit, quibus errores & blasphemias Antichristi nocere nequeant; sed nihil ibi legitur de prædicatione Eliæ & Enochi. Fit hoc ex bonitate Dei quotidie, per ministerium eorum, qui orthodoxè docent de Deo Patre & Filio, ejusdemque essentiâ, personâ, voluntate & officio: qua doctrinâ multi obfirmantur & confirmantur in agnitâ veritate. Frustrâ igitur hæc omnia pro Iudæorum conversione, operâ Eliæ & Enochî triennio ante finem mundi futurâ, adducta fuerunt.

CI. Sequitur duodecimum caput, de fuga Ecclesie in deserto, & cessatione sacrificij tempore Antichristi. Pro fuga Ecclesie adfert primò locum Danielis ex cap. 11. 41. *Introibit Antichristus in terram gloriosam & multæ corruent; hæc autem sola salvabuntur de manu ejus, Edom & Moab & principium filiorum Ammon.*

CII. Neq; de fuga Ecclesie, neq; de fuga in desertum verbum extrahitur hoc loco: sed de nonnullis è manu Antichristi liberandis, quod licet non per fugam in desertum, alio tamen fieri potuit modo: idq; factum est, durante tyrannide Papæ, plebique velis in Ecclesie grassantibus persecutionibus ejusdem.

CIII. Ibi enim ex Antichristi manibus erepti sunt. 1. *Edom*, id est, sancti martyres (Edom enim à sanguineo colore nomen habet) qui bestiae Romanae ad sanguinem usque restiterunt, veritatemque caelestem contra errores Antichristi morte sua obfignarunt. 2. *Moab*, h. e. confessores veritatis intrepidi, sub ipso regno Antichristi, qui מואב à Patre suo caelesti & fide in Christum nunquam defecerunt; licet ob confessionem istam non fuerint interfecti, sed mirabili modo ex sanguinolenta manu Antichristi liberati, quorum catalogus bene longus in multorum libris recitatur, & eorum confessiones, protestationes & testimonia contra Papatum deposita in Catalogo testium veritatis reperiuntur. 3. *Principium filiorum Ammon*, h. e. infantes baptisati in Papatu, & post baptismum statim defuncti.

CIV. Hi sane omnes furores Antichristi effugerunt, & ab erroribus ejus liberati conscientiam puram & fidem non fictam retinuerunt: quos propterea Spiritus S. introducit sub imagine Edomitaram; Ammonitarum, Moabitarum, gentium abjectissimarum, in conspectu Iudaeorum; quia nihil abjectius vilis & execrabilis est Antichristi satellitibus in Papatu, quam illi tres hominum coetus, quos etiam non nisi odioso haereticorum nomine diffamare solent, quos tamen Deus pro nucleo electorum suorum, tanquam ex manu Antichristi singulari confilio ereptos, habere solet.

De loca
Esa. 16. 4

CV. Deinde adfert locum Esaia cap. 16, 4, in cuius explanatione prorsus caecus est glossator noster. *Abconde*, inquit Propheta, *fugientes* (Antichristum, ait Apostata, cujus typus erat Nabuchodonosor) & *vagos ne prodas: habitabunt apud te* (in desertis tuis, addit Apostata) *profugi mei: Moab esto latibulum eorum à facie vastatoris* (propter Antichristum, ait ille, se occultantes) *finitus est enim pulvis* (Chald. hostis) *consummatus est miser* (Chald. deprædator) *qui conculebat terram. Et preparabitur in misericordia solium* (i. e. ait glossator, post Antichristum statim sequetur iudicium) & *sedebit super illud in veritate, in tabernaculo, iudicans & querens iudicium, & velociter reddens, quod iustum est.*

CVI. His verbis, quæ de populo Dei scribit Propheta, miser iste scripturæ interpres, perversâ planè ratione de Antichristo accipit: quæ Propheta de regno gratiæ Christi; iste de iudicio Christi novissimo intelligit: & sic totum hunc locum pessimè corrumpit.

CVII. Manifestum enim est ex toto isto capite, Esaiam contra Moabitas sulum stringere, ipsique pœnas divinitus destinatas prædicere: inprimis autem exilium & devastationem terræ suæ. Cum enim antehac Moabitarum plus satis Iudæos risui & despectui habuissent: Iam Dominus vicissim ridet eos, & ironice ipsis suadet, ut abscondant & recipiant fugientes & exultantes Iudæos, exprobrans hoc pacto ipsorum inhumanitatem, quod consanguineorum suorum Iudæorum hactenus nullam curam habuerint, nec hospitio eos exceperint, sed hosti prodiderint: nunc autem rem eò rediisse, ut licet fugientes recipere, persecutionem patientes ab hoste defendere velint; id tamè facere non possint: ipsos enim patriam extorres, omnibusque destitutos auxilijs, non habere, ubi consistent: sublatos esse è medio hostes & deprædatores Iudæorum, ipsosque Iudæos in integrum restitutos iri, quorum felicitatem ipsi non sine invidia sint visuri.

CVIII. Atque hac occasione digreditur ad descriptionem regni Christi, quod sibi in hoc mundo præparaturus sit in misericordia & veritate, in tabernaculo seu domo Davidis, unde Christus secundum carnem oriundus erat, in quo regno Iudæi patiter & gentiles spiritualem animæ felicitatem perpetuò sint habituri. Quæ verba perperam & sine ulla ratione Apostata de novissimo iudicio intelligit.

CIX. Nam 1. hoc solum præparavit sibi Christus *in misericordia*: in novissimo autem iudicio non amplius erit misericordiarum locus, sed iustitiæ, unde iudicium illud vocatur iustum iudicium, Rom. 2, 5. & ipse iustus iudex 2. Tim. 4, 8. hic autem in Ecclesia locus est misericordiarum, ubi absolvit peccatores ex merâ gratiâ & misericordiâ, quæ absolutio ultra hoc sæculum exten-

di non potest. 2. Præparavit hoc solium *in tabernaculo seu domo David*: tabernaculum autè seu solium extremi iudicij aliter describitur, nimirum ut solium gloriæ, Esa. 63, 15, ut sedes virtutis ac majestatis, Mat. 24, 30: 25, 31. ut solium excelsum & elevatum, Esa. 6, 1. quæ omnia ad tabernaculum David non quadrant; quod humile & contemptum erat. In regno autem gratiæ suæ apparuit in domo David, è qua natus erat secundum carnem, Rom. 1, 3. & è qua patribus olim promissus fuerat, in primis 2. Sam. 7, 12 ideo in veritate dicitur sedere super solium, quia promissiones Patribus factæ in ipso certò erant adimplendæ. 3. dicitur *velociter reddere quod justum est*, vel juxta Hebræum codicem, *accelerare iudicium & justiciam suam*. Iam verò si de novissimo iudicio hic loquitur Propheta, non esset acceleratio, sed quasi procrastinatio justitiæ suæ: ipse verò non differt justitiæ suæ rationes in ultimum usque iudicium, sed qui non credit in eum, IAM iudicatus est, Ioh. 3, vers. 18, & in foro justificationis nostræ non multis ambagibus utitur, sed in momento absolvit peccatorem credentem.

CX. Ita pulcherrimum hoc vaticinium in sulcus iste glossat & transferendo & crinibus trahendo ad Antichristum suum, miserè depravavit: quod jam in integrum restitimus. Et hæc de fuga Ecclesiæ in desertum attulit: in quibus nihil minus, quam quod probare constituerat, vidimus; quod omnes pij iudicent.

CXI. Iam, pro cessatione sacrificij tempore Antichristi, adfert 1. Locum Danielis cap. 9, 27. de defectu hostiæ & sacrificij ante abominationem desolationis in templo: quod iste de defectu Pontificij sacrificij Missæ intelligit.

CXII. Sed hic iterum, quæ de Christo prædicta sunt, ad Antichristum suum derorquet. Certissimum enim est, & ab eruditioribus Pontificiorum interpretibus etiam approbatum; 1. illud dimidium hebdomadis, in quo deficiet hostia, notare tempus illud, quod mortem Christi paulò post fuit insecutum.

2. Opi-

2, Opinionem illam Irenæi & aliorum, (quos hoc loco sequitur Apofstata) qui abominationem istam desolationis de Antichristo accipiunt, nō esse convenientem sententiæ Angeli apud Danielem: is enim loquitur de nece Messia & vindictâ ejus necis, non longè post LXX. hebdomadas de Judæis sumenda: unde inferunt etiam nonnulli Pontificij scriptores, quod de abominatione desolationis dicitur, ad Antichristum referri non debere, quippe cujus adventum isti in ultimum articulum mundi rejiciunt. 3. Denique defectum illum hostiæ & sacrificij de sacrificijs veteris legis omnibusque ceremonialibus Judæorum intelligendum esse: ea enim abroganda erant, postquam verus ille agnus Dei in ara crucis pro nobis immolatus fuit, hostiam & oblationem offerens pro peccatis, ut Apostolus loquitur, Hebr. cap. 10, vers. 12, in quam sententiâ multa habet Pererius Estavita lib. 10. in Danielem pag. 632. seqq. Ergo ex Pontificiorum etiam sententiâ nihil habet Daniel hoc loco de Missæ sacrificio.

Vide Pererium lib. 10. in Dan. pag. mibi 632.

CXIII. 2. Alter locus est Dan. cap. 12, vers. 11. *A tempore, cum ablatum fuerit jüge sacrificium, & posita fuerit abominatio in desolationem, dies mille ducenti nonaginta.*

De loco Dan. 12. vers. 11.

CXIV. Per hoc jüge sacrificium intelligit, juxta communem stilum Pontificiæ curiæ, sacrificium Missæ, quod ab Antichristo sublatum iri fingunt. Sed de tali jugi sacrificio, quale isti somniant, alium est silentium in universâ scripturâ.

CXV. Meminit scriptura Veteris Testamenti jugis sacrificij Levitici Num. cap. 28, vers. 31. quod ab Antiocho tollendum prædixerat Angelus apud Danielem cap. 8. & 11. In Novo quoque Testamento fit mentio perpetui sacrificij, quod est CHRISTVS ipse, immaculatus ille Agnus DEI, de quo Epistola ad Hebræos testatur, quod æternum habeat Sacerdotium, Hebr. cap. 7, vers. 24. quodque unam offerens hostiam pro peccatis in sempiternum sedeat in dexterâ DEI, Hebr. cap. 10. vers. 12.

CXVI.

CXVI. Præter hæc duo nullum aliud jûge sacrificium ignorat, præsertim tale, in quo Christus quotidie denuò offeratur, quod in Missa fieri contendunt: id verò ne quidem CHRISTVS ipse facere posset, alioquin oporteret eum frequenter pati ab origine mundi, ut Apostolus concludit Heb. 9, 26: unde Augustinus fateretur, *singulari & solo vero sacrificio Christi pro nobis sanguinem effusum lib. 1. cont. adversar. legû & proph. cap. 18.*

CXVII. Est ergo jûge sacrificium Novi Testamenti passio & mors DOMINI, & pura de ea prædicatio, qua de re Cyprianus scribit lib. 2. ep. 3. sub finem: *passio est Domini sacrificium, quod offerimus.* Hoc ergo jûge sacrificium Christi à Pontifice R. sublatum est, & in ejus locum Missa substituta.

CXVIII. Nam ille utique Sacerdos vice Christi verè fungitur, qui id quod Christus fecit, imitatur, & sacrificium verum & plenum tunc offert in Ecclesia Deo patri, si sic incipiat offerre, secundum quod ipsum Christum videat obtulisse, inquit iterum Cyprianus l. d. Christus autem jussit non offerre, sed edere & bibere corpus ac sanguinem suum in Sacramento: non sub una tantum specie, sed utraque: horum autem contrarium fit in Papatu: ergo Cypriano judice, sacerdotes Papistici vice Christi verè non funguntur, & Sacrificium verum non offerunt, sed tollunt; dum CHRISTVM quotidie in cruento more etiamnum crucifigunt.

CXIX. Taceo, quomodo doctrina de passione & morte Domini, adeoque universum Evangelium enervetur & corrumpatur traditionibus de meritis & satisfactionibus hominum, de purgatorio, de indulgentiis & alijs, quæ hinc dependent, quæq; Missa Papistica instar caudæ draconis Apocalyptici secum trahit: quibus sanè omnibus jûge & verum illud Sacrificium nostrum passionis Dominicæ, quò ad fructum, vim & efficaciam suam à Papicolis è medio tollitur, ita ut in hujus quoq; notæ Antichristianæ impletione nihil amplius desideretur.

CXX. 3. Pergit tamen Apostata tertio loco pro auferendo sacrificio Missæ tempore Antichristi, varias coacervare scripturas, in hunc sensum:

Quidquid CHRISTVS fecit in institutione sacræ cœnæ, id Sacerdotes Novi Testamenti adhuc faciunt, juxta illud: *hoc facite in meam commemorationem*, h. e. offerendo sacrificium Eucharistiæ commemorate & repræsentate sacrificium crucis meæ: Facere enim pro sacrificare & offerre sæpe usurpari. Sed Christus obtulit seu sacrificavit panem & vinum, quia fuit Sacerdos secundum ordinem Melchisedech, Psal. 110. Hebr. 7, 15, qui obtulit panem & vinum, Gen. 14.

Ergo Sacerdotes offerunt seu sacrificant panem & vinum in S. Eucharistia: idque quia fit in omni loco, juxta vaticinium Malach. 1. in omni etiam tempore, die ac nocte, (siquidem cum simul apud hos quidem nox, apud illos dies sit; apud hos vespera, apud illos manè, semper in orbe locus est, in quo sit antemeridianum tempus, quo Catholici Missam faciant) rectè Missa à Daniele jure sacrificium vocatur: quod tempore Antichristi auferetur, ut non continuo in omni loco omnibusque horis peragatur.

CXXI. Hic est *αναφησιμὸς* argumentationis Scioppianæ, ad quam paucis respondeo: Et 1. quidem ad majorem dupliciter: 1. malè facit, quod ministros N. T. Sacerdotes vocat. Expiravit enim sacrificiorum propriè sic dictorum usus, post unicum illud à Christo peractum sacrificium in arâ crucis: nisi forte Ecclesiæ ministros sacerdotes voces, quemadmodum D. Paulus se *εργαζόμενος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ θεοῦ* appellat, Rom. 15, 16. & sic omnes qui verbum prædicant & sacramenta administrant, secundum Christi institutionem, Sacerdotes non nisi anagoricè dici possunt.

CXXII. 2. Ridiculum est & explosione dignum, quod illud *Facite per sacrificate*, seu *offerite* exponit, ex hoc fundamento,

mento, quia in alijs locis, quæ plane sunt extra controversiam, in tali significatione reperitur: quod ut non negamus, ita ex puris particularibus nihil sequi scire debebat hic Criticus: quamquam & hoc notandum est: in locis illis omnibus vocabulum *Faciendi* habere aliquid additum, ex quo certò colligitur illa metaphorica significatione: *facere holocausto; facere bove altero, facere pro peccato*, Levit. 15, vers. 15. 1. Règ. 18, 23, 25. Nuspiam autem *Facere*, neque *ποιέω*, neque *ποιῶ* absolute positum, significat sacrificare. Ita verò in verbis institutionis ponitur: *Hoc facite*. Deinde arguit etiam articulus *ποιῶν τῶν*; si pro sacrificare positum fuisset, legendum esset in dativo, *τῶν*. Præterea in 1. Corinth. II. etiam calici additur particula *ποιῶν*: ergone calix etiam sacrificandus, immolandus & mandandus erit. Denique ad omnes omnino Corinthios ibidem scribit Apostolus: *Hoc facite*: Sic igitur juxta glossam Scioppij omnes illi facti sunt sacrificuli. Sed plusquam satis de nugis istis. Concedamus ergo majorem, hoc simplici & vero sensu: Quod Christus fecit in prima institutione, idem faciunt hodieq; verbi ministri.

CXXIII. Iam ad minorem respondeo 1. per imitationem. Christus enim tum non sacrificavit, sed gratias egit, panem fregit & inter discipulos distribuit. 2. ad probationem minoris. Melchisedech non sacrificavit, non obtulit, sed protulit panem & vinum, ut textus habet Hebræus (שֵׁשֶׁת) nimirum proficiendo Abrahamo ejusque exercitu ex prælio redeunte: idq; fecit, ut rex Salem, qui pro sua munificentia viatico occurrit fessis militibus. Erat verò etiam sacerdos, ut habent Hebræi fontes, ergo benedixit etiam Abraham, & cum victoria redeunti è prælio ex animi sententiâ gratulatus est.

CXXIV. Quibus autem de causis Christus dicatur Sacerdos secundum ordinem Melchisedech, prolixè docuit epistola ad Hebræos cap. 7, quia nimirum in ipso benedicuntur omnes generationes terræ: ipse est rex justitiæ, & princeps pacis: est ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ ἄς; caret principio & fine, & quæ sunt alia plu-
 ra,

ra, inter quæ nulla fit mentio sacrificij in institutione Eucharistia: ergo nec per sacerdotes, quos vocat Apostata, idem facit quotidie, quod ne semel quidem ipse fecit: imò si faceret, non esset sacerdos secundum Melchisedech, sed secundum Aaron: ejus enim ordinis sacerdotes quotannis ingressi sancta sanctorum, sæpius offerobant sacrificia, propter imperfectionem. *Non autem in manu facta sancta introiit Iesus, sed in ipsum cælum, ut appareret vultui Dei pro nobis: neque ut sæpe offerat semetipsum, quemadmodum Pontifex intrat in sancta per singulos annos in sanguine alieno: alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi, Hebr. 9, 24. seqq.* Ergo frustra laboravit Apostata in probando jugi sacrificio Papistico.

CXXV. Quod autem locum Malachiz attinet, sæpius à nostris dictum atque demonstratum est, loqui Prophetam de prædicatione Evangelij, cujus præclara fama tempore Novi Testamenti sparsa est in omni loco, teste Apostolo Paulo, Roman. cap. 15. ubi hunc locum interpretatur, & seipsum quoq; talem *ἡμεῖς ἐσμὲν* & sacrificulum nominat, qui gratam de Christo famam circumferat inter gentes, easq; ut oblationem mundam, sanctificatam per Verbum & Spiritum sanctum, Deo obtulerit. Ita nihil omnino est, quod in hac argumentatione Apostatae cohereat. Atque hæc de duodecimo membro dicta sunt.

De loco
Mal. 1, 11.

CXXVI. In decimotertio novam adfert fabulam de Arca fœderis, quam tempore persecutionis Antichristianæ in terra Moabitarum in monte Nebo à religiosis Iudæis inveniendam esse fingit. Vbi in primo statim limine notetur *vel* ruditas hujus Apostatae, quod Nebo & Sinam vel unum eundemq; montem, vel unius territorij montes fuisse putat; quia scripsit pag. 52. *arcam fœderis in monte Nebo aut Sina apparituram: vel* Janè Spiritus vertiginis: quod adhuc dubius est, utrum in Iudæa, in monte Sina, vel in terra Moabitarum, in monte Nebo sit apparitura.

De loco
2. Macc.
274.

CXXVII. Hic tamen, quasi mutata sententia pro monte Nebo producit locum ex 2. Maccab. 2, ubi narratur de epistola quadam, in qua fuerit scriptum, quomodo Ieremias tabernaculum & arcam ante transmigrationem Iudæorum in Babylonem iussit comitari secum, usquequod exijt in montem (Nebo nimirum, ut colligitur ex Deut. 34, 1.) in quo Moses ascendit & vidit Dei hereditatem; quomodo etiam Ieremias arcam & tabernaculum unà cum incenso tulerit in speluncam: quomodo accesserint quidam, norantes sibi locum, quos Ieremias reprehendit, eò, quod ignotus sit futurus locus, donec congreget Deus congregationem populi, hoc est, ut Apostata interpretatur, donec converrantur Iudæi ad Christum, prædicationibus Eliæ & Enochi: tunc apparituram majestatem Domini.

CXXIIX. Hæc est allegatio Scioppij, desumpta ex libro Apocrypho, de quo Pontificius quidam scriptor annotavit, *anno 188. græcorum, Iudæos habitantes Ierosolyma compilasse eum ex quinque libris Iasonis Cyrenæi, & per modum epistola Iudæis commorantibus in Ægypto misisse.*

CXXIX. Ex hoc igitur libro nulli fidei articuli confirmari possunt. Unde Hieronymus in præfat. libr. Solom. *Macchæorum libros legit quidem Ecclesia, sed eos inter Canonicas scripturas non recipit.* Et hanc scripturam, inquit Augustinus cont. epist. Gaudent. lib. 2. cap. 23. *quæ appellatur Macchæorum, non habent Iudæi, sicut legem & Prophetas & Psalmos, quibus Dominus testimonium perhibet tanquam testibus suis, dicens: oportebat impleri omnia, quæ scripta sunt in lege & in Prophetis & Psalmis de me; sed recepta est ab Ecclesia non inutiliter, SI SOBRIE LEGATUR VEL AUDIATUR, maxime propter illos Macchabæos, qui pro lege Dei sicut veri martyres à persecutoribus tam indigna atque horrenda passi sunt.* Ergo sobriè legendi sunt Macchabæorum libri, & videndum quid cum superiorum temporum historijs congruat.

CXXX.

CXXX. Iam verò certum est, neque Esdram neque Nehemiam in suis libris quidquam annotasse de abscondito tabernaculo vel arca: in libris Regum etiam & Prophetia Ieremiæ nihil horum reperitur, ubi tamen etiam viliora interdum annotata sunt.

CXXXI. Verisimile etiam non est, Chaldæos in obsidione & expugnatione Hierosolymæ arcam in templo reliquisse intactam, quippe purissimo auro obductam: imò conqueruntur ipsi post captivitatem Babylonicam Iudæi, *lumen lychnuchi esse extinctum, arcam foederis diraptam, loca sancta contaminata.*
4. Esdræ 10, 22.

CXXXII. Vistata insuper fuit Iudæorum traditio, in secundo templo arcam foederis, unà cum alijs quatuor rebus defuisse, quod ex Sanhedrim Hierosolymitano & alijs Rabinorum commentarijs probat P. Galatinus lib. 4. cap. 9. quæ quomodo possent consistere, si Ieremias, iubente Deo, & conscijs quamplurimis arcam secum abduxisset?

CXXXIII. Hæc ergo omnia & epistolam & totam illam narrationem libri Apocryphi suspectam reddunt, arguuntque manifestè, Iudæorum fabulam esse, quos similibus excogitandis felices fuisse. Iosephus contra Apionem non diffitetur.

CXXXIV. Sed fingamus hæc ita gesta esse: quid hoc ad institutum Scioppij? potuisset sanè arca reperiri statim post captivitatem, ubi Dominus congregavit populum suum in patriâq; reduxit: quis iussit Apostatam isthæc extendere ad tempora Eliæ & Enochi redeuntium è Paradiso, hoc est, ad Calendas Græcas, cujus rei ne quidem per conjecturam aliquâ ea tota narratio meminit. Sed ita fit in causâ desperatâ, cujus patronis fabulas addere fabulis nulla est religio.

CXXXV. Pergit tamen iste, & fabulæ huius (quam ipse Prophetiam vocat) exitum sive impletionem legi scribit impudenter. Apocal. 11, ubi, inquit, *cum narrasset, prophetiam Eliæ &*

Enochi fuisse finitam, & Iudeorum conversionem ad Christum factam, subiicit: Et apertum est templum Dei in caelo, & visa est arca testimonij eius in templo eius, & facta sunt fulgura, & voces, & terramotus, & grando magna.

CXXXVI. Sed hac allegatione geminum committit crimen falsi. 1. Quod de prædicatione Eliæ & Enochî, deque conversione Iudeorum per istam prædicationem facta garrit, de qua ne quid extat in textu, ut jam demonstravi. 2. quod per insignem fallaciam res diversissimas componit. Nam prædicatione duorum testium & exitus eorum pertinet ad Vx secundum, quod Apostata paulo post fatebitur pag. 94, quo finito, incipit quarta pars visionum Apocalypticarum, ad quam ea quoq; pertinent, quæ de aperto templo Dei & arca testimonij in eo referuntur.

CXXXVII. Ridiculum autem est, quod Arcam testimonij Leviticam ex ligno & auro confectam in caelo visam fuisse putat: ergone spelunca illa, in quam eam abdidit Ieremias, fuit in caelo; & jam demum triennio ante finem mundi aperitur? mirum si frontem habet Apostata, qui ista tam puerilia tantâ cum impudentiâ, ut confirmationem suarum fabularum Biblicam, Ecclesiæ obtrudere audeat.

CXXXVIII. Longè sublimiorem Spiritum sapitunt ea, quæ D. Iohannes vidit in mysterio. Arca fœderis in caelo ostensa fuit Filius DEI, quem orthodoxi Patres quoq; arcæ conferunt, in quo Pater æternus fœdus æternum iniit cum hominibus, & in quo omnes thesauri sapientiæ divinæ sunt absconditi, Coloss. 2. unde & thronus gratiæ appellatur, Heb. 9.

CXXXIX. Hæc arca in regno caelorum, hoc est, in Ecclesia aperta fuit 1. quando Pater æternus è caelis testatus est, hunc esse filium suum dilectum, in quo sibi complaceat, quemq; nos audire debeamus: 2. quando ipse prædicando & miracula edendo voluntatem patris nobis declaravit; cuius Evangelium ab ipso prædicatum instar fulguris omnes fines terræ penetravit, & instar

Vide Hil.
Sup. Pfal.
131.
Theodor.
Dialog. 1.

Mat. 3. 17.
Luc. 1. 4.

instar grandinis percussit omnes eos, qui consilium Dei adversus seipsum fuerunt adspersati: fit enim verbum vitæ in quibusdam odor mortis ad mortem, 2. Cor. 2, 16.

CXL. Faceffant igitur pueriles ineptiæ Apostata, de arcâ illâ ligneam in cælo conspectâ, de quâ ipsi farentur Iudæi, quod à captivitate Babylonica non iterum conspecta fuerit, haud dubiè à Chaldæis in flammâ & cineres unâ cum templo redacta.

CXLI. In ultimo demum membro hujus capituli de irritò Antichristi conatu in persecuendâ Ecclesia, quæ in desertum fugerat, disserit. In quibus Lectorem 1. remittit ad ea, quæ hætenus de fuga Ecclesiæ, in desertum, & de arcâ in monte Nebo adservatâ dixerat: quæ omnia cum fabularum plena sint, autor earum ipse innuit, hæc quoq; non esse dissimilia, in quibus, quia firmiora argumenta non habet, diutius immorari nobis non est animus.

CXLII. Miræ autem est audaciæ, quod, cum Væ secundum, Iudæorum, omniumque electorum conversione terminasset: jam Væ tertium spacio 30. dierum claudit, quibus Iudæos frustra tentatos ab Antichristo securos fore, omnesque in Iudæam, terram patriam, collectos iri scribit. Nam de 30. illis diebus nihil habet Apocalypsis Iohannis.

CXLIII. Persecutio ista draconis cap. 12. descripta, persecutio Romanorum Imperatorum, persecutio Antichristi, bellum ejus cum sanctis cap. 13, ruina Antichristi subsequuta cap. 14. angelorum exercitus & apparatus ad delendum Antichristum cap. 15. septem denique plagæ, quibus affixit Dominus regnum Antichristi cap. 16: hæc, inquam, omnia, multis alijs præteritis, quæ ad Væ tertium pertinent, num spacio 30. dierum perfici poterint, alij dijudicent: certè de unica persecutione bestię è mari adscendentis, scribitur, quod sit duratura 42. mensibus, Apoc. cap. 13, quod idem de bestia è terra adscendente alibi affirmatur. Viderit igitur Apostata, unde calculum hunc dierum 30. mutuatus fuerit.

CXLIV.

CXLIV. Quis verò genius ipsi revelavit, illis triginta diebus omnes Iudeos redieros in Iudæam? hæc haud dubiè nova est, & veteribus incognita fabulâ de Antichristo.

CXLV. Ipse tamen adducit, pro ea, qua pollet, impudentiâ, locum Ezech. 34, 22. & cap. 39, 28. In quorum priore de spiritali pace & securitate loquitur Propheta, quam promittit Dominus Ecclesiæ novi Testamenti, cui daturus erat unicum illum pastorem, servum suum David, quod vaticinium de seipso interpretatur Christus Iohan. 10. Is, inquit, cessare faciet bestias pessimas, id est, tyrannos, & omnes, qui gregi Christi nocere possunt, quibus frenû injiciet Dominus, ne pro lubitu grassari valeant, ut habitare possint electi sui in confidentiâ, & absq; terrore, animo tranquillo totoque pectore Deo suo serviant: quale beneficium Ecclesiæ suæ alibi etiam promiserat Esa. 11, 6, 10. Ose. 2, 20, &c.

CXLVI. Ita dulcissimam hanc consolationem de spiritali tranquillitate homo iste carnalis in meram fabulam carnalem convertit de Antichristo suo, haud dubiè, quia bestiarum mentibnem factam viderat: adæuetus enim est, unâ cum præconceptis opinionibus suis vim inferre textui, non autem veram sententiam inde auferre.

CXLVII. Posterior locus Ezechielis agit de liberatione populi Dei ex manu Mahometis seu Turcici Tyranni. Is enim per Gogum & Magogum intelligitur, quod alibi probari solet. Ita nihil pro suo instituto obtinuit Apostata.

CXLVIII. Alias rem ipsam quod attinet, non negamus, irritum esse Antichristi conatum in persequendâ Ecclesia Christi, & vanitatem omnium suarum machinationum, jam sapissimè expertus est Pontifex Romanus, qui jam per tot annos, tot viribus & fraudibus Christum throno suo deturbare, & pusillum Ecclesiæ gregem absorbere conatus est: sed tantum abest, ut quidquam profecerit, ut potius palàm se prodiderit, ut besti-

am il-

am illam, quæ habet cornua similia agni, loquitur autem sicut draco; ut mulierem illam purpuratam, matrem fornicationum & abominationum terræ, ebriam de sanguine sanctorum, & de sanguine martyrum Iesu: quæ quotidie bella gerit cum testibus Christi, quos & interficit; ipsi tamen subinde reviviscunt, vivuntque, donec bestia cum Pseudoprophetis, & omnibus qui characterem bestię acceperunt, & adoraverunt imaginem ejus, in stagnum ardens igne & sulphure præcipitabuntur.

Apoc. 13, 12

Apoc. 17, 5

Apo 19, 10

C A P. VII.

De Exitu seu Interitu

Antichristi.

I.

Antichristus, ait Apostata, cum viderit se persequendis Christianis omnem ludere operam, tandem 1. Gog regem terra Magog, hoc est, Scythia seu Tartaria cum infinita Barbarorum multitudine ad oppugnandos Christianos in Iudæam adducet. 2. Sed signo Christi in cælo apparentis percussus, & exercitum suum flamma celitus delapsa absumi videns. 3. Cum Pseudopropheta suo fugiet in palatium suum montis oliveti, quo dehiscente ab Archangelo Michaële ligatus in infernum vivus præcipitabitur. 4. Sic victoria penes Christianos manebit, qui reliquos dies 45. ad CHRISTI judicis adventum in perpetua gratiarum actione consumment: impij autem in securitate sua à repentina & tremenda die judicij divini opprimentur.

p. 3. 52.

II. Quatuor alias fabulas sub finem syntagmatis sui proponit in his verbis, quas numeris notare volui majoris perspicuitatis gratia. Vbi primum notetur vertigo hujus hominis: Cum

N

in

in syntagmate dixisset, *Antichristum irā accensum & indignabundum abiturum*; ut eos, qui in deserta profugerunt, persequeretur pag. 52. idque postmodum probare debuisset: jam in exegehi probare aggreditur ea, quæ facturus sit *Antichristus* POST expeditionem istam adversus Ecclesiam, quæ in desertum fugerat susceptam pag. 95. quæ quomodo cohæreant, ipse viderit.

III. Affert tamen pro hoc capite in genere locum ex Apocal. 12. ubi dicitur de dracone, quod fecerit prælium cum reliquis de semine Ecclesiæ; quod sanè prælium adhuc durat & durabit usque ad finem seculi, ubi draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur Satanæ, pugnat foris & intus cum electis de semine Christi: oportet enim & nos sentire morsum antiqui serpentis, qui portamus stigmata Christi in corpore nostro Gal. 6. non igitur necesse est, ut hoc prælium Satanæ differatur ad ultimum mundi triennium.

IV. Deinde verò capita in specie proposita quod attinet: Primum illud de Gogo ab Antichristo contra Christianos adducendo in Iudæam, probare vult ex Apoc. 20, 7. scq. ubi sic legitur: *Et cum consummati fuerint mille anni, solvetur Satanæ de carcere suo, & exibit, & seducet gentes, quæ sunt super quatuor angulos terra, &c.*

V. Ad hanc probationem duo noto: primum crimen falsi insigne commisit Apostata: nam subdolè omisit in allegatione, quis sit seducturus gentes: hoc ipse de Antichristo vult intellectū: at D. Iohannes dicit, *Satanæ seducet gentes*. Aut igitur cum Origine & Hippolyto (quorum opinionem D. Hieronymus & alij damnarunt) statuit, Satanam ipsum fore Antichristum: aut subdolum scripturarum falsarium sese foricis instar omnibus pijs prodidit. Eligat ipse utrum velit: nobis posterius videtur verosimilius.

VI. Seduxit autem Satanæ gentes, quando Gog & Magog, i. e. Tartaros, Scythos, Turcas, postremis mundi temporibus instar diluvij, cujusdam evomuit super latitudinem terræ, ita ut

eum

Hieron. in
c. 7. Dan.
Beda in
cap. 13.
Aposcal.

eum quasi mundare viderentur; & super castra sanctorum (qua Apostata ineptè & imperitè de sola Iudæa intelligit) hoc est Ecclesiam; in qua Deus sanctum suum habet populum & civitatem dilectam, in qua colitur: sed tandem iusta Dei vindicta instar ignis de cælo descendens hostes illos perdet, & Satanam cum mancipiis suis infernali igni devorandum dabit. Eadem est ratio vaticinij Ezech. 38. & 39. ubi ex professo de Turcica tyrannide, nihil de interitu Antichristi in Ecclesia agitur.

VII. Deinde viderit Apostata, quomodo hanc fabellam suam conciliare velit cum nugis Bellarmini. Apostata enim scribit, Antichristum adducturum Gogum & Magogum in Iudæam ad impugnandos Christianos: Bellarminus lib. 3. de Pontific. R. cap. 17. scribit, *admodum esse probabile, per Gog significari ipsum Antichristum, per Magog exercitum ejus: & prælium Gog & Magog esse prælium Antichristi contra Ecclesiam.* Vtrinque satis fabularum est, quæ nusquam coherent. Nam per Gogum & Magogum Turcicum notari tyrannum, & nomen, & patria, & mores & habitus & studia ejus, & alia multa docent, ut alibi prolixè & ad oculum demonstratum fuit.

VIII. Pro altero capite, de signo Christi apparente in cælo nihil adfert ex scripturis: quia nihil invenire potuit, quod speciem alicujus probabilitatis habere potuisset.

IX. Tertium probare conatur duobus locis. Primus extat Dan. 11, 45. de quo loco supra cap. 4. in initio satis dictum fuit. certè de monte oliveti Danieli eo loci ne quidem per somnium aliquid in mentem venit. Et posito, locum illum de monte oliveti intelligendum esse (quod tamen est falsissimum) quæ quæso consequentia? *Antichristus veniet usq. ad summitatem oliveti, & nemo auxiliabitur ei. Ergo apprehensus à Christo vel ab Angelo, Christi jussu, in præruptum debiscentis montis & in stagnum vivus præcipitabitur.* Ita tamen Romæ argumentari didicit hic Aristarchus, nimirum in schola Pontificis, ubi ipsum dicere probare est: imò ubi dextram sinistram, & sinistram esse dextram creditur, dicente Papa.

X. Alter locus est Zach. 14, 3. ubi prælustre vaticinium extat de adscensu Christi in cœlos, quod egressurus sit & præliaturus contra gentes gladio verbi sui, prædicati per Apostolos, quos paulo ante suum adscensum emisit in quatuor mundi partes, ad præliandum prælia Domini prædicatione Evangelij. Ideo mons Oliveti, unde ipse in cœlos adscendit, in quatuor partes scissus & divisus dicitur.

XI. Sed Apostata hanc divisionem montis Oliveti spiritua-lem de reali ejus dehiscentia accepit, ut Antichristus inde deturbari possit, & fabulis suis anilibus hiatus aliquis reperiat.

XII. Esto autem, fingamus montem Oliveti ita reapse scissum iri, tempore Papistici Antichristi, hoc est ad 29 Febr: quæ quæso hic etiam est ratio connexionis? *Mons Oliveti scindetur, ex media parte sui: ergo Antichristus à Christo vel Angelo, Christi jussu depræhensus in præruptum montis dehiscentis præcipit abitur.* Sed satis hic nugrum est: concludimus nos cum Apostolo: *Πάσχοις εἰς αἰὲς ὁ Ποιῆμας ἀΐνον.* Rom. 1, 22.

XIII. In quarto denique membro ait, ab interitu Antichristi usque ad diem novissimum fore dies 45. superstites: quod crassissimū est figmentū, cui Apostata ipse contredixit superius pag. 57, ubi scripsit, *durabit Antichristus usque ad finem mundi,* & Apostoli Pauli vaticinio de Interitu Antichristi è diametro opponitur. Is enim adventu Filij Dei ad judicium Antichristum interficiendum esse clarè indicat, eo loco, quem Apostata aliquoties laudavit. *Revelabitur ille iniquus, inquit Apostolus 2. Thess. 2. quem Dominus interficiet spiritu oris sui, ET DESTRU-ET ILLUSTRATIONE ADVENTVS SVI.*

XIV. Ipse tamen videtur sibi invenisse non quod pueri in fabula, in illo Dan 12. *A tempore, cum ablatum fuerit iuge sacrificium & posita fuerit abominatio in desolationem, dies 1290: beatus qui expectat & pervenerit usque ad dies 1335: unde infert: ergo diebus 45. ante extremum judicium Antichristus è medio tolletur, pag. 56. & 96.*

XV. Sed 1. refragatur huic consequentiæ Apostolus, testis omni exceptione major, cujus testimonium jammodo audivimus 2. refragatur Christus ipse Mat. 24. Act. 1. qui certum tempus extremi judicij nulli hominum notum esse voluit: innotesceret autem ijs, qui illo tempore in vivis essent futuri, si ab interitu Antichristi adhuc 45. dies superessent.

XVI. Unde D. Hieronymus, qui alioquin ex defectu eventus & errore istorum temporum in annos & dies durantis Antichristi consentit, rationem dierum istorum residuorum reddere nescit: *Cur post necem Antichristi datum sit spatium eorum quadraginta quinque dierum, solius Dei scientia est, inquit, nisi forte dilatio regni sanctorum patientia eorum comprobatio futura sit.* Theodoretus illis diebus occiso jam Antichristo Eliam prædicaturum esse opinatur, sed ab alijs vicissim refellitur. Alij dies illos ante judicium ideò datos esse scribunt, ut ab Antichristo decepti possint pœnitere.

Adricho.
in Chro.
f. 285. b.

XVII. Verùm hoc litigio opus non est, si attendamus, mysterium hic describi, quod non nisi mystico & spirituali sensu accipiendum est. Beatum igitur prædicat Angelus apud Danielem, qui pervenerit usque ad dies 1335, h. e. eum, qui tempus gratiæ viderit, in quo salutaris & orthodoxa Evangelij doctrina felicem habitura erit successum in mundo, quod ante Antichristi interitum adhuc futurum indicat.

XIIX. Et haud dubiè Angelus de industria tam perplexè loqui voluit, ne acciperent homines ansam inquirendi in certum aliquod & definitum tempus novissimi judicij; quod facile fieri potuisset, si de certo die interitus Antichristi ante diem extremum constitisset.

XIX. Libenter igitur concludimus cum B. LUTHERO: *dies hi 1335. nunquam publicè intelligentur, donec impleantur in novissimo die: nisi forte Deus Noam aliquem exuscitavit, qui dies hosce exactissime supputare possit.*

Luth. in
præfat.
Dan.

XX. Atque hæc sunt, quæ ad novitium *Syntagma de Antichristo* annotare volui; quæ num ad palatum Autoris vel amiculorum ejus futura sint, & *Φρονίσις ἰπποκλέειδη*. Satis est, quod ostenderit studiosis veritatis, novellum hunc Romanæ Thaidis amasium, scopum, quem proposuit, non tetigisse: ideo in gratiam suarum, quas vocat, confirmationum Biblicarum, hoc unicum *ἑπίρωγμα* repono:

De quo S. Bibliorum autoritate confirmari non potest, quod non sit Antichristus, is revera est Antichristus.

De Pontifice Romano S. Bibliorum autoritate confirmari non potest, quod non sit Antichristus: quod hætenus demonstratum fuit.

Ergo Pontifex Romanus est revera Antichristus, & filius ille perditionis;

quem in verbo suo nobis revelatum Dominus *IESVS* interficiat spiritu oris sui, & citò destruat illustratione adventus sui; nos autem in veritate Verbi sui conservet, serijs animi gemitibus precamur.

SOLI DEO GLORIA.

Antichristo confusio & ignominia.

Mendæ Calcographicæ hunc in modum emendandæ.

In cap. 1. tb. 6. lin. 2. lege; Antichristum orientalem. tb. 8. lin. 2. ceterent. lin. 16. minutorum. tb. 16. lin. 5. viginti novem. tb. 71. lin. 4. leves. In cap. 2. tb. 38. lin. 2. sub typo. In cap. 3. tb. 8. lin. 3. fortis. In cap. 4. tb. 6. lin. 5. haud abs re. In cap. 5. tb. 32. lin. 6. annatarum. In cap. 6. tb. 10. in marg. lege lib. 3. Bellarm. tb. 61. lin. 9. prædicationi. &c.

Ad supplendam paginæ lacu-
nam, placuit adscribere Carmen Philelphi
de Antichristo.

— *Est etiam tecum formido pericli*
Ille trucis volventa animo, contraria Christo
Facturus, cunctis horrendus, & efferus ille,
Quisquis erit, cujus nescimus temporis horam
Non Scythæ, non Turcus, non qui terrore Damascum
Ægyptumq̄ tenet, sed Maximus ille Sacerdos
E medio templi nostrum emersurus in axem,
Antichristus erit, qui se canat ore colendum
Pro Christo, cujus referat nomenque vicemque,
Sphinga dolo mitem, tanta est versutia mentis,
Æthiopum tauros superet, mixtosq̄ crocotas
Sævitia: sceleris qui denique nullius expers,
Omnia confundat: donec pater ipse deorum
Omnipotens rebus finem allaturus iniquis
Fallacem meritâ mulctabit cæde latronem.

